

BARCELONA:
PER EDICIÓ
DUES PESSETES
CADA MES

La Veu de Catalunya

10 cts.

PENÍNSULA:
750 PTS. Trimestre
UNIO POSTAL:
15 PTES. Trimestre

Any XXXII. - Núm. 8328 - Dissabte, 2 de desembre de 1922

Edició del matí

Oficines i impremta: Escudellers, 10 bis. - Telèfon 184 A

Joan Barrau Baxes

HA MORT

havent rebut els Sants Sagraments

(A. C. S.)

Els seus afligits fill Eduard, filla política Pepeta Mallofré, néts Joan, Josep i Eduard, germana Isabel, germans polítics Vicens Puiggalí, Teresa Ginestà i Francesc Codina, nebots, cosins i parents tots, en assabentar de tan irreparable pèrdua els amics i coneguts, els preguen li tributin un record en llurs oracions i se serveixin assistir a la casa mortuòria, Vidrieria, 5, avui, dissabte, a dos quarts de quatre de la tarda, per acompanyar el cadàver a l'església parroquial de Santa Maria del Mar i de l'església al Cementiri del Sud-Oest

No es convida particularment

D. Baldiri Casadevall Diumenge

METGE

Ha mort en la pau del Senyor

(A. O. S.)

La seva esposa donya Avelina Duran, fills Avelina, Elvira i Lluís, fills polítics Joaquina Dueñas i Joaquim Estrems, néts, família tota i les signatures socials Compagnia General de Materiales para Industrias, S. A., i Estrems i Lamana, en participar als amics i coneguts tan dolorosa pèrdua els preguen una oració i l'assistència a l'enterrament que surtirà demà, diumenge, a les onze del matí, del carrer de Fortuny, número 6.

Banca Marsans, S. A.

Valors - Cupons - Girs - Canvi - Cotons - Viatges

Rambla de Canaletes, 2-4
BARCELONA

Queda oberta la negociació dels cupons dels Deutes
Interior, Exterior i Amortitzable 4 p. 100
i Obligacions del Tresor 5 per 100

Direcció telegràfica:

MARSANSBANK

Apartat de Correus núm. 1.

4530 A.

Telèfons números... 4531 A.

4532 A.

SUCURSAL A MADRID

Avinguda del Comte de Peñalver, núm. 18

Sabó 'La Oca'

Fabricant: J. ALERMA - MATARO
qualitat superior

LOCALS

Observatori Meteorològic de la
Universitat de Barcelona. — Dia 1
de desembre de 1922.
Hores d'observació: A les set, a les
tretze i a les divuit.
Baròmetre a 0° i al nivell de la mar:
708.9, 708.0, 706.9.
Termòmetre sec: 10.4, 14.4, 12.0.
Termòmetre humit: 9.1, 12.2, 11.0.
Humitat (centèsimes de saturació):
83, 76, 58.
Direcció del vent: ENE., SE., E.
Velocitat del vent en metres per se-
gon: 2, 3, 1.

Estat del cel: Quasi tapat, Nuvols,
Quasi seré.
Classe de núvols: St.K. C.AIK. CK.
Temperatures extremes a l'ombra:
màxima, 16.0; mínima, 7.2; mínima prop
del sol: 0.0.
Oscil·lació termomètrica: 8.8.
Temperatura mitja: 11.6.
Precipitació aquosa, des de les set
del matí del dia anterior a les set del
dia de la data, 0.0 mm.
Recorregut del vent en igual perío-
de 64 km.
Observacions particulars: Boira.
El director, E. Alcobé.

El castell dels tres dragons
s'estrena
AVUI AL TIVOLI

Organitzada per l'Institut d'Orien-
tació Professional, el vinent dissab-
te, el doctor Emili Mira, cap del la-

MOSAICS E. ESCOFET & C^{ia}

Ronda Uni-
versitat, 20

El Dr. M. Cusi i Vidal, especialista en les malal-
ties de la gola, nas i ore-
lles, de l'Hospital de la Santa Creu, ha traslladat la seva consulta al Passeig
de Gràcia, 83, principal. — Telèfon 3.274 A. — Visita de 11 a 1 i de 4 a 6.

LLET
CONDENSADA **EL PAGÈS**
ÉS LA MILLOR

BIBLIOTECA
CATALANA

Pinya de Rosa

(Dos volums)

per

JOAQUIM RUIRA

Preu 2.50 ptes. volum

boratori mèdico-psicomètric, d'aquell Institut, donarà al Grup Escolar Baixeras, una conferència desenvolupant el tema següent: «Impressions del III Congrés de Psicotècnica celebrat a Milà», al qual assistí el conferenciant, representant l'Institut d'Orientació Professional.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

El grup excursionista Barceloneta té anunciada per al vinent diumenge una visita al taller-museu d'En Lluís Masferrer.

Sortida de l'estatge social (Sant Miquel, 3), a les deu del matí.

— Fosfo-Glucò-Kola-Lecitina, cura neurastènia. B. Domènech, Ronda de Sant Pau, 71.

El Col·legi d'Advocats fa públic que seguint la pràctica acostumada i per tal de complir les disposicions de les Reials ordres de 24 de gener i 5 de maig de 1895 i de l'article 15 dels Estatuts vigents, tots els col·legiats que exercixen la professió hauran de presentar a Secretaria durant la primera quinzena d'aquest mes, el taló del darrer trimestre de contribució industrial i la cèdula personal, a fi de poder figurar en la relació dels que estan habilitats per a l'exercici de la carrera, a la qual fan referència les citades disposicions. Els advocats de torn d'ofici presentaran l'últim dels dits documents.

Vaixelles PORCELLANA J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

Ahí al matí, un obrer que treballava a les obres del Palau de l'Art Antic, va caure daltabaix d'una bastida, quedant mort.

JOIES VILANOVA Unitat, 6

Carolina Carol, de 70 anys, habitant al carrer de Serra, 6, p. 5, cinquena, va caure en baixar per una escala de cargol, produint-se una ferida al cap de pronòstic greu.

El castell dels tres dragons el cantaran Sagi-Barba, Bugatto i Vendrell

Avui a les cinc e la tarda, s'inauguraran a les Galeries Layetanes les exposicions en pintura dels artistes senyors Alexandre de Cabanes i J. M. Tamburini.

Abans de comprar gall vegeu preus a la POLLERIA VIRENA

Els Amics dels Goigs inauguraran avui, al local de l'Escola Cantorum de Sant Just, una exposició de Goigs de Sants barcelonins.

Fàbrica d'ortefreria

Articles per a presents i taula Vendes al detall. — Preus sense competència Portaferrissa, 4.

Ahí a la matinada, la policia recorregué els bars i tavernes del districte IV per a veure si sorprenia alguna partida de joc prohibit o algun expenedor de cocaina.

-Sangrà Pelayo, 11. Lavabos T. 1478 A.

Un sotscaporal del Somènt va detenir, a Les Corts, un subjecte que dormia, el qual manifestà dir-se Antoni Gómez Cortés, de 16 anys, natural de Màlaga, qui havia fugit de la Casa de Família del carrer del Carme, on l'havia reclòs la policia.

Al carrer d'Aragó, 307, botiga, es declarà un petit incendi, cremant-se un pilot de papers i palla que servia per a les fruites.

Es presentaren els bombers del Parc però no hagueren d'intervenir, per que els veïns ja havien sufocat l'incendi.

El castell dels tres dragons és amb música del MESTRE MORERA

Al mercat del Born hi havia un xicot i una dona que inspiraven sospites, per la qual cosa dos guàrdies els varen detenir, manifestant dir-se Angel Méndez García, de 16 anys, i Roser Ayala Mateo, de 21 anys.

El Méndez es va negar anar a la delegació, veient-se precisats els guàrdies a cercar un carretó i un mosso.

Com que es queixava el Méndez fou portat a la casa de socors del Passeig de Colom, diagnosticant el melic que patia un tremolor de fred. Després fou portat a la delegació, essent reconegut com a desculder.

En passar el sereno pel carrer de Santa Teresa, va veure que d'un balcó en penjava una corda amb nusos, i sospitant que hagués pujat algú, donà avis a la delegació de policia, quedant allí vigilant fins que va venir l'amo del p. i després d'un reconeixement no troba res anormal.

Al moll de Ponent, en descarregar un carro de residus el carreter Gabriel Royo, de 40 anys, es va enganxar un dit de la mà dreta amb una cadena, quedant-li fracturat.

Fou curat al dispensari de la Barceloneta.

La brigada mòbil de policia ha detingut 12 subjectes que es dediquen a cometre delictes contra la propietat.

Avui, a les cinc de la tarda, s'inaugurà, al Saló Parés, una exposició de quadros a l'oli de l'artista Juli Borrell.

Ahí matí, a l'acte de la revista de comissari, prestaren jurament de fidelitat a la bandera espanyola, alguns reclutes de diversos cosos que no ho havien efectuat.

Els cosos d'artilleria celebraran demà passat la festa de llur patrona Santa Bàrbara amb una missa que es resarà a les dotze al santuari dels PP. Carmelites de la Diagonal, no assistint-hi, com era costum, les bateries.

A les casernes de les Drassanes, Santa Madrona i Sant Agustí, hi haurà algunes diversions i sortides d'objectes útils per a la tropa, a la qual se li servirà un àpat extraordinari.

Els sots-oficials, sargents, obrers i assimilats, celebraran un dinar al restaurant Vila.

Al dia següent assistiran els artillers a una missa de Requiem, en sufragi de les ànimes dels difunts de l'arma.

A la tarda d'ahir tornà de Tordera i Malgrat, on presència el suposat tític desenrotllat per la columna mixta, el capità general, marquès de Estella.

La columna empenirà avui la seva marxa de tornada, fent nit a Mataró, on el diumenge assistirà a una missa de campanya.

Arribarà en fer-se nit del mateix dia, a aquesta capital.

Ahí va sortir cap a Madrid el delegat del Comitè Executiu d'estudiants, acudint a acomiadar-lo representacions de les Juntes directives de les Associacions d'Estudiants.

— En època de malalties infeccioses molts metges recomanen beure l'aigua mineral natural VICHY CATAL que surt del manantial a 60 graus de temperatura i està lliure dels microbis.

Un carreter que anava pel carrer de Gironella Alta caigué del carro, trencant-se la cama dreta i fent-se altres ferides de pronòstic reservat.

L'automòbil número 8446 va agafar, al moment que baixava d'un tramvia, a Joan Solé Martí, de 46 anys, jornalier, el qual fou curat al dispensari d'Horta.

L'estadant d'un pis de la casa número 1 bis del carrer d'En Roig trobà espanyada la porta del seu pis, faltant dins d'aquesta diverses peces de roba. Al replà de l'escala fou trobada una palanqueta.

El ciclista Joaquim Querol Ferré, va caure a la carretera d'Esplugues, produint-se una ferida al llavi superior i una altra a l'ull esquerre, que probablement el deixarà boïat. Fou curat al dispensari de Sarrià i conduït després al seu domicili, carrer de Laura Miró (Hospital de Llobregat).

Al dispensari de Casa la Ciutat fou curada Josepa Navarro Navarro, de 60 anys, habitant a la Plaça de Mareu, 8, la qual caigué a casa seva, fracturant-se la cama esquerra. Després de curada, la portaren a l'Hospital de la Santa Creu.

Un guàrdia municipal ha agafat a la Rambla de Sant Josep a Angel Hernández Miranda, de 27 anys, sense domicili, el qual havia provat de pendre una ploma escriptora a una vianant, sense aconseguir-ho.

L'automòbil 22 ha agafat al Saló

de Sant Joan, davant del Portal Nou, el nen de set anys, Daniel Cadenas Arnau, produint-li una ferida a la celda esquerra, commoció general, de pronòstic reservat.

Kassium us fa més fort

La majoria de la gent feble, espi-matxada, nerviosa i sense forces, sofreix de semblants mals per tenir els nervis debils i per falta de cèl·lules vermelles a la sang. El Kassium, enfortint els nervis i augmentant les cèl·lules de sang vermelles, ajuda a eliminar ràpidament aquests mals com l'anèmia, neurastènia, en-somni i la feblesa física generalment deguda o acompanyada de sang pobre i de nervis debils. El Kassium costa només 450 pessetes per un tractament de dues setmanes, i la seva bonesa és tan genuïna, que cada cap-sa es ven amb una garantia de què es tornará el seu import íntegre si no queda satisfet. Res millor, doncs, que comprar Kassium i començar a pendre'l avui mateix.

Vida religiosa

Avui: Sant Eusebi, prevere màrtir, i Santes Aurèlia i Bibiana, verges. — Demà: Diumenge i d'Adveniment. Sant Francesc Xavier, confessor i jesuïta.

Quaranta hores: Avui, a l'església de Montsió, de Religioses Dominiques. Hores d'exposició: De dos quarts de vuit del matí a dos quarts de sis de la tarda. — Demà, a la mateixa església. La missa d'avui: Santa Bibiana, verge i màrtir, color vermell. — La de demà: Dominica i d'Adveniment, del dia, color morat.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona dels Àngels, a la seva església. — Demà, Nostra Dona de la Providència, al Pi, privilegiada.

Adoració nocturna: Avui, Torn de Nostra Dona dels Desemparats. — Demà, Torn de Sant Francesc d'Asís.

Vetlles en Sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de la Commemoració dels Fideis Difunts, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia). — Demà, Torn del Sagrat Cor de Jesús, a la mateixa capella.

— Arxiconfraria de Filles de Maria de Santa Maria del Mar. — El dia de la festivitat de la Immaculada Concepció hi haurà a les vuit missa de comunió general amb plàtica, pel reverend senyor director de l'Associació, doctor N. Onofre Maria Bjada, rector. A les deu, Ofici solemne, cantat per la capella de música d'aquesta parròquia i panegiritzant les glòries de la Verge Immaculada el reverend doctor don Josep Montagut.

A les dis, Rosari, Trisagi marí, cantat pel cor de senyoretes associades; exercicis de la Novena i sermó pel mateix reverend doctor don Josep Montagut. S'acabarà amb el besaman a la Santíssima Verge. Com tots els anys, hi haurà imposició d'in-eignes a les noves associades.

Bisbat

— Predicarà el sermó de la Butlla, a la Catedral, el canonge doctor Vilaseca.

— Ahí al matí es va celebrar a l'església de la Casa de Caritat un solemne ofici, a càrrec del Gremi de Serallers i Ferriers d'aquesta ciutat, en commemoració de la seva festa patronal.

Va fer el panegiric de Sant Eloi, amb aquella catalana eloqüència que li és pròpia, el P. Ildefons Roca, de la Companyia de Jesús.

— A començaments d'any nou tornarà a Espanya el savi jesuïta P. Cirera, fundador de l'Observatori Astronòmic de l'Ebre, el qual realitza un viatge d'estudi per la Índia.

El P. Cirera es proposa assistir a l'exposició del Cos de Sant Francesc Xavier que tindrà lloc a la ciutat de Goa un d'aquests dies.

— El bisbe de Tortosa, doctor Rocamora, tan aviat com li ho sigui permès pels facultatius que l'assisteixen, anirà a Castelló de la Plana per a cercar en el clima benigne d'aquella població un alleujament a les seves dolences.

— A Tortosa s'hi ha celebrat un funeral en sufragi del P. Albifana, S. J., que havia estat director de la revista «Ibèrica».

Ha oficial l'actual director de la publicació P. Linari, i entre els assistents a l'acte hi havia tots els redactors i el personal de confecció i administració de la revista.

Obituari

ENTERRAMENTS

N'Antoni Sabater i Valls, vidu de Na Modesta Vissa i Riera. Avui, a dos quarts de deu del matí, a Teyà. Es pot sortir de l'estació de França en el tren de les vuit.

En Pau Soler i Aloy, Avui, a les tres, Diputació, 260. Parròquia de Santa Anna.

En Baldri Casadevall i Diumenge. Avui a les onze. Fortuny, 6.

En Joan Barrau i Bades. Avui, a dos quarts de quatre. Vidriera, 5. Parròquia de Santa Maria del Mar. Cementiri Nou.

FUNERALS

Na Maria Dolors de Soler i de Cepeda. Morí el 2 del darrer novembre. Avui, misses de deu a dotze a les Carmelites (carrer de la Canuda).

En Josep Valls i Fuster. Morí el 10 de novembre. Avui, a dos quarts d'onze, a l'església de la Casa de Caritat.

En Josep Roses i Ferrer. Morí el 18 dels corrents. Avui a dos quarts d'onze, a l'església de Bellem.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

Na Josepa Bundo i Nin. Enterrada ahir matí al Cementiri de Sans.
Na Carlota Montero i Kelly, vídua d'Eguillor.
Na Eulàlia Sans i Portabella. Enterrada ahir matí al Cementiri Nou.

Cultura

La Secció Permanent d'Educació i Instrucció de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona avisa que el diumenge, a les deu del matí, tindrán lloc exàmens finals del primer curs de Dactilografia.

El dia 4 començarà el segon curs de Dactilografia.

Avísos per al dia 3.—Secció Permanent de Biblioteca Circulant i Pública; per ésser primer diumenge de mes romandrà tancada.

Secció Permanent d'Esports i Excursions: Excursió a Sant Mateu. Punt de reunió: Església de Santa Maria del Mar per a oír missa de set. Preu, 255 pessetes. Els bitllets es donaran a l'Institut el dissabte, de 6 a 9 del vespre.

S'HA PUBLICAT EL NOSTRE

DIETARI CATALÀ

llibre Diari de caixa i indicador de Catalunya per a l'any 1923

(ANY SEGON), editat per la

EDITORIAL CATALANA, S. A. i SALVADOR BONAVIA

Hem reformat en millor qualitat el paper d'escriure i el pautat diari. El Santoral respon a les darreres disposicions de l'Església Catòlica.

MATÈRIES

Calendari per a l'any 1923.
Calendari per a l'any 1924.
Festes mobles en 1923.
Mapa gràfic de Catalunya.
Museus, Arxius i Biblioteques.
Hotels, fondes i restaurants.
Diccionari Geogràfic de Catalunya.
Plànols de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.
Consignataris i Armadors de vaixelles.
Mancomunitat de Catalunya i dependències.
Ajuntament de Barcelona i dependències.
Servei de pompes fúnebres.
Tarifa de trasllat de mobles.
Associació Protectora d'Ensenyança Catalana.
Bisbats de Catalunya.
Societats i entitats diverses.
Guia de carrers, places, etc., de Barcelona.
Cos d'Esquadres de Barcelona
Llista de recaders.
Societats Nacionalistes de Catalunya i de l'Estranger.
Policia i ses delegacions.
Diputats a Corts per Catalunya
Ajuntament i Diputació de Tarragona.
Premsa de Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

Societats excursionistes.
Tarifa de cèdules.
Correus.
Telèfons, Locutoris públics i Telègrafs.
Metges, notaris, arquitectes, advocats i procuradors.
Contribucions.
Sometents armats de Catalunya.
Ajuntament i Diputació de Lleida.
Agents de Canvi i Borsa.
Consorci del Dipòsit Franc.
Ajuntament i Diputació de Girona.
Bancs i banquers de Catalunya
Universitat.
Escola Normal de Mestres.
Escola Normal de Mestresses.
Espectacles.
Exposició de Barcelona.
Clíniques i infermeres.
Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria.
Cos de bombers.
Història de Catalunya.
Tramvies i Ferrocarrils.
Autoòmnibus.
Festes majors i mercats.
Orfeons.
Guia judicial.
Llei del Timbre, etc., etc.

Edició única d'UN DIA EN PLANA: 3'50 ptes.

De venda en totes les llibreries, papereries i establiments d'objectes d'escriptori. — No es confongui el nostre Dietari amb cap altre. Exigeixi's la nostra marca

DIPOSITS

EDITORIAL CATALANA, S. A.
Carrer d'Escudellers, núm. 10 bis

SALVADOR BONAVIA
Tapineria, 13, llibreria

BARCELONA

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrames i conferències de LA VEU)

CONSELL DE MINISTRES

Madrid, 1, 2 tarda.
El sots-secretari de la Presidència ha manifestat al migdia que demà, dissabte, es celebrarà Consell de ministres.

D'ESTAT

Avui han visitat el ministre d'Estat l'ambaixador d'Àustria i el representant de Bèlgica.

—A la una de la tarda ha visitat el senyor Fernández Prada el president del Consell, celebrant ambdós una detinguda conferència.

DE LA LEGIO D'HONOR

L'ambaixador de França ha visitat el ministre de Finances per a donar-li les insignies de la gran creu de la Legió d'Honor que li ha concedit el Govern francès per la signatura del tractat comercial amb França.

EL GOVERN ACUSAT

El Govern que presidia el senyor Allendesalazar en ocórrer l'enfonsament de la comandància de Melilla estava format dels següents senyors, sobre els que recauen les acusacions del senyor Cambó:

President, Allendesalazar; Guerra, vescomte d'Eza; Marina, Fernández Prada; Foment, La Cierva; Governació, comte de Bugallal; Finances, Ordoñez; Instrucció pública, Aparicio; Gràcia i Justícia, Wals; Treball, Maestre.

LA QÜESTIO DE LA LLENGUA

Gomez de Vaquero diu en «El Sol» que és necessari que la disputa de les llengües es converteixi en el diàleg de les llengües.

El predomini del castellà és un fet històric i filològic indiscutible. Fou la llengua dels destins imperials. Hi col·laborà l'absorció de diferents dialectes afins, fent-ne la llengua de la major part de la península.

Però la raó principal del predomini fou la producció d'una de les grans literatures del món i l'expansió americana.

Examina l'evolució que han fet els tres grups de llengües i diu: que el llemosí català, fou el menys favorable. Tingué una floració prematura i s'avançà a la seva hora decisiva dels romanesos.

I afegix: Pel mateix que el castellà és el més fort pot i deu usar de temperaments de comprensió, d'amplitud i de temperança.

El català no pot fer-li competència en el món. Encara que s'arribés a la cooficialitat de les llengües a Catalunya, el català no podria treure'l de l'antic principat.

Però cada mostra de desdeny o cada imposició restrictiva cap al català excita la sensibilitat de Catalunya tocant al seu idioma i ocasiona efectes contraproduents.

Els catalans han fet un esforç cultural digne de respecte i d'admiraçió; han ressuscitat o quasi creat una llengua literària i una literatura moderna. El seu amor a la llengua nadiua és natural i explicable. Mes no s'ha d'oblidar que el castellà brinda la seva possibilitat d'expansió universal. Almenys ha de procurar ésser un poble de dues llengües. Una resurrecció de la llengua d'Oc és impossible.

A França el llenguatge dels felibres és una llengua purament erudita, i en les seves manifestacions populars no és més que un embolic dialectal.

A B C

«A B C» comenta les paraules del senyor Puig i Cadafalch sobre la imposició de l'idioma espanyol en contestar al general Ardanaz, i diu que demanar que en els documents oficials s'usi l'idioma oficial és una cosa d'ordre i sentit comú i no un arbitri de tirania que arriba a la ridícula del tatuatge.

Els que fan un element polític del llenguatge són aqueixos que fan plataforma d'oblit de la urbanitat, puix saben en llurs ansies separatistes que no hi ha camí més cert per arribar a la disgregació de Catalunya d'Espanya, que fer oblidar l'idioma de tots, suplantant l'espanyol pel català a les escoles, a l'església, a la llar, i a la vida civil.

No s'adonen que separen el poble català de la cultura espanyola i del grup ètnic que parla espanyol a Amèrica.

La prudència, la mesura i la urbanitat dels espanyols han omplert

d'equívocs aquest problema, cada dia més necessari de solució pacífica.

Acaba dient que el senyor Puig i Cadafalch vol que tots els documents oficials s'escriuïn en català, menys l'aranzel.

DEFENSOR

El guàrdia Parrondo, processat pels successos del carrer d'Atocha, ha nomenat defensor al lletrat don Andreu Aragón.

ELS ESTUDIANTS

El Comitè Executiu de l'Associació d'Estudiants protesta de les mesures amb què el Govern procura turbar l'actuació escolar, acudint a mesures que el Comitè jutja poc conforme amb l'esperit dels drets constitucionals.

Entre aquestes mesures, de les que protesta, inclou les manifestacions fetes pel sots-secretari de Governació afirmant que ahir entraren a classe els alumnes de les Escoles especials, quan li constava al Govern tot el contrari.

També protesta que s'hagi detingut a Toledo el president del Comitè d'aquells estudiants, senyor Sánchez Martín, per signar un manifest que es publica, amb coneixement previ del governador.

Aquesta detenció, jutja el Comitè executiu, que no es compagina bé amb la prometença del ministre de la Governació, que no s'acudiria a tals extrems, mentre els delegats del Comitè seguíssin atents dins de la normalitat legal, com venen fent-ho fins ara.

EL REI

A dos quarts de deu del matí, el Rei, acompanyat pel general Milans del Bosch i dos ajudants, ha marxat en automòbil amb l'objecte de presenciar les maniobres d'artilleria al campament de Carabanchel.

Poc després de dos quarts d'una ha tornat el Rei al Palau, acudint allavors al despatx el president del Consell, el qual ha posat a la signatura diversos Decrets.

LA REINA

La Reina donya Victòria ha estat aquest matí a l'Hospital de Sant Josep i Santa Adela, visitant els ferits de la campanya.

EL GENERAL SANJURJO

Per a demà està anunciada l'arribada a Madrid del general Sanjurjo. Els periodistes li dediquen grans elogis i demanen que l'Ajuntament i el poble no li escatimin un grandís homenatge.

Els seus amics i admiradors li preparen una gran rebuda, adhuc oferint la seva delicada modestia.

D'UN DESFALO

El Director de Presons, senyor García Duran, ha manifestat aquest matí que si bé és veritat que existeix el desfalc a la caixa de la Presó de Madrid i ha desaparegut l'administrador, el desfalc no s'eleva a la quantitat que han suposat alguns periodistes, sinó que oscil·la entre 17.000 i 25.000 pessetes, no podent detallar-se la quantitat puix l'administrador desaparegut havia de pagar als proveïdors de la Presó Model i falta saber quins d'aquests tenen factures en lliur poder.

EL PALAU DE JUSTICIA

El sotssecretari del ministeri de Gràcia i Justícia ha dit que ha reunit la Junta d'obres del Palau de Justícia de Madrid, i en vista de les instàncies elevades pels contractistes demanant la revisió de preus, han tramès les instàncies al ministre perquè ell resolgui.

LA COMISSIO DE CODIFICACIO

Demà es reunirà a casa del senyor Maura la Comissió de Codificació per a ultimar l'estudi de l'Apèndix foral aragonès.

LA TARDA AL CONGRES

Madrid, 1, 5'15 tarda.
Al Congrés, aquesta tarda, l'animació era extraordinària.

El despatx del president de la Cambra es trobava molt concorregut.

Els periodistes han preguntat al comte de Bugallal si s'habilitaria el dia de demà per a celebrar sessió i continuar el debat de responsabilitats.

El comte de Bugallal ha dit que no

sabia res encara, puix res s'havia acordat.

L'espectació era molt gran. A dos quarts de cinc han arribat els caps de grup, els quals es mostaven molt reservats sobre la forma en què es desenrotllarà el debat.

Delen els intims del Govern que la clau del desenrotllament del debat la tenia el president del Consell.

A tres quarts de cinc ha arribat el senyor Sánchez Guerra i ha conferenciat amb els ministres que es trobaven al seu despatx.

Després ha entrat al despatx de ministres el senyor Alvarez (don Melquades), celebrant una conferència amb el senyor Sánchez Guerra, durant deu minuts.

A la sortida, els periodistes li han preguntat:

—Parlarà vostè avui?

—Suposo que sí, però no sé en quin moment, puix el president ha dit que no tenia encara resolts si començaria en l'ordre del dia al discurs pronunciat ahir vespre pel senyor Cambó.

—Després parlarà vostè?

—No sé, perquè abans ha de parlar el comte de Romanones, puix els concentrats ja hem exposat la nostra opinió en aquest assumpte.

Els comentaris a la sessió d'ahir són repetitius dels que ahir recollírem al final de la sessió.

Es de notar que on major és la inquietud i l'acalorament, és entre la majoria.

Si el que es diu fora del saló de sessions té repercussió dins, la unitat de la majoria que el senyor Sánchez Guerra ha volgut salvar, es pot dir que ha estat trencada en cent trossos.

L'ACTITUD DEL SENYOR ALOALA ZAMORA

Madrid, 1, 6'15 tarda.

El senyor Alcala Zamora deia en un dels passadissos del Congrés que si malgrat el manifestat ahir al saló de sessions següia prosperant la maniobra política iniciada amb el discurs del senyor Maura ell estava disposat a no pendre part en la votació i a no tornar a assistir a les sessions. Demés, publicaria un manifest dirigit al país al qual faria història de tot el passat.

Ha afegit que el senyor Maura, en fer la seva protesta s'oblidà de dos articles de la llei perquè es regeli el Senat, en un dels quals es diu que la Cambra preguntarà al pressumpte responsable: és culpable del delicte? i en l'altre es disposa que el Senat no imposarà cap pena que no estigui marcada per la llei. I com que la responsabilitat — deia el senyor Alcala Zamora — no es pot concretar en aquest cas a cap delicte del Codici Penal, d'aquí que no sigui factible la proposta del senyor Maura.

LA PROPOSICIO D'ACUSACIO

A dos quarts de sis ha arribat a la Cambra popular el senyor Cambó, el qual portava un document que ha posat a la signatura del senyor Rahoja i altres diputats.

Preguntat pels periodistes ha dit: —Aquesta és la proposició d'acusació que se'm demana ahir.

—Ens pot vostè avançar el text?

—No; no puc dir res i no la facilitaré fins que es llegeixi al saló de sessions.

SENAT

Madrid, 1, 4'15 tarda.

A les quatre menys deu minuts comença la sessió, presidida pel senyor Sánchez de Toca.

Al banc blau, els ministres d'Estat, Governació i Marina.

Precs i preguntes.

El ministre de la GOVERNACIO, després d'excusar la seva absència del Senat, per haver-se trobat a la seva presència els deutes i continguts a l'alta Cambra, convida al senyor Ortega Morejon dient que no té inconvenient en acceptar la interpellació anunciada sobre el nomenament de metges. No obstant, ha de dir que dintre pocs dies apareixerà a la «Gaceta» una disposició sobre els serveis sanitaris, en la qual entén que es recullen totes les necessitats sanitàries.

El PRESIDENT anuncia haver quedat satisfactoriament resolts l'incident

sorgit entre les dues Cambres, amb motiu de les paraules pronunciades al Senat amb ocasió de la concessió de dietes als senyors diputats.

El senyor MAESTRE (don Tomás), prega al president del Consell que s'envii al Senat per a lliur estudi, l'expedient Picasso, la memòria del Fiscal del Consell Suprem de Guerra i Marina, amb motiu del suplicatori per a processar el general Berenguer, i el nombre de vaixells de guerra que es trobaven als ports espanyols i d'Àfrica el dia 22 de juliol.

El PRESIDENT DEL CONSELL contesta que, amant del règim parlamentari, no té cap inconvenient que es porti l'expedient Picasso, si bé no pot assegurar si podrà ésser tramès immediatament.

També es procurarà complaure el senyor Maestre en les altres peticions formulades en el seu prec.

El senyor MAESTRE dona les gràcies.

Madrid, 1, 5'15 tarda.

Diu el senyor Maestre que seria de desitjar que s'imprimís la memòria del fiscal del Suprem, amb el fi de poder ésser estudiada per tots els senadors.

El PRESIDENT DEL CONSELL no creu que en això hi hagi cap inconvenient, però qui ha de dir-ho és el president de la Cambra.

El PRESIDENT DE LA CAMBRA ofereix accedir a la petició del senyor Maestre.

Respecte a la proposta que feu ahir el senyor Burgos Mazo de que s'abolís els dies de demà i el diàluns per a començar la discussió del suplicatori del general Berenguer, estima la presidència que ha de donar començ la discussió el pròxim dimarts.

El senyor BURGOS MAZO, per respecte i consideració al president, es dona per satisfet, encara que manté les raons que exposà ahir.

Es dona lectura, en mig de l'expectació de la Cambra, a una proposició incidental del senyor Tormo, demanant que abans que tot, quodi perfectament definida la competència judicial del Senat. (Rumors.)

El PRESIDENT manifesta que la proposició llegida és d'aquelles que s'anomenen no de llei, per la qual cosa no tindrà estat parlamentari fins al dimarts pròxim.

El marquès d'ALHUCEMAS demana en votació, puix no s'exolien bast de les paraules del president.

El PRESIDENT diu que s'ha donat lectura a la proposició sabent que no podia ser presa en consideració en el dia d'avui.

El marquès d'ALHUCEMAS. — Així, per què s'ha llegit?

El PRESIDENT entén que el senyor Tormo havia d'haver fet recabar la lectura de la seva proposició per la circumstància apuntada.

El PRESIDENT.—Ja he dit abans que la lectura s'ha efectuat solament als efectes de tràmit.

El marquès d'ALHUCEMAS.—Tràmit, de què? Confesso que no puc entendre què vol dir S. S.

(La Cambra segueix amb enorme expectació aquest diàleg, donant el president del Consell mostres d'impaciència i assentint el que diu el marquès d'Alhucemas.)

El PRESIDENT.—No es pot donar començ a la discussió de la proposició en el dia d'avui, ultra les raons exposades, perquè amb això podrien perjudicar-se els drets d'alguns senyors senadors.

El marquès d'ALHUCEMAS.—Així, no s'havia d'autoritzar la lectura. I perquè aquesta s'omissiona en llegir la citada proposició?

No vull avançar el debat, però em sembla de suma importància cridar l'atenció de la Cambra sobre la gravetat que pot tenir el que es vingui amb procediments foscos que retarden o retarden el final de les coses. Hem d'anar, senyors, a aquesta discussió que es presenta, front a front, cara a cara i amb tota cavalleria. Concedir o denegar el suplicatori, però sense oblidar la importància de la qüestió i que l'opinió està pendent de la nostra decisió. (Molt bé.)

El senyor TORMO explica els motius de la lectura de la seva proposició, que no han estat altres que el desig d'intervenir en primer terme en el debat del suplicatori.

El marquès d'ALHUCEMAS. — Sa senyoria està en el seu dret, que jo no li discuteixo; però cal tenir present que contra el vici de demanar, hi ha la virtut de no donar.

El PRESIDENT. — Aquella virtut la té, sempre que és possible, la presidència.

Ordre del dia.

S'aprova l'acta.

Madrid, 1, 8'30 nit.

Continua el debat sobre política agrària.

El senyor GARCIA VAQUERO tracta de l'aspecte general del problema agrícola, assenyalant les causes que, a judici seu, han originat la depreciació del preu del blat, amb greu dany del conreu cerealista.

Després, i en parlar dels vins, diu que, malgrat els tractats, cada dia és major la dificultat per a l'exportació.

Fa notar la interpretació que se segueix en les duanes franceses, on es busca sempre algun motiu per a obstaculitzar el pas dels vins espanyols, i també refereix com, a l'empar d'una campanya d'orientació abstencionista de l'alcohol a Suïssa, s'anuncia un règim prohibitiu de vins espanyols contrari al que s'ha convingut en els tractats vigents.

El ministre d'ESTAT explica la seva intervenció en ço que a les exportacions dels vins es pertany.

Creu que per a combatre la campanya abstencionista motivada per la llei seca, que tant de mal ha fet al consum dels vins, el millor és utilitzar els mitjans indirectes, procurant imposar un criteri, molt difícil d'atènyer per estar arrelat en l'opinió. Refereix que, amb motiu de les negociacions entaulades, només ha trobat la millor disposició en els Governos de les potències on existeixen tractats de comerç. El mateix president de la República francesa desitja que el tractat amb Espanya es compleixi amb la major lleialtat, i amb la major amplitud, en la seva interpretació.

El senyor GARCIA VAQUERO reafirma.

Se suspèn el debat, passant el Senat a reunir-se en seccions.

Represa la sessió, es dona compte del nomenament de la comissió per a entendre en els suplicatoris contra els senyors Jeroni del Moral i Luca de Tena. També es dona compte del nomenament de la comissió que ha d'entendre en el projecte de llei, declarant il·lícites les vagues de funcionaris i s'aixeca la sessió.

CONGRES

Madrid, 1, 4'15 tarda.

Sobre la sessió a dos quarts de quatre, sota la presidència del marquès d'Arraúce d'Ibarra.

Al banc blau prenen seient el ministre de Foment i el de Gràcia i Justícia.

S'aprova l'acta de la sessió anterior.

Precs i preguntes:

El senyor CRESPO DE LARA formula alguns prec, entre ells un demanant restriccions per a la importació de blat estranger.

Madrid, 1, 5'15 tarda.

Els senyors GASCON I MARIN i el marquès de BUNIEL s'adhereixen a aquest prec.

El senyor ROMEU pregunta en quin estat es troba el ferrocarril de Torre del Mar a Zúrgena.

El ministre de FOMENT diu que està caducat.

El senyor ROMEU.—Les concessions caducades, són propietat de l'Estat? El ministre de FOMENT.—Sí.

—El senyor ROMEU.—Es pot sobre una concessió caducada negociar als centres financers?

El ministre de FOMENT.—A això no pot contestar el ministre de Foment.

El senyor NOUGUES s'ocupa de la intranquil·litat que hi ha entre els llogaters pel temor que els propietaris elevin el preu del lloguer, si el Govern no s'apressa a pendre mesures que ho evitin.

El ministre de GRACIA I JUSTICIA contesta que té el projecte de prorrogar el decret sobre lloguers amb la mateixa redacció que el que avui regeix, al mateix temps que presenti a les Corts un projecte de llei sobre aquest assumpte.

Afegeix que creu ja arribat el moment de procedir, perquè ha pogut

observar que, en efecte, hi ha propietaris que comencen a mobilitzar-se per a elevar el preu dels lloguers. El senyor NOUGUES pren nota d'aquestes manifestacions del ministre, celebrant els seus bons propòsits i invitant-lo a que els porti a la pràctica.

Altres diputats formulen diversos precs d'interès local.

Continua la interpellació sobre els successos del districte de Tuy (Pontevedra), amb motiu dels embargaments a Guillearey.

El senyor SEOANE fa ús de la paraula i pronuncia un extens discurs per a defensar la licitud de les rendes forals i estableix una diferència entre les societats agràries que limiten llur actuació als interessos agrícoles i als col·lectivistes.

Ni tan sols presten atenció els diputats a l'orador. Tots conversegen i el president demana silenci diverses vegades.

Es llegeix una proposició demanant que es doni per tennat aquest debat, que sols serveix per excitar les passions; que consti en acta el sentiment de la Cambra per les desgràcies que hi han hagut i que es presenti com més aviat millor un projecte de llei sobre redempció de foros. Se suspèn el debat.

Ordre del dia.
Continua la discussió de l'expedient Picasso.

El comte de ROMANONES manifesta que ha tingut moments de vacil·lació per a intervenir, però després de sentir dir al senyor Maura s'ha decidit a parlar.

Afegeix que ahir, per primera vegada en la seva vida, no fou sincer el senyor Maura. Ens digué que no hi havia més solució que la d'acusar davant el Senat; no se sorti d'aquest terreny, i després, per la seva amistat amb el senyor Clerva, no s'atreia a dir res més. L'opinió s'ha quedat sense saber si creu o no en les responsabilitats. I, es pot aconsellar l'acusació sense tenir el convenciment de la culpabilitat; per anar a l'acusació és necessari tenir el convenciment de que existeixen culpables. Sense aquest convenciment no es pot prendre acord.

La màgica paraula de S. S. suggereix al cap del Govern i es feu solidari de les seves paraules. Doncs és necessari que aquest digui si té el convenciment de que hi ha culpables. Aquesta minoria votaria en primer terme el dictamen suscit pel senyor Alcalá Zamora, perquè, encara que contingui menys dels que s'ha de demanar, és el més eficaç.

Recorda que arran del desastre constantment donava pressa al senyor Maura perquè exigís responsabilitats. Estant absent de Madrid—diu—va escriure una carta al senyor Clerva que valia a llegir, després d'haver demanat autorització al senyor Clerva per a llegir-la, per tenir caràcter confidencial. És del 2 de desembre.

La lleigir i en ella es diu que el govern (el de Maura) havia vingut portat pel problema del Marroc i que havia d'anar a exigir, i de seguida, les responsabilitats; i en aquest sentit inspirà la campanya del «Diario Universal», campanya que no creu signat contrària a l'interès del país i del govern, com opina el senyor Clerva, encara que pugui ésser al seu.

Madrid, 1, 9'15 nit
Exposa també la temença que el final sigui no exigir cap responsabilitat, i diu que voldria equivocar-se, perquè; pobra Espanya si passés això! Hi ha un paràgraf, relacionat amb la mort del seu fill, que l'emoció no li deixa llegir.

Termina la lectura el comte de Romanones i diu que no pot passar per què es digui que no hi ha culpables del desastre i dels milers de vides perdudes.

Però, i de tot el que després va passar, i del que està passant ara, és que no hi ha responsables? En quines condicions arribaven pel juliol al Marroc les tropes que hi anaven per a socórrer Mont Arrutj? I aquestes eren les tropes que estaven preparades per a defensar Espanya en cas d'una invasió estrangera? Esgarrifa de pensar el que hagués passat si, en lloc de combatre amb uns grups de moros, ens hagués calgut fer-ho amb un exèrcit europeu: és una cosa esferidora.

El desastre no comença a Annual, sinó a Abadán; i és impossible que aquests fets no tinguin sanció.

La meua signatura és per a tot allò que porti a exigir el càstig dels culpables, i en primer terme per a la ponència liberal. L'opinió i l'honor d'Espanya ho exigeixen, i cal atendre aquestes demandes.

El senyor MAURA. — S. S. ha dubtat de la meua sinceritat perquè suposa que no he dit el que se suposa que he de dir.

Nosaltres singuerem ací després del

desastre. S'ha format una investigació, i s'ha donat un dictamen. D'aquest dictamen se'n dedueixen culpes; doncs s'ha de seguir la tramitació legal.

Se m'exigeix una resposta categòrica sobre aquesta culpabilitat, i jo dic que ni que fos jo tot el Senat no la podria contestar perquè necessitaria les proves legals i l'examen de tot el procés. (Grans protestes d'oposició.)

El comte de ROMANONES. — Però quedem que fa falta una proposició sobre la responsabilitat, i s'ha de prendre en consideració, i s'ha de votar; i està clar que, en votar avui, s'ha de dir si hi ha o no culpabilitat. Però S. S. es manté en aquesta actitud equívoca, que no diu res. (Aprovacions a l'esquerra.)

El senyor ALVAREZ (don Melquíades) comença per dir, en nom de tots els seus companys, que sosté en absolut i sense reserves, la tesi mantinguda pel senyor Alcalá Zamora; i aquest concepte no l'ha debilitat gens ni mica el discurs del senyor Maura. El senyor Maura no ens convenç com va convèncer al senyor Cambó, qui, com Pau, pel camí de Damasc, tingué una revelació (Rialles.)

El cap del Govern, no sé si per candidesa o per cordialitat, també ahir subscriu les doctrines del senyor Maura. (Més rialles.)

El senyor SANCHEZ GUERRA. — Vaig subscriure la doctrina, per ésser la conservadora.

El senyor ALVAREZ diu, en parafrases iròniques, que, subscriuint aquestes doctrines així al peu de la lletra, resulta que no podia haver-hi a Espanya altre Govern que el presidit per l'home indispensable. (Rialles.)

S'ha de parlar amb claredat, perquè l'opinió ens mira i ens ha de jutjar.

Els conservadors creien que no s'han d'exigir les responsabilitats, per a salvar els vostres companys. Nosaltres som partidaris que s'exigeixin. El país les exigeix, i atenyen tots els homes civils i els militars. En els uns hi ha hagut ineptia o oblit o incapacitat; en els militars hi ha hagut, també oblit de llurs deures. Els uns i els altres mereixen censure, i per això fem la demanda per a tots, i no moqueu per petites passions polítiques, sinó per una necessitat que interessa a tothom.

Exigir les responsabilitats és fer un servei al país, i la més gran eficàcia és evitar, o almenys fer més difícil, la repetició de la desgràcia trágica; que no se sap si és pitjor la defeció dels governs o la feblesa dels qui a l'hora del perill havien d'estar al seu lloc.

La responsabilitat l'exigeix l'exercit per a establir el prestigi que ha perdut, i restablir la disciplina.

La por a la responsabilitat és el més poderós fre per a la cohejança dels governants i la garantia que el mal no ha de repetir-se. Així, doncs, a tots ens interessa exigir-la.

El cap del Govern ha parlat d'estendre la responsabilitat a altres governs, i això és una habilitat que no convencerà a ningú. Es que vosaltres no gosen a provar la inculpabilitat dels acusats.

Davant d'un problema d'aquesta naturalesa, el que es troba al cap del banc blau no ha de procedir com a cap d'un partit pensant en l'efecte vers els amics, sinó com a cap de Govern pensant en l'interès del país, que és el més alt.

I, convençuts d'aquest criteri, nosaltres demanem responsabilitats polítiques per a determinats polítics. No podríem demanar-ne de penals, i per això utilitzem l'únic procediment que pot dur-se a la pràctica.

El senyor Maura creu que no hi pot haver cap més procediment que el de l'acusació davant el Senat, i examinant els antecedents de la nostra legislació i de la de fora i tot, des que el règim constitucional neixia, afirmava la seva tesi segons la qual el Senat pot sancionar amb penes polítiques i penals com a Tribunal Suprem, i per a justificar-ho li calgué invocar aquella célebre Acta addicional de Benjamí Constant.

Recull els arguments del senyor Maura per a justificar la seva tesi de l'acusació davant el Senat, i li pregunta si creu que això és el que preval en el món.

No, S. S., amb la seva autoritat, no té dret a induir la Cambra en error, perquè en aquest cas se la mena a una iniquitat paorosa. I nosaltres, que tenim tants desigs com S. S. d'encertar, havem de demostrar al país que S. S. ha sofert una gran equivocació.

En front dels casos invocats ahir pel senyor Maura, en cita d'altres, fent-se l'exègesi: el relatiu a l'Acta l'any 15 i el cas del ministre Polignac, i aquells en els quals la Cambra del sComuns acusa davant dels Lords, declarant la responsabilitat dels ministres, per llurs crims,

Disserta extensament sobre el tema dels preceptes constitucionals, i diu al senyor Maura que no ha llegit els textos complets de Fernández de la Hoz, perquè, si els hagués llegit, hauria vist que els ministres no podien ésser jutjats sinó per delictes definits.

Els liberals d'aquell temps declaraven que aquella llei que s'estava discutint era una fal·làcia, perquè, mentre no s'hi establissin els delictes i les penes, era impossible d'aplicar-la i no s'equivocaren.

S. S. col·loca en el Senat un poder jurisdiccional sense límits, i això és contrari a la seva naturalesa. El mateix fa amb el poder legislatiu. I així es dona el cas que els ministres són de pitjor condició que als altres ciutadans, car de la revolució dels drets de l'home ençà, hi ha establert que no hi ha pena sense llei, i pot donar-se un cas, amb el criteri de Sa senyoria: que els ministres puguin ésser castigats per una cosa que no és delictiva quan se'ls exigeix la pena. Aquesta teoria estableix, de fet, la impunitat dels ministres.

Això no és convertir el Senat en tribunal de justícia, sinó en Convenció, donant-li un poder més tirànic que el de la Convenció francesa. Es quelcom pitjor, perquè és convertir el que al anem a ésser acusadors, no en fiscals, sinó en monstres.

El Senat no pot tenir un poder legislatiu absolut, car la Constitució dona a les Corts no sols al Senat, amb el Rei, la facultat de desfer les lleis.

El senyor Maura llegí la Llei de procediments de 1849 per a processar els ministres, però amb gran habilitat no llegí sinó el paràgraf primer de l'article primer. Ha llegit S. S. el sisé? És necessari que em contesti perquè a vegades el diàleg parlamentari pot portar aclariments i solucions.

S. S. calla, però bé podria dir que en aquest moment el silenci de S. S. és la més grossa de les calamitats jurídiques. (Grans rumors.)

Anem a examinar la llei processal. Llegí-la S. S., perquè anem a discutir-la detingudament.

En aquesta llei es parla dels delictes que s'imputen als ministres; per tant, no se'ls pot exigir per l'alt tribunal del Senat més responsabilitats que les legals.

(El senyor Maura demana un llibre i el fulleja una estona. Deu ésser un exemplar d'aquella llei.)

Fa avinent que ell no ha vingut a fer una maniobra política quan ha afirmat que co que el senyor Maura digué és una fal·làcia, jatsia vestida amb el ropatge de l'eloqüència.

Davant de certs somrisos que observa, diu que, per la claredat del que exposa, aquelles mitges rialles poden ésser interpretats fora d'ací com a rialletes de la niciesa. (Grans rumors.)

Al·ludeix els casos d'acusació d'Esteban Collantes i d'Olozaga, i diu que foren per fets definits en el Codi.

Es dirigeix al senyor Cambó i li diu que, si la seva rectitud política no el priva de retrair el vot del senyor Bastos de la ponència liberal, no dubta a demanar sancions penals per a pobres ministres que potser han recollit co que el senyor Maura apel·la a «actes de desgovern», «imprudència» i «error».

I sou vosaltres — exclama — els homes purs i austers que voleu agafar les regnes del poder per a exigir responsabilitats? (Rumors.)

Insistix que, mentre no s'estableixi la penalitat jurídica, no hi pot haver pena, perquè la cosa contrària fora la més gran monstruositat jurídica.

El senyor Maura ens deia que negàvem la defensa als acusats. Doncs, sou vosaltres els que la negueu, car amb el vostre criteri l'acusat no pot invocar la defensa, ja que la llei i la definició del delictes estan a mans del tribunal que ha de jutjar. (Aplaudiments de les esquerres.)

Nosaltres no acusem sinó per responsabilitats polítiques.

Això no em cal raonar-ho, perquè ja ho ha fet el senyor Alcalá Zamora, i avui ho ha sostingut el comte de Romanones, coincidint amb el criteri de la Concentració democràtica.

Nosaltres creiem que aquesta responsabilitat no pot tenir altra expressió que la del vot de censura.

Qui pot sostenir que això no pot fer-ho el Congrés?

Nosaltres, amb la nostra proposta, ens cenyim a l'essència del règim constitucional, car això pot fer-ho el Congrés sense afeblir les prerrogatives del Senat.

No és que demanem la inhabilitació. És que la nostra censura pot tenir eficàcia perquè l'opinió pública els inhabiliti. Doncs així no els inhabilitem nosaltres. En tot cas serà l'opinió pública que els inhabiliti. (Rumors d'aprovació.)

Està clar que, com més enèrgica sigui l'actitud nostra, més predisposat estarà l'opinió per a posar el vet als

qui per llur incapacitat, jatsia de bona fe, han posat en perill els interessos del país.

Al·ludeix el cas de la Cambra anglesa, quan féu indicacions a la Corona recollint anhels de l'opinió.

Afirma que, consegüent amb la doctrina exposada, sosté el dictamen liberal que es discuteix, i el defensarem amb els nostres vots.

No se serveix el país adulant-lo — afegeix. — Se serveix el país, com el Rei, dient-los la veritat.

Per això li diem: exigim el que podem exigir. Estem convençuts que no més així donarem l'exemple i la garantia que d'aquí endavant els ministres procediran amb més precaució.

Això mateix delem a les esquerres qui representen els anhels dels països.

Bé maza sé que podem ésser vençuts, car en aquesta Cambra no som sols; però, si som vençuts després de salvar la nostra responsabilitat i els nostres vots, com que no volem ésser obstacle als desigs del país, qualsevol proposició que es presenti per a acusar els ministres, li donarem els nostres vots. (Rumors.) Però les nostres conviccions quedaran salvades.

Discrepant de nosaltres, el senyor Cambó anuncia ahir que presentaria una proposició d'acusació contra el Govern Allendesalazar. Doncs bé: si avui som derrotats, S. S. es trobarà amb els nostres vots, que són molts per a la proposició.

La proposició és d'iniciativa del senyor Maura; i nosaltres, partidaris de la justícia distributiva, si aquesta proposició es presenta, a nosaltres la justícia ens obliga d'acusar també el govern del senyor Maura. (Rumors.)

El senyor Maura fou elevat al Poder per a fer justícia. La primera cosa que va dir, fou que volia que no cessessin els clamors de l'opinió en demanda de justícia; i la primera cosa que féu va ésser limitar les facultats del jutge instructor.

S. S. atorgà tota la seva confiança al general Berenguer. Si va fer això fou perquè el creia irresponsable, i si era així, no havia de tenir inconvenient que el general Picasso investigués prop d'aquell. En lloc d'això, que no el desprestigiava cap mica, va fer tributar una apoteosi al que després apareix com un gran responsable. S. S. celebrà aquella grotesca Conferència de Pizarra, que fou un dany per a l'honor de l'exèrcit i una ignomínia per a l'interès espanyol. Que ho sapiga el Rei, i que ho sapiga el País: acusat el Govern d'Allendesalazar, acusem nosaltres el d'En Maura.

Ara, que la justícia és fàcil per a reparar l'honor de l'exèrcit i per a bé del país. (Aplaudiments dels liberals.)

El senyor MMAURA diu que està disposat a presenciar aquella acusació contra seu i que ho farà amb immensa tranquil·litat.

Recorda que va escriure una carta al senyor Clerva, participant-li la seva part de responsabilitat en les RR. Ordres dirigides al general Picasso, i que cent vegades les tornaria a dictar.

Co que anomenem apoteosi al general Berenguer, només fou la rebuda que es mereixia un general qui manava 150.000 homes, que lluitava a l'Àfrica per Espanya, com volent-se demostrar que tenia la plena confiança del Govern.

Ningú — afegeix — mentre vaig estar al Govern, no demanà que el general Berenguer fos reemplaçat.

Aquell Govern tenia acordats, per sries, les operacions del pla existent, i no consentia una operació que no fos autoritzada en el pla. Per haver finit aquelles sries d'operacions, se celebrà la Conferència de Pizarra.

Diu que ahir va aixecar-se a exposar la seva opinió sense agafar cap iniciativa, sense escometre cap empresa.

Repeteix la seva tesi d'ahir sobre la necessitat que el Congrés acusi davant el Senat, encara que no hi hagi fórmula de delictes, i diu als liberals que en llur actitud hi ha una contradicció en afirmar les responsabilitats i no reconèixer l'eficàcia del precepte constitucional que ell defensa.

S'estén en consideracions sobre el concepte econstitucional que exigeixi la responsabilitat dels ministres, i la interpretació que ell hi dona, segons el criteri que des d'ahir vé sostenint. Tracta de la llei del 49, i diu que l'ha llegida tota, exclamant: — Amb qui creu que tracta, S. S.?

També repeteix els arguments que ahir exposà, insistint que, ni per casualitat hi surt una sola vegada la paraula «delictes», en referir-se a la responsabilitat ministerial.

Recorda que ja ahir digué que no l'havien convençut els raonaments dels liberals per a justificar el no portar l'acusació al Senat; però, en tal cas, no són conseqüents formulant una acusació dintre del Congrés, a la qual aquest no té dret.

Considera mala fe en la discussió això de barrejar-hi allò altre de la manca de defensa que el senyor Alvarez ha al·ludit, perquè són coses generals.

El què en la ponència es demana no és això que el senyor Alvarez ha volgut posar aquesta tarda de relleu; és alguna cosa més: és la sanció contra persones determinades, cosa què, el Congrés no pot fer, sinó el Senat constituït en tribunal. Una altra cosa seria si això es limités a una censura per oposició contra la política d'un govern.

El senyor PRIETO. — Total: que no eixim de sota la figura de la doctrina. (Rialles i murmurs.)

El senyor MAURA termina el seu discurs insistint que en bona doctrina constitucional no es pot admetre el criteri dels liberals consignat en la ponència que es discuteix.

El senyor CAMBO diu que la discussió parlamentària és per a convenir-se mutuament; car, si es parteix del principi que no han de convenir-se, tota discussió sobra.

El sorprèn la indignació del senyor Alvarez perquè el senyor Maura l'hagi convençut, i soament ho atribueix a la dolor que produeix al senyor Alvarez no haver-se també convençut. (Rialles.)

Creu que els diputats s'han de sentir pocs sobirans si aquesta Cambra se sent més acadèmica que Parlament. Per això — diu — no seguit el senyor Alvarez en una discussió acadèmica, perquè no ens convencerem l'un a l'altre. (Més rialles.)

Davant els casos concrets és més fàcil el convenciment, i per això en comptes d'acudir als tractadistes del Dret, parlara de casos concrets.

En una de les vuit conclusions de la ponència s'inculpa el Govern de 1921 (el de la catàstrofe), i joreu el senyor Alvarez que quedat prou castigat amb un vot de censura? Doncs, si aquesta doctrina es proclama, el Parlament espanyol no pot considerar-se com a representant de l'opinió. (Grans rumors.)

Aquesta consideració és la que ha pesat en mon ànim d'una manera decisiva. Abans, potser no hi hauria posat esment. Pitjor és que es digui que els ministres inculps no mereixen altre càstig que un vot de censura.

Intenta llegir la proposició de llei que ha presentat per a fer efectiva l'acusació ministerial, i la presència l'en priva.

Afirma que el Govern de 1921 és culpable mentre no es demostrï que no ho és. Els qui creuen en la responsabilitat són tants com els qui creuen en la irresponsabilitat. Per tant, ha de fer-se l'acusació.

En primer terme, acusem els ministres assenyalats en la ponència liberal i estendem la responsabilitat a tot el Govern, per si el Senat entén que hi ha alguna responsabilitat de caràcter col·lectiu.

Al senyor Alvarez li diu que no compliria amb el seu deure si, creient culpable el Govern del senyor Maura, supedités l'acusació contra seu a votar o no la seva ponència, o a presentar o no l'acusació contra el Govern del senyor Allendesalazar. (Protestes de diversa significació.)

El senyor PEDREGAL. — En la ponència tots són censurats.

El senyor CAMBO. — Aquí se censura tot. Estem acostumats a veure censurar e règim constitucional des del seu origen. Però aquestes censure genèriques no es poden confondre amb les acusacions concretes.

Si creiem que som culpables i no ens acuseu, faltarem al vostre deure.

El senyor ALVAREZ (don Melquíades) rectifica.

Diu al senyor Cambó que és un mal psicològic, i voldria tenir el cos de cristall perquè llegís al seu pensament.

S. S. ahir, després d'una conferència prèvia, s'aixecà aquí a donar-se per convençut per les paraules del senyor Maura, i aquest passà gran part de la tarda en una dissertació acadèmica sobre el constitucionalisme. (Rialles.)

I és que S. S. Munes metamorfosis sorprenents.

Ben clar vaig dir jo que, a judici nostre, no era possible la responsabilitat davant el Senat per actes polítics, i que a això obeeix la ponència.

No res menys, entenem que en el nostre país té més eficàcia la censura política davant l'opinió.

Doncs bé: salvat el nostre convenciment, sacrificant la nostra convicció, pe ra servir als anhels del país, ens brindem a votar tota proposta d'acusació. I hem afegit que també acusem el Govern del senyor Maura per fets greus que aquest no ha pogut fer esvaïr avui amb les seves paraules.

(Segueix a Darreres informacions)

Notes de la Generalitat

EL CIMBORI-CAMPANAR DEL MONESTIR DE VALLBONA DE LES MONGES.

La Mancomunitat de Catalunya ha rebut de la Mare Abadessa del Real Monestir de Vallbona de les Monges, la comunicació següent:

Excm. Sr.—Per a satisfacció i coneixement dels membres que componen l'Excm. Mancomunitat de Catalunya, la Presidència de la qual tan dignament ostenta V. E., em plau comunicar-li que en el llibre d'Actes arxivat en aquest Monestir n'hi ha una que per interessar a la susdita Corporació de Catalunya no dubto en copiar a continuació, essent del tenor següent.—Acta. Les a baix nomenades i firmades religioses choristes del Real Monestir de Santa Maria de Vallbona de les Monges, de l'Orde del Cister, convocades en l'Aula Capitular per disposició de la Molt Il·lre. Sra. Abadessa d'onja Maria Teresa Ribera i Sans, fem constar per a memòria nostra i de les monges que en l'esdevanidor seran d'aquest Monestir, el nostre més viu agraïment a la Mancomunitat de Catalunya la digna Presidència de la qual avui ostenta l'Excm. Sr. don Josep Puig i Cadafalch, per haver portat a felicitat, sota la direcció tècnica del savi arquitecte don Joan Rubió Bellver, la reparació del nostre cimbori-campanar, un dels més notables exemplars de l'arquitectura gòtica existents a Catalunya.—I tant és més d'agraïr aquesta finesa, quan a nosaltres ens era poc menys que impossible fer una reparació com la present que assegurés la seva estabilitat, ateses les actuals circumstàncies econòmiques del Monestir i la quantitat dels danys a reparar.—Per això, el venir tan a hora oportuna aquesta reparació que ha lliurat el cimbori d'un perill inevitable enderrocc, és perquè orellem (i ho declarem palesament) que les nostres humils oracions a l'Altíssim, a la Mare de Déu del Claustre Patrona del Monestir, a l'Àngel de la Guarda del mateix i als Sants Patriarques de la nostra Orde han mogut el cor dels individus de la primera Entitat de Catalunya, venint a resultar aquesta en el nostre cas, el braç dret de què s'ha valgut la Providència per a realitzar aquest prodigi de la gràcia.—En correspondència a tal favor, avui que per primera vegada després de la restauració han repicat a festa les campanes, hem cantat amb orgue un solemne «Te Deum» d'acció de gràcies i una Salva a la Mare de Déu del Claustre pels fins i intencions de la Mancomunitat, no volent que sigui això l'últim obsequi de la nostra part, sinó que desitjant perpetuar el nostre reconeixement, determinem fer celebrar tots els anys un Aniversari per a l'etern descans dels membres de la Mancomunitat que passin a millor vida, i fer-los participants dels demés sufragis de la nostra Orde, a semblança del que ha vingut practicant el Monestir des de últims del segle XIII cantant anyalment dos aniversaris en sufragi d'aquell gran Comte-Rei En Jaume I d'Aragó i de sa muller i filla d'onja Violant i d'onja Sanxa en paga de les moltes donacions i privilegis que li feren.—Així ho firmem en el nostre Monestir de Vallbona de les Monges als 18 dies del mes de novembre de l'any 1922. Maria Teresa Ribera i Sans, Abadessa; Maria del Claustre Madrid, priora; Maria Angela Matheu, sots-priora; Maria de l'Esperança Aleu, cillerera; Maria del Patrociní Asencio, Virginia Alsina, Maria de l'Encarnació Batlle, Maria de les Neus Codina, Maria Concepció Macaya, Maria Mercè Noguereda, Maria de la Purificació Forcadell, Maria de Lourdes Bonet, Maria Ayats, Maria Josefa Nolla.—Déu guardi a V. E. molts anys.—Real Monestir Cisterciense de Santa Maria de Vallbona de les Monges, dia 23 de novembre de l'any 1922.—Maria Teresa Ribera i Sans, Abadessa.—Excm. Sr. D. Josep Puig i Cadafalch, President de la Mancomunitat de Catalunya.

SESSIO DE LA DIPUTACIO

El dimarts de la setmana entrant, la Diputació de Barcelona celebrarà la segona sessió del primer període.

EL PROCESSAMENT D'EN PERENA

El Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya s'ha assabentat amb sorpresa de la R. O. publicada a la «Gaceta» de Madrid el dia 26 de novembre, autoritzant el Patronat de la fundació benèfica docent «Pere Vila i Codina», per a entaular davant del Jutjat d'Instrucció competent acció criminal contra don Alfred Perena per malversació

de cabals públics, i acordant-se acudir en queixa al ministre d'Instrucció pública, manifestant-li els fets que realment han ocorregut en aquest afer, els quals de no haver estat omissos en l'estudi de l'expedient que ha donat lloc a la resolució continguda en la dita R. O., haurien produït una resolució completament diferent.

A més, el Consell ha acordat manifestar el desig que es procedeixi en justícia contra aquells qui, per haver amagat al senyor ministre d'Instrucció pública una part dels fets i dels antecedents de la qüestió, han motivat una mesura improcedent que constitueix un ultratge a la persona digníssima d'un diputat, a les corporacions afectades i a tots els catalans.

XILE I CATALUNYA

El senyor President de la Mancomunitat de Catalunya, per acord del Consell Permanent, adreça una comunicació al senyor cònsol de Xile a Barcelona, fent-li present el condol de la corporació per la catàstrofe ocasionada pels darrers terratrèmols. La dita comunicació, redactada en llengua catalana, deia així:

«Il·lre. senyor: El Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya, que representa oficialment el poble català, davant la magnitud de la catàstrofe causada pel terratrèmol que acaba de devastar una ampla zona del país xilè, ha acordat expressar per vostra mediació, al Govern i al poble de Xile, el seu més profund sentiment per les nombroses víctimes i pels grans estralls. Catalunya sent una simpatia vivíssima per les lliures Repúbliques d'Amèrica, on tant catalans allunyats de la seva pàtria hi han trobat llar i amistat, comparteix corament llurs alegries i dissorts. Per això aquest Consell es considera obligat a manifestar als xilens que els catalans comparteixen molt sincerament la dolor que avui pateix llur noble país, i espera, senyor cònsol, que us dignareu transmetre-li aquestes paraules nostres. Que Déu els dongui consol i esperança i us guardi a vos molts anys la vida. Barcelona, Palau de la Generalitat, 23 de novembre de 1922. El President, J. Puig i Cadafalch.—Il·lre. cònsol de la República de Xile a Barcelona.»

Al transcrit ofici el senyor cònsol ha contestat amb una molt afectuosa lletra de reagràcies, a la qual pertany el següent paràgraf: «Reciba V. E. como Presidente del más alto organismo de Cataluña, y por su digno intermedio, los Excelentísimos Sres. Consejeros, la expresión de mi más sincero reconocimiento por el elevado y sentido acuerdo del cual V. E. se hace portavoz en forma tan grata y simpática, agregando a V. E. que será prontamente conocido por el pueblo y Gobierno chilenos, los que estimarán la nobilísima disposición que encierra la sentida condolencia que me ha transmitido V. E.»

El Consell Permanent veu amb satisfacció el fet, avui ja normal, que la llengua catalana sigui rebuda amb totes les honors que li corresponen pels representants de governs estrangers; fet que contrasta amb l'actitud d'aquells representants del Govern espanyol que en fan públic menyspreu.

MALALT

Es troba malalt el diputat don Joan Casanovas.

COMISSIO PROVINCIAL

La Comissió Provincial ha despatxat els següents assumptes de la Secció de comptes municipals:

Dictamen propoent l'aprovació i finiquit dels comptes municipals de Papiol, corresponents a l'any 1919-20; Cardedeu, Espinades de Llobregat, Jorba, Olesa de Montserrat, Pla del Penedès, Santa Margarida de Montbui i Torrelavit, corresponents a l'any 1920-21.

Dictamen de censura amb observacions als comptes municipals de Granollers, corresponents a l'any 1918-19; i de Vich sense observacions, corresponents a l'any 1919-20 que s'han d'elevat al Tribunal de Comptes del Regne al qual correspon sa definitiva resolució.

CONSELL PERMANENT

Despatx de les Seccions en la reunió del Consell Permanent dels dies 29 i 30 del mes finit.

Carreteres, camins i ponts

Continuació dels treballs en les obres que es realitzen per administració.

Aprovació del reformat de preus del projecte de camí veïnal de Llíssa de Vall a la carretera de Sabadell a Granollers.

Agricultura

Treballs de les Seccions d'Arbres Fruïters, Terra Campa, Viticultura i Enologia i Acció Social Agrària.

Conferència preparatòria del curs de Sitges, per la Direcció del Departament.

Concessió d'un curs de vuit lliçons sobre conreu de la vinya, arbres fruiters, enologia i avicultura a l'Ajuntament de Piera.

Adquisició de material per a l'Institut de Mecànica aplicada agrícola per contribuir a la campanya d'extinció del flagell de la llagosta i per als treballs habituals a la finca de la Direcció d'Agricultura.

Beneficència

Aprovació de les nòmines per al sosteniment de dementes pobres a càrrec de la Mancomunitat, corresponents al servei del mes d'octubre darrer.

Cultura

Autorització a don Manuel Alcàntara i Gusat per a professar a l'Escola d'Administració un curs sobre organització administrativa estrangera.

Dels afores

HORTA

La bandera catalana a la Tinència d'Alcalidia

El digníssim tinent d'Alcalde i benemèrit ciutadà, En Xavier Tusell, per tal que la bandera catalana pogués onejar a la Tinència del districte novè, en les solemnitats de Fe i Pàtria, convoca totes les entitats polítiques i recreatives, amb el fi de determinar, tots junts, la fórmula popular d'arbitrar el diner que calgui per a costejar-la tot seguit. Per contraprop de la bona acollida que trobà en la majoria dels convocats—diríem millor de la quasi totalitat dels assistents—rebé, excusant-se de fer acte de presència en l'acte, un B. L. M. redactat en castellà del Foment Hortense i al·legant no poder pendre part en la iniciativa patriòtica, perquè els seus estatuts els priven de fer política. Els esperits irònics, han somrigut a pleret, car aquesta entitat és precisament l'organitzadora d'un Jocs Florals que hauran de celebrar-se la vigília del proper Nadal, i té recaptats premis a tots els regidors del districte, Centre Català i altres societats de talent catalanes, i ningú li ha regatejat l'esforç que demanava en pro dels seus Jocs Florals.

Els comentaris brunzen arreu, i els maliciosos ataleien de lluny que el que s'amaga darrera la gaia festa de la poesia organitzada, no és l'amor d'aquesta societat apolítica, segons els seus estatuts, a les coses de la terra nostra, sinó l'intent de popularitzar amb màscara d'amadors de la nostra parla, el nom de dos aspirants a candidats independents—això d'independents és un dir.

Hue de VALLEDAURA

El valencià a l'Església

Aquest era el títol d'una de les ponències que es discutiren a la passada Assemblea de Nostra Parla. Les conclusions corresponents a la mateixa foren transmeses a les autoritats eclesiàstiques del regne de València. Anotades les participacions diverses de l'Assemblea i l'elevació que hi hagué en totes les discussions, no podia esperar-se una contesta desfavorable a les peticions que l'Assemblea formulava.

El doctor Reig, arquebisbe de València, podem dir que s'avencà en alguns punts als acords dels assembleístes de Nostra Parla. Ens referim a les recomanacions que feu en les seves visites pastorals perquè es prediqués en valencià i s'ensenyés la Doctrina en la mateixa llengua.

No havien d'ésser-li indiferents, per tant, els acords de Nostra Parla. A la comunicació que se li dirigí aleshores, ha contestat amb una altra, escrita com segueix:

«He rebut l'atenta comunicació en la que se servix transcriure'm les conclusions de l'Assemblea celebrada per eixa entitat els dies 23, 24, 25 i 26 de juliol, referents a l'ús de la llengua valenciana en l'Església.

La circumstància de trobar-me ausent en aquella data i d'haver tardat a donar-me compte de l'esmentada comunicació, ha sigut causa del retràs en donar-li l'atenta contestació que

Notes del Municipi

CRIDA DE L'ALCALDE.—EL PADRO DE VEINS

Havent estat format el Padró general d'habitants d'aquesta ciutat en el mes de desembre de l'any 1920, cal fer-ne la rectificació anual dintre el quinquenni que la llei municipal assenyalà per a la seva duració, i de conformitat amb el que prescriuen els articles 15, 18, 19 i 20 de l'esmentada llei, ha de portar-se a terme dintre el mes actual amb subjecció a les bases següents:

Primera.—Tots els espanyols emancipats que en aquesta època faci ja dos anys que residixin d'una manera fixa dintre el terme municipal queden declarats d'ofici veïns d'aquesta ciutat, de la mateixa manera que tots aquells que exercixen càrrecs públics que exigeixin residència permanent, encara que no tinguin completat aquest període de temps, per tot el qual hauran de presentar-se a la Tinència del seu districte respectiu, a fi que, per mitjà de la fulla addicional, pugui formalitzar-se la seva inclusió al Padró de veïns.

Segona.—Els habitants d'aquesta capital que hagin canviat de domicili durant el present any sense haver-ne donat coneixement, a les oficines de la Tinència d'Alcaldia respectiva, hauran de fer-ho dintre aquest mes present.

Tercera.—Les persones que d'ençà que regeix l'actual Padró, formalitzat el desembre de 1920, hagin vingut a establir-se en aquesta ciutat sense haver-se donat d'alta en el seu Padró, hauran de fer-ho, donant-se de baixa del poble d'on procedeixen.

Quarta.—Els que amb posterioritat a aquest període ho facin o vinguin de nou a residir en aquesta ciutat, es presentaran a l'esmentada oficina amb els documents de la seva procedència per anotar així la seva inscripció en l'empadronament de la mateixa.

Cinquena.—Els caps de família o d'establiment, en admetre a casa o en el comerç, rellogats, dispenses, dependents, aprenents, criats, etc., etc., tenen obligació d'exigir-los, dintre el termini de vint-i-quatre hores, un document que acrediti la seva inclusió al Padró d'habitants d'aquesta localitat.

Sisena.—Els veïns que canviïn de domicili per traslladar-se a un altre poble, els pares o tutors dels incapacitats i els hereus o testamentaris dels morts, estan obligats a declarar-ho a la Tinència d'Alcaldia del Districte respectiu, perquè pugui ésser eliminat del Padró d'habitants.

En virtut de l'article primer del Real decret de 8 de març de 1897, a l'ensenyar que la rectificació del Padró vigent ha de fer-se l'empadronament de Jurats, i amb aquest fi es repartirà una cèdula especial per a la inscripció dels caps de família i capacitats que tinguin el dret i l'obligació d'ésser-ho, en la qual fulla faran els interessats les anotacions corresponents de puny i lletra, tenint present els articles 8, 9, 10 i 11 de la llei del Jurat, que van impresos al dors de les esmentades cèdules.

No fem aïment, d'acord amb les disposicions vigents, a tots els interessats perquè no puguin al·legar ignorància i per evitar-los les conseqüents responsabilitats i multes que els seran exigides en cas d'incompliment.

avui ja done, tenint el gust de manifestar-li que estudiaré amb deteniment dites conclusions, donada la seva importància, per a resoldre allò que crega més convenient a la glòria de Déu i bé de les ànimes.

No puc menys de lloar la tasca que Nostra Parla s'ha imposat per a procurar l'enaltiment de la nostra llengua.

Déu guardi a V. molts anys.

València, 24 novembre 1922.—Enric, arquebisbe de València.

Senyor president de Nostra Parla.

Una exposició de «Goigs» barcelonins

S'està organitzant una exposició de Goigs al local de la Schola Cantorum de Sant Just, on tingué lloc ara fa dos anys una altra exposició analoga que assolí un gran èxit.

L'actual tindrà un caràcter mono-

A EMPADRONAR-SE

Cridem l'atenció dels veïns d'aquesta ciutat sobre la conveniència d'empadronar-se aprofitant la rectificació del padró que es farà durant la segona quinzena del corrent mes, de conformitat amb el llibre publicat per l'Alcaldia.

Ultra ésser obligatori per a tots els ciutadans residents en aquesta capital, el figurar inscrits en el padró de veïns, és aquest un requisit indispensable per a poder obtenir tots els avantatges dels diversos serveis públics, com són els de beneficència, lliurament de certificats, etc., etc.

FIRA DE MOSTRES

Els senyor Barceló i Ribé han donat compte al senyor alcalde del resultat del seu viatge a Madrid, mostrant-se molt agraïts de les atencions rebudes del ministre del Treball i de tot el Comitè Central que posa especial cura en què la pròxima fira de Barcelona vesteixi la importància que mereix. Participaren a l'alcalde que el delegat de la Fira senyor Tallavull avui ha sortit de Madrid cap a llevant, començant la visita dels Comitès de la Fira de Barcelona constituïts a la resta d'Espanya, i comunicant-li finalment que els industrials adherits fins ara a la Fira de Mostres ascendeixen a 322, demés dels inclosos al primer tomo del catàleg publicat en agost.

VISITA

Ha visitat el senyor alcalde el doctor Soler i Pla de la Comissió Executiva del monument als voluntaris catalans de la gran guerra invitant-lo a l'exposició-homenatge que s'obrirà demà a «La Pinacoteca» (Corts, 644).

CONCERT DE LA BANDA MUNICIPAL

La Banda Municipal donarà un concert diumenge a la plaça d'Orfila de la barriada de Sant Andreu, a un quart de dotze en punt del matí, executant el següent programa:

Primera part: I. «Marxa Catalana» núm. 1. Lamote de Grignon; II. «Mignon», obertura, Thomas; III. «Dejanire», selecció, Saint-Saëns.

Segona part: I. «Leonora», obertura núm. 3. Beethoven; II. «La Walkyria», selecció, Wagner; III. Sardan «Rosa del Folló», Lamote de Grignon; IV. «Las Golondrinas», pantomima, Usandizaga.

No s'executarà cap obra fora del programa.

EXPOSICIO DE PROJECTES DEL TEATRE DE LA CIUTAT

Des de diumenge quedarà oberta al públic l'exposició dels projectes admesos en el segon període del concurs del «Teatre de la Ciutat», convocat per l'Ajuntament.

La dita exposició està instal·lada al Saló de la Reina Regent del Palau de Belles Arts i estarà visible tots els dies inclòs els festius, de deu del matí a dues de la tarda.

POTABILITZADORES

Havent-se inserit al B. O. corresponent al dia 23 del propassat mes de novembre l'anunci per a la compra de dues potabilitzadores per l'Ajuntament d'aquesta ciutat, es preve que les condicions del concurs estaran de manifest al Negociat municipal d'Higiene i beneficència en les hores d'oficina durant el termini esmentat al referit anunci.

gràfic dedicant les seccions, a Sants venerats en esglésies, capelles i convents de Barcelona, avui desapareguts; Sants avui no venerats; Sants fills de Barcelona; Sants patrons d'antics gremis i confraries; Sants venerats a la Seu, parròquies i esglésies antigues de la ciutat i exemplars notables de Goigs editats a Barcelona.

No cal dir que el caient barceloní de l'exposició ha de desvetllar l'interès no solament dels amants dels Goigs, sinó també dels que estimen les coses genuïnes de la nostra ciutat ben amada.

Els Amics dels Goigs són els organitzadors de l'exposició, i també el ple d'invitar tots els que hi vulguin aportar la seva cooperació, que podran dirigir-se tots els dies, de set a nou del vespre, al sudit local de la Schola Cantorum de Sant Just, Palma de Sant Just 3, principal.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

EL MINISTRE CUNO

La declaració al Reichstag. — Les reparacions.
Un pla econòmic. — Els partits polítics.
Dimissió d'un ministre.

El nou president del govern alemany, senyor Cuno, ha llegit la declaració ministerial al Reichstag. En el moment de pendre la paraula fou interromput per un diputat comunista que va dir: «Consell d'administració del govern Stinnes. El director general senyor Cuno té la paraula».

El president, després de llegir la llista dels ministres, declarà que l'absència del titular al ministeri de la reconstrucció, no tindrà inconvenient pràctic, tenint en compte l'atenció que els altres ministres posaran en llurs treballs.

Donà les gràcies al govern anterior i declarà que el govern actual no té la base parlamentària tan àmplia com fora de desitjar.

«Cridat al govern de l'Imperi—afegí—sota el terreny del règim republicà, terreny establert per la constitució, nosaltres hauríem estat satisfets que alguns membres del partit més important d'aquesta Cambra haguessin estat disposats a col·laborar activament al ministeri. Si no això, podem al menys fer remarcar amb tota sinceritat que, des d'ara, esperem s'estableixi una col·laboració intel·ligent amb el govern corresponent a la situació general».

Fem vots perquè aquest esperit de treball positiu i comú reuneixi en un mateix terreny totes les forces de conservació de l'Estat. L'apel·lació que convidaria al ministeri dins el llenguatge parlamentari, importa poc. El que convé és que vosaltres approveu el seu treball.

El tractat de Versalles no era pas semblant a un altre tractat anterior, però la qüestió de les possibilitats d'execució és aclarada i l'Estat s'ha convençut que Alemanya no pot suportar les càrregues imposades per l'últim tractat de Londres. Són els nostres creditors i els experts de l'economia mundial que declaren que Alemanya no pot pagar. No obstant, estem encara sota el cop de la incertitud i suportem encara les despeses d'ocupació i els lliuraments en natura cessions de territoris i colònies i la confiscació del nostre haver a l'estranger. Hom fa passiva la nostra balança de pagament i hom condueix la nostra moneda a baixar als límits de tota reparació.

Assenya'a després la disminució de la producció agrícola, les importacions de carbó angles, l'alça dels preus resultant de la depreciació del marc, els efectes socials que en resulten, les necessitats de crèdit, la desaparició de l'economia, l'acumulació dels partits i les divises estrangeres, l'encariment del pa, del carbó, de les tarifes ferroviàries, etc.

«Tal és l'Alemanya—afegí—en el moment en que el govern pren la responsabilitat del poder».

Pel que es refereix a les reparacions, el govern considera com el seu deure atavir tot el que pugui permetre un jutjament equitatiu sobre la qüestió de les culpabilitats de la guerra, però considera també com a necessari, després d'aquesta guerra que hem perdut, fer tot el que sigui possible per satisfer les obligacions imposades a Alemanya, particularment per a realitzar aquesta obra de pau de la reconstrucció de les regions devastades de França així que hagin estat satisfetes les necessitats d'Alemanya. Això sobresurt de la nota dels aliats del 16 de juny de 1919. Altament això respon a les pràctiques econòmiques elementals. Primerament pa: després reparacions.

Aquesta és la divisa del govern. És l'expressió del sentiment de la conservació d'un país. Hom arribarà a una solució com més aviat hom considerarà la qüestió de les reparacions com una qüestió econòmica. Crec que particularment els Estats ho comprendran així i el seu ajut ens és indispensable per a una solució.

En nom del meu govern, declaro que fa seva sense cap restricció la nota del 13 de novembre a la comissió de les reparacions i esta permanentment resolt a realitzar el programa que encloï. Ens apropiem els mots dels experts, segons els quals Alemanya ha de crear-se una política constructiva pròpia, que reuneixi el sanejament econòmic i l'acció del necessari sosteniment del marc.

Aprovem l'avenç immediat pel Banc de l'Imperi de 500 milions, malgrat els perills de l'operació i malgrat les sotragades que resultaran d'una estabilització brusca del marc. Qui no voldrà preferir una crisi aguda de curació a una crisi lenta de decadència?

Per a tenir el coratge d'una tal política, cal tenir l'esperança de curar. Per això ens manquen totes les condicions primeres de la nostra nota a la comissió de les reparacions: una moratòria de tres o quatre anys, llevat per les prestacions en natura per a les regions devastades, i realitzable sense augmentar el deute interior; un crèdit de 700 milions i la supressió de les barreres duaneres.

En el seu darrer gran discurs Poincaré ha reconegut que avui Alemanya no pot pagar gaire cosa en espècies. Quant a la nostra bona voluntat està testimoniada per les decisions actuals: restringim les importacions de luxe; estem disposats a contractar emprèstitis a l'estranger, però cal primer que el marc sigui estabilitzat. Això és impossible mentre duri la política dels ultimètums. Cal que fem esforços per a augmentar la nostra producció econòmica.

Esperem aquest esforç de tots els interessats, patrons i obrers. Hem de suprimir tot treball improductiu en les empreses de l'Estat i les empreses privades. És també en l'interès del consum.

Invitem el consumidor a defensar-se contra els preus exagerats dels «cartells» i dels «trusts». Sense comprometre l'existència de la nostra indústria, tindrem molt en compte els desitjos dels treballadors manuals. Però hom reconeix com a necessari que tot mantenint la jornada de les vuit hores com a jornada normal de treball, cal admetre excepcions limitades per la llei i ratificades per via d'acords o per la via legal. Això convé, sobre tot per la nostra agricultura que ha de lluitar com més aviat millor tot el blat requisiat. Hi volem posar la mà. Pel restant del blat requisiat, es tindrà en compte el canvi dels preus. Farem tot el que convingui per a fer l'alimentació alemanya independent de l'estrangera.

Pensem per la sort dels retirats i dels petits rendistes, però en la mesura possible. Restringirem les despeses d'administració i del personal sense perjudicar la propietat de l'Estat. Activarem la implantació dels impostos i les classes possedidores hauran de fer grossos sacrificis.

El nostre restabliment depèn no solament de nosaltres, sinó de l'estranger. Farem esforços per viure i col·laborar pacíficament amb tots els altres pobles. Serà per a mi una joia utilitzar al servei de l'Estat les meves relacions amb les personalitats econòmiques estrangeres. Hem d'activar també la reglamentació de les indemnitzacions als alemanys de l'estranger als quals la guerra els ha causat pèrdues. Hauré d'aplicar una política alemanya simple i honesta. No tinc ni el desig ni la potència d'oposar l'Orient a l'Occident o a la inversa. Volem l'acord i l'entrellat. Però volem també prevenir la possibilitat que existeix de l'altre costat de les nostres fronteres, de llançar forces encaminades a una nova opressió i a noves privacions.

Precisament aquests dies les nostres mirades són dirigides amb inquietud vers les poblacions doblement perjudicades dels països ocupats que suporten des de fa quatre anys i amb una paciència admirable les càrregues d'una ocupació, les mortalties de la qual són sovint contràries als sentiments del món civilitzat.

Repetixo que el senyor Rathenau ha declarat aquí, dos dies abans de la seva trágica fi: el govern no serà mai disposat a abandonar els territoris alemanys ocupats, és, les províncies del Rin, el Palatinat i el Sarre o a comprometre llur deslliurança i inclòs a deixar-la ajornar d'un sol dia.

Faig una crida a la col·laboració de tots en presència de les dificultats actuals. Alemanya es troba en greu perill.

Ignorem si la voluntat omnipotent dels nostres antics enemics la posarà en nous sofriments o li permetrà entrar dins la via de la curació.

Alemanya pot ésser oprimida i lligada, però no pot morir si ella mateixa no s'abandona».

Interrompuda la sessió per dues hores comença després la discussió de la declaració ministerial.

Parla, en primer terme, el socialista Breitscheid, el qual, després d'explicar les fases de la crisi, digué que els socialistes hagueren de refusar en-

trar dins un govern compost en gran part de populistes, perquè aqueste, abans que tot, són capitalistes.

«Els socialistes—afegí—no tenen cap rancúnia contra el doctor Wirth, sinó que pel contrari estan convençuts que la política d'execució ha d'ésser mantinguda. Aquesta política ha estat útil i un dia vindrà que el poble alemany se'n donarà compte».

Altament els socialistes no toleraran mai que s'ataqui la jornada de vuit hores».

Després el senyor Breitscheid atacà violentament el nou ministre de Provisions doctor Muller, al qual—digué—feu tempe entera propaganda per a la creació d'una república renana i és sospitós d'alta traïció.

«El nou ministre de Negocis Estrangers, doctor Von Rosenberg—afegí—és responsable dels tractats de Brest-Litowski i de Bucarest, ço que no és pas un títol de glòria. Respecte al senyor Becker, ministre de l'economia, no hauria de formar part del govern perquè és contrari a la política d'execució que ha d'ésser mantinguda».

No sentim benevolència per aquest govern i no observarem pas la neutralitat envers ell, sinó que li farem una oposició enèrgica si els seus actes ho exigeixen».

El senyor Marx, del centre, protestà contra els embolics dels partits. «Precisament els socialistes—afegí—que han causat la dimissió del ministeri Wirth, són els que arriben a tenir el dret de criticar. El doctor Wirth havia escollit el moment favorable per a fer entrar el partit populista al Govern i oposar a l'estranger un front alemany únic. Els socialistes han fet perdre aquesta ocasió».

El senyor Hergt, nacionalista, digué que el seu partit no s'adherirà mai a la continuació d'una política d'execució practicada en perjudici de la substància de la fortuna alemanya. «Els nacionalistes—afegí—donaran al govern l'ajut necessari per a representar Alemanya en les negociacions difícils que es comencen, però es reserven continuar a l'oposició».

El senyor Schiffer, demòcrata, digué que la política de Poincaré és la continuació de la de Clemenceau i Napoleó, i, que, per tant, són necessaris la creació d'un front únic i una orientació neta de la política estrangera. Acabà presentant una ordre del dia que deia:

«El Reichstag havent escoltat les declaracions del govern, aprova que

pregui la nota del 13 de novembre com a base de la seva política».

El diputat comunista Koenen atacà el Govern.

El ministre de l'Alimentació senyor Muller es justificà de l'acusació que li havia fet el socialista Breitscheid.

El ministre de l'Economia, senyor Becker, demanà que es procedís a una investigació sobre aquesta acusació i el canceller va dir que es faria.

A la sessió següent del Reichstag, el senyor Cuno anuncià que el ministre de l'alimentació, doctor Muller havia dimittit, llegint després una llarga llista seva en la qual protesta dels seus sentiments patriòtics.

«Mai he pensat—diu en la seva llista—en una separació de Renània de l'Imperi, però em retiro amb l'objecte de calmar l'agitació que s'ha manifestat contra meu al Reichstag i que ha creat una atmosfera d'oposició entorn meu davant la qual no puc pendre la responsabilitat de resoldre amb tota la calma i la reflexió necessàries el problema de l'alimentació».

L'ordre del dia dels demòcrates fou aprovada després per una gran majoria composta dels nacionalistes, els populistes, el Centre, els demòcrates i els socialistes.

Les responsabilitats a Grècia

Atenes, 1.—Ha començat el procés contra el príncep Andreu, germà de l'ex-rei Constantí a qui s'acusa també de participació en el desastre grec.—Havas.

París, 1.—«Le Matin» publica avui una sèrie de despachos de caràcter secret tramesos en 1920 des de Londres al ministre de Negocis estrangers de Grècia per Venizelos i que estableixen els estímuls successius que el Govern d'Atenes rebé de Lloyd George per a emprendre la campanya de l'Asia Menor.—Havas.

Roma, 1.—L'«Osservatore Romano», tractant del fusellament dels sis ex-ministres grecs, declara que les circumstàncies que concorregueren, tant en el procés com en l'execució de la sentència, expliquen el sentiment d'horror que ha produït a tot el món el luctuós succés.

«En efecte—afegí el dit periòdic—el desenvolupament del procés i la precipitació amb què es féu complir la sentència justifiquen l'acusació formulada a tot arreu contra el tribunal revolucionari d'haver obrat per passió política, per càlcul partidista i per odi personal».—Havas.

Roma, 1.—Ej «Giornale de Italia» anuncia que el Papa ha decidit intervenir prop del Govern grec per a evitar noves execucions.

El Nunci a Berna intervingrà en aquest sentit prop de Venizelos.—Havas.

Atenes, 1.—La premsa yessenya els esdeveniments d'aquests dies, però s'absté de fer cap comentari. L'actitud dels periòdics d'Atenes es limita a exhortar el poble i mantenir viva la unió sagrada i l'esperit patriòtic en aquesta hora crítica.

Diversos periòdics diuen que la desaparició dels ministres responsables del desastre nacional ha de significar la desaparició definitiva de les nefastes camarilles polítiques per a donar pas a una nova era de regeneració.—Havas.

París, 1.—Continuen rebent-se comunicats d'Atenes, segons els quals els periòdics de la capital segueixen donant detalls de la tragèdia del dimarts, prosseguint llurs informacions per a intentar reconstruir-la en els seus petits detalls.

Segons aquests comunicats, poc després d'ésser pronuncada la sentència de mort contra les sis personalitats que foren executades, el president del Consell de ministres, coronel Gonatas, potser no atrevint-se a pendre personalment cap decisió, donà amplis poders al coronel Plastiras,

EL PROBLEMA DEL MARROC

PER L'EX-MINISTRE NACIONALISTA

FRANCESC CAMBÓ

Discurs i articles del nostre eminent leader sobre el problema que més preocupa actualment l'opinió del país,

De venda en tots els kioscos.

Preu: 0'30 ptes. l'exemplar.

Comandes a l'Editorial Catalana:

Escudellers, 10, entresol :: Barcelona

cap del Comitè revolucionari, per a fer executar la sentència.

El coronel Plastiras, assumint la responsabilitat, obra amb extraordinària rapidesa, la qual cosa explica que les formes observades ordinàriament pels tribunals revolucionaris no fossin respectades i que els acusats, que foren condemnats a mort en fer-se de dia, morissin a dos quarts de dotze del matí, sense deixar passar el termini reglamentari de 24 hores.

La primera ordre del coronel Plastiras consistí en ordenar que no deixés d'estar preparat l'ex-president del Consell de ministres senyor Gunaris. Com és sabut, aquest es trobava greument malalt de tifus. Gunaris estava postdròssim i amb febre alta. Fou precis arrencar del llit el vell i vestir-lo al llit de l'execució. L'ex-president no va voler fer cap declaració i restà mut i meditatiu durant tots aquests preparatius, inclús en el lloc mateix de l'afusellament.

L'execució tingué lloc davant la casa del senyor Stratos. Aquest mirà constantment cap una finestra que quasi romania tancada i des de la qual la seva dona l'acompanyava amb la mirada.

Es innegable que la notícia de l'execució dels ex-ministres que començà a circular per la capital a primeres hores de la tarda, fou acollida amb estupor, especialment pel detall de que el senyor Gunaris fos traslladat del llit al lloc de l'execució. — Havas.

Londres, 1. — Dinen els periòdics que malgrat la reserva sobre les qüestions tractades en els darrers Consells de Gabinet celebrats pel Govern britànic, és segur que en examinar la situació de Grècia a conseqüència de les execucions dels ex-ministres i de la ruptura anglo-hel·lenica, el Govern s'havia ocupat del cas del príncep Andreu. Recorden els diaris que el príncep Andreu està casat amb la princesa anglesa Alicia de Battenberg. — Havas.

Atenes, 1. — El cap de la Comissió naval a Grècia desmentí terminantment el rumor que havia circulat molt insistentment relatiu al seu pretès propòsit d'anar-se'n molt aviat d'aquest país, deixant la direcció de la dita comissió encarregada a l'autoritat del qui n'és sots-cap. — Havas.

Els treballadors anglesos sense feina

Londres, 1. — Comunicuen de Glasgow al «Daily Express» que alguns centenars d'obres sense feina han sortit de la dita ciutat amb direcció a Londres per a engrossar les files dels sense feina d'aquesta capital. — Havas.

De Valera a Dublín?

Dublín, 1. — Les autoritats han pres mesures per a capturar a De Valera, que, segons es creu, es troba actualment a Dublín.

Es desmenten els rumors d'haver estat capturat. — Havas.

Erupció de l'Etna

Londres, 1. — Comunicuen de Roma al «Daily Mail» que el cràter Nord-Est del volcà Etna està en plena erupció, atenyent les lavas una alçada d'uns dos cents metres. — Havas.

Discurs de Mussolini

Roma, 1. — En el Consell de ministres el seu president senyor Mussolini pronuncià un discurs parlant de política estrangera i donant compte del seu viatge a Lausana i del punt de vista d'Itàlia en la Conferència.

Declarà que el problema de les reparacions ha d'ésser resolt ràpidament

per exigir la situació d'Europa i la particular d'Itàlia una solució clara en aquest assumpte.

Parlant dels successos de Grècia afegí que el ministre d'Itàlia a Atenes s'esforçà per evitar les condemes, intervenint després energèticament perquè no fossin executades. Després del fusellament, Mussolini diu que prohibí al ministre d'Itàlia que reconegués el nou Govern, reservant-se el cridar-lo si ho creu útil. — Havas.

A la Cambra francesa

París, 1. — La comissió encarregada d'examinar les compres efectuades per l'Estat des del principi de la guerra ha presentat el seu dictamen a la Cambra de Diputats. — Havas.

La crisi a Egipte

El Cairo, 1. — Ha quedat constituït el nou Govern sota la presidència de Taffek Baixa. Ocuparà la cartera de Negocis Estrangers Mamuhd Fakri Baixa. — Havas.

La marxa de la Conferència de Lausana

Lausana, 1. — Lord Curzon ha declarat aquesta tarda que seria molt de desitjar que la Conferència terminés les seves tasques abans de les properes festes de Nadal. — Havas.

Els flequers de París

París, 1. — Els patrons forners de la ciutat de París han acordat cessar en l'elaboració del pa demà, dissabte, a les dotze del dia. Aquesta decisió obedi al fet de mantenir la Prefectura del Sena l'edicta pel qual es fixa el preu del pa, d'avui endavant, en un franc i deu cèntims el quilo, en comptes d'un franc i quinze cèntims, com demanaven els patrons. — Havas.

París, 1. — Davant la comissió que entén en els assumptes territorials, ha informat aquesta tarda el doctor Nansen, el qual exposà el seu criteri relatiu a la necessitat de procedir, com més aviat millor, al canvi de presoners entre Grècia i Turquia.

La comissió acordà constituir una sub-comissió encarregada de preparar la represa d'un conveni redactat en aquest sentit entre tots dos països interessats. — Havas.

Els francesos al Marroc

Rabat, 1. — Ha arribat el mariscal Petain acompanyat del mariscal Liautay.

Les tropes reberen honors. Foren presentats al mariscal Petain els soldats que feren la campanya a França durant la gran guerra, havent-hi entre ells nombrosos mutilats i condecorats amb la medalla militar.

Petaín empenirà el dia 2 el seu reorn a França. — Havas.

Contraban alemany a Suècia

Londres, 1. — Comunicuen de Copenhagen al «Daily Mail» que la policia sueca de Port Sirostadt ha apresat el vaixell alemany «Bolinger» que transportava un contraban de 15 mil litres d'alcohol. — Havas.

A la Cambra dels Comuns

Londres, 1. — Cambra dels Comuns. — Queda rebutjada, per 303 vots contra 172 una esmena presentada pels treballistes al missatge de contesta al discurs del rei.

Durant la discussió del dit missatge, l'ex-ministre de la Guerra de l'anterior Govern, senyor Evans, declarà que França no havia d'ésser l'única a suportar les destrosses i les devastacions de la guerra.

Es precis — afegí després — que Alemanya pagui la part que taxativament li correspon pagar.

L'orador opina que es va caure en un greu error durant les negociacions de la pau, creant nous Estats, amb la consegüent aparició de noves barreres duaneres, car aquestes, com és natural, posen traves al comerç internacional i el dificulten cosa de no dir.

El senyor Evans, referint-se a la nota de lord Balfour, diu que confia que l'actual Govern no es considerarà lligat per aquesta nota.

Li contesta el cap del Govern senyor Bonar Law, manifestant que en concertar-se el Tractat de Pau hauria estat molt difícil fer que els nous Estats renunciessin a llur independència absoluta.

Al·ludint la reunió preliminar per a preparar la conferència econòmica de Brussel·les, reunió que ha de celebrar-se a Londres els dies 9 i 10 del corrent, i a la qual han de concórrer els primers ministres aliats, diu el cap del Govern britànic que no és

possible anticipar per ara res en concret, però — afegí — l'afirmació de determinades personalitats que asseguren que és impossible aconseguir cap pagament d'Alemanya, obliga a recordar que ni les fàbriques ni les mines alemanyes han sofert cap dany, mentre que les de França han quedat destruïdes.

Tindrà alguna idea de la justícia — pregunta després l'orador — el qui va suggerir la idea de no demanar reparacions a l'autor d'aquestes devastacions sistemàtiques?

I, rebent la teoria segons la qual l'Alemanya no pot pagar, torna a preguntar:

Hi haurà algú capaç de suposar que Alemanya deixi d'exportar el dia que quedí restablerta la seva economia? El senyor Bonar Law acaba dient que es precis posar taxa a l'exportació alemanya. — Havas.

Cominació aliada al Reich

París, 1. — Per tal com el Reich no ha atès gaire les demandes d'excuses i reparacions formulades per a la Comissió interaliada de control, amb motiu dels successos esdevinguts a Stettin, Passau i Ingolstadt, successos dirigits contra oficials de la Comissió militar interaliada, la Conferència d'ambaixadors ha tramès a l'ambaixador d'Alemanya a París, una nota en la qual, actuant en nom dels Govern aliats, posa en coneixement del Reich, les següents decisions, acordades pels dits Govern.

Abans del dia 10 del corrent, el Go-

Borsa de París

4 per 100 Interior Espanyol	00'00
» 100 Exterior »	000'00
Accions Nord d'Espanya	000'00
» Alacant	000'00
» Andalusos	000'00
Renda russa 5 per 100	000'00
» 4 » 1/2 per 100	000'00
Brasil 4 per 100	000'00
Banc Espanyol Rio Plata	490'00
Renda francesa 3 per 100	50'30
Accions Rio Tinto	1.820

CANVIS DE L'ESTRANGER

Facilitats per la casa SULER I TORRA GERMAN, Rambla dels Estudis, 13, i Bonsucessa, 1.

PREUS DE COMPRA:	
Bitllets:	Francesos, 45'75
» Anglesos, 29'30	
» Italians, 31'00	
» Belgues, 41'75	
» Suïssos, 121'50	
» Portuguesos, 0'25	
» Alemanys, 0'11	
» Austriacs, 0'015	
» Holandesos, 2'45	
» Russos, 0'00	
» Grecs, 00'00	
» Suecs, 1'85	
» Noruegs, 1'00	
» Dinamarca, 1'20	
» Romaniaa, 4'00	
» Turquia, 00'00	
» Estats Units, 6'45	
» Canadà, 6'15	
» Argentina, 2'29	
» Uruguai, 3'00	
» Xilens, 0'70	
» Brasilers, 0'80	
» Bolivians, 1'35	
» Peruanos, 20'00	
» Paraguai, 0'10	
» Venezuels, 00'00	
» Japonesos, 2'80	
» Algerins, 42'50	
» Egipte, 29'20	
» Filipines, 2'85	

BIBLIOTECA LITERARIA

El Vicari de Wakefield

GOLDSMITH

Traducció

J. Farran i Mayoral

Preu 2'50 ptes.

vern alemany haurà de fer efectives les satisfaccions receptades del mateix, amb motiu dels incidents esdevinguts a Basdau i Stettin.

També abans del dia esmentat, haurà de fer efectives el Govern alemany les reparacions o sancions que li demani la Comissió militar de sancions, pels successos desenrotllats a Ingolstadt.

No res menys el primer ministre de Baviera haurà de dirigir a la Comissió militar de control una carta amb excuses pels successos de referència, esdevinguts a Basdau i Ingolstadt.

Cada una d'aquestes dues ciutats, haurà d'ésser multada amb 500.000 marcs or. — Havas.

París, 1. — La nota enviada per la Conferència d'ambaixadors a l'ambaixador d'Alemanya a París, en nom dels Govern aliats tocant a les reparacions i satisfaccions exigides pels successos de Passau, Ingolstadt i Stettin, termina dient que en el cas de no fer-se efectiu abans del dia 10 dels corrents el pagament de les multes imposades, o que aquestes multes siguin solament en part abonades els govern aliats pagaran per si mateixos l'import total d'aquestes multes o de la part que quedés per lliurar, cobrant-se-les, en la quantitat que correspongués, dels recursos que el Govern bavarès tregui del Palatinat. — Havas.

Italia i l'Orient

Roma, 1. — «Il Mondo» creu poder definir l'actitud de la política italiana en la qüestió d'Orient.

En primer lloc, cooperació i front únic interaliat pel que toca a Turquia, front que haurà de procurar el manteniment dels drets i concessions adquirides per les potències de l'Entente. Sols quan els turcs hagin donat garantia que accepten aquest punt de vista, Italia estaria disposada a pendre la iniciativa perquè s'introdueixin modificacions en els punts de dret reconeguts a canvi de l'acceptació dels tractats comercials i la penetració pacífica.

En segon lloc, Italia manté, en el que es pertany a la seva actitud envers Grècia, la possessió de Dodecaneso per Turquia, fora d'haver-hi discussions ulteriors d'aquest assumpte, fora de la Conferència i la Pau.

Pel que toca a Llevant, Italia està disposada a no immiscuir-se en els assumptes interiors de Grècia, a no ser que la Societat de Nacions, per exemple, protesti contra l'execució dels ex-ministres.

En tot cas «Il Mondo» creu que els esdeveniments demostren la conveniència de portar a cap una acció més resolta per part del Govern italià en la defensa dels interessos de Turquia.

El Govern italià manté la tesi que la representació del Govern rus dels Soviets ha de pendre part en totes les discussions i aportar la seva signatura a totes les actes i documents que se sotmetin a l'aprovació de la Conferència, sense que això impliqui la decisió ulterior del reconeixement del Govern rus, de fet o de dret. — Havas.

Arxius, Museus i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert de les onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata. Plaça del Rei.

ti a la una de la tarda i de les quatre a les set de la tarda: Casa de la Ciutat.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol. — Plaça Real, número 10.

— Especial de Patologia Vegetal del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a ment també es pot visitar els dies festius.

— Del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Públic. Tots els dies feiners, de deu a una i de quatre a sis del a tarda, els diumenges.

Especial de Mineralogia, Petrografia, Paleontologia i Conquillologia, de la Societat de Ciències Naturals «Club Muntanyenc», Princesa, 14, primer. — Obert d'onze a una i de cinc a set.

Arquitectura: Escola d'Arquitectura. — Segon pis de la Universitat.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

Artistic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí a la una de la tarda, i de les tres fins a posta de sol: Palau Reial del Parc Municipal. Obert de les deu del matí a la Catedral: Plaça de la Catedral.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comtes de Barcelona.

De Protocol: Notariat, 4.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

Centre Excursionista de Catalunya (Carrer del Paradís). — Obert de sis de la tarda a dos quarts de nou del vespre.

Biblioteca del Consell de Pedagogia. — Urgell, 187. — Obert, de 10 a 1 del matí, i de 4 a 7 de la tarda. Els diumenges, de 11 a 1 del matí. Aquesta Biblioteca és circulant.

Episcopal: Palau Episcopal. D'onze a una del matí.

Dels Museus Artístics (especial de Art): Obert de les deu del matí a la una de la tarda. Museu Arqueològic: Palau Reial del Parc.

Biblioteca pública de Sant Andreu de Palomar (Santa Marta, 18 i 20). — Obert de les vuit a les deu del vespre.

Biblioteca de l'Escola Elemental del Treball (Urgell, 187, Casa Batlló). — Especialitat en obres d'ensenyament tècnic per a obrers. Obert tots els dies feiners, de sis a vuit des vespre.

Provincial Universitària. — Obert de dos quarts de deu del matí a dos quarts de dues de la tarda: Edifici de la Universitat.

De l'Associació de la Premsa D'Ària (Canuda, 13): De sis a nou del vespre.

Biblioteca de la Cambra de Comerç i Navegació. — Obert els dies feiners, de dos quarts de deu a una, i de dos quarts de quatre a vuit; els diumenges, de deu a una.

Biblioteca pública per a ceca, Pasatge de Torres Amat, 6. Dies feiners, de deu a una i (lleuat els dissabtes).

Biblioteca de l'Institut de Fisiologia (Facultat de Medicina), especialitzada en Fisiologia, Biologia i Bioquímica, tots els dies feiners, de deu a una. Dies festius, de dos quarts d'onze a dos quarts d'una.

Biblioteca especialitzada en matèries tèxtils. Escola d'Indústries Tèxtils de la Universitat Industrial (Urgell, 187), obert, de deu a dotze. Servei de préstec.

Arts. — Obert de deu a una del matí, i de set a nou del vespre. Pasatge de Sant Joan, 28, principal.

Biblioteca del Poble. — Sostinguda per l'Associació de la Premsa Diària, Canuda, 13, primer. — Obert al públic tots els dies feiners, e sis a nou de la nit, i els festius, no diumenges, de deu a dotze del matí.

D'Història Natural de l'Acadèmia de Ciències i Arts: Rambla dels Estudis, 9.

Del Reial Patrimoni: Palau de la Diputació.

— Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona. — De les deu a dos quarts d'una del matí, de les cinc a dos quarts de nou de la tarda, els dies feiners; de les deu del matí a dos quarts de sis de la tarda, els diumenges. Els diilluns, al matí, roman tancada.

Borsa de Madrid

Canvi facilitats per la Banca Marsans, S. A.

Barcelona, 1 desembre.	
4 per 100 interior, comptat	70'20
» fimes.....	00'00
» fi pròxim.....	00'00
Amortitzable 5 per 100 (1920).....	95'00
Banc d'Espanya.....	578'00
Arrendatària de Tabacs.....	235'00
Stat. Gral. Sucr. — Obligacions	00'00
» » » Ac. preferides	65'25
» » » ordinàries	32'00
Francs.....	45'85
Lliures.....	23'30
Banc Espanyol Rio Plata.....	232'00
Cèdules Hipotecàries.....	105'00

BIBLIOTECA LITERARIA

L'INSPECTOR

per

Nicolai Gògol

Preu: 2'50 ptes.

BIBLIOTECA LITERARIA

ENEIDA

VIRGILI

Traducció Mn. Llorenç Riber

2 volums

Preu: 2'50 Ptes. volum

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALÀ D'AVISOS I NOTÍDIES
Dissabte, 2 de desembre de 1922

Les nostres minories parlamentàries

MOLT oportunes i molt interessants han esdevingut les assenyalades intervencions dels nostres il·lustres amics En Francesc Cambó i En Lluís Duran i Ventosa a les discussions suscitades suara al Parlament espanyol. Temes tan vius com l'existència i l'abast del separatisme, la política cultural del govern en relació amb els ideals de Catalunya, el nomenament d'alcaldes de Reial Ordre i les responsabilitats pel desastre del Marroc, foren debatuts pels caps de les nostres minories parlamentàries amb una precisió i una eficàcia que cal remarcar. Comentarem, doncs, breument llurs intervencions, per l'ordre mateix que es produïren.

EL SEPARATISME

En Lluís Duran i Ventosa aprofita molt escament l'evocació instintiva del Sr. Burgos Mazo per a plantejar amb tota sinceritat i amb tota lleialtat el problema del separatisme. Cal que a Madrid no es facin il·lusions de cap mena sobre aquest punt concret. Els pobles no volen la independència o l'autonomia per caprici sinó com a instrument per a servir llur personalitat col·lectiva, llurs essències nacionals. Catalunya té una personalitat nacional. El catalanisme, tot el catalanisme, a una hora o altra (Maragall, Folguera Duran, Macià, Prat de la Riba) han cercat els mitjans de garantir el lliure desenvolupament de la personalitat catalana en la convivència germanívola amb els altres pobles peninsulars.

La Lliga, segons els seus Estatuts, cerca l'autonomia de Catalunya, és a dir, el lliure desenvolupament de la personalitat nacional catalana, dintre l'Estat espanyol. És evident que si fos realitzada la hipòtesi de la Lliga, és a dir, si Catalunya no trobés cap obstacle al lliure desenvolupament de la seva personalitat nacional, dintre l'Estat espanyol, no hi hauria a Catalunya cap separatista. Però és evident també que si la Lliga fracassa, si la hipòtesi de la Lliga és rebutjada definitivament a Madrid, si els polítics centralistes i els altres pobles peninsulars convencen Catalunya amb llur actitud i llur conducta que Catalunya mai no aconseguirà el reconeixement de la seva personalitat col·lectiva, dintre l'Estat espanyol, el cercarà fora.

El fet de l'existència de Catalunya, amb una consciència i una voluntat nacional, no pot ésser modificat a Madrid. És inevitable també que aquesta personalitat col·lectiva aconseguixi un dia o altre el seu reconeixement. L'única opció que resta a Madrid és triar si aquest reconeixement ha de venir harmònicament o violentament, per l'autonomia o pel separatisme.

En Duran i Ventosa recordava molt oportunament al Senat que la Lliga fa vint anys que treballa per arribar a aquesta solució amb l'autonomia. Els polítics madrilenys semblen, però, entestats a no deixar altra solució al problema català que la separatista. Ho estan aconseguint. Si la nostra veu lleial segueix essent desoïda, ho aconseguiran definitivament, com ho aconseguiren a Flandes, a Portugal, a Cuba i Filipines.

L'ENSENYAMENT

Un aspecte d'aquesta incomprensió essencial del problema català és el que passa en matèria d'ensenyament públic. L'Estat espanyol no sap organitzar el seu ensenyament. Aquesta malaltia crònica ha arribat al grau màxim de desgavell i anarquia sota el ministeri del Sr. Montejo, la gestió del qual ha qualificat molt justament En Duran i Ventosa com l'Annual de la instrucció pública. I aquest mateix Estat, que no ha sabut organitzar el seu ensenyament, és el que posa obstacles a l'enlairada gestió pedagògica de l'Ajuntament de Barcelona i de la Mancomunitat de Catalunya. En Pere Vila i Codina llegà quantitats importants a l'Estat espanyol i a Catalunya. De les que llegà a l'Estat espanyol ningú no n'ha hagut esment, car l'Estat res no n'ha fet. De les que llegà a Catalunya tothom en sap la inversió i el profit.

El senyor Montejo ha concretat la seva actuació antipedagògica i anticatalana en la suspensió de l'autonomia universitària i en la temptativa a treure de les corporacions i entitats catalanes, que legítimament se n'encarregaren, l'administració del llegat Pere Vila i Codina. La dèria anticatalana del Sr. Montejo ha popularitzat el seu nom a Catalunya, a l'extrem que, com remarcava En Duran i Ventosa, el ministre hagué de desistir del seu projectat viatge a Terrassa. El Sr. Montejo constitueix un cas típic d'inconsciència i incomprensió del problema català, un cas típic dels ministres centralistes que amb llur actuació fomenten el separatisme.

ELS BATLLES DE R. O.

El Sr. Sala va tenir la gosadia de portar al Congrés la qüestió de l'alcalde de Manresa, quan tothom sap a Catalunya que la Unió Monàrquica Nacional havia vingut utilitzant fins ara, sense cap escrúpol, i malgrat fin-

gir-se defensora de l'autonomia municipal, aquesta arma dels batlles de R. O. El Sr. Sala, amb la seva ingènua i còmica indignació, semblava significar que la U. M. N. havia d'exercir el monopoli dels alcaldes de R. O. a Catalunya. La seva intervenció serví, no obstant, per a palesar la correcció de la conducta política del Sr. Creixell, proclamada pel mateix ministre de la Governació i reconeguda per tota la Cambra. I En Cambó aprofità admirablement l'avinentsa per aconseguir, proclamant la doctrina que sempre havia mantingut, el nacionalisme català, en aquesta matèria, el compromís de tots els partits de Catalunya de no acceptar alcaldes de R. O. No serem pas nosaltres, els nacionalistes, els que faltarem a aquest compromís. La primera vegada que el nacionalisme col·laborà a la governació de l'Estat, ja aconseguí que el gabinet no exercís aquest dret que les lleis li reconeixien. Si ara, per la sinceritat i la lògica d'En Cambó, s'aconsegueix que tots els partits de Catalunya compleixin aquest compromís, tots hi guanyarem.

Quant a les insidies que insinua el Sr. Prieto foren definitivament contestades amb la interrupció d'En Pere Rahola, fent notar que l'alcalde destituït pel Govern a Manresa era amic del Sr. Martínez Anido.

LES RESPONSABILITATS

La millor resposta a la insinuació dels que suposaven que la signatura de la ponència lliberal per la minoria nacionalista podia obeir no a desig sincer d'aconseguir l'efectivitat de les responsabilitats pel desastre de Melilla sinó a una maniobra política, fou l'actitud adoptada per l'il·lustre cabdill nacionalista després del discurs del senyor Maura.

Era evident, després d'aquest discurs, que la ponència lliberal no podia reunir un nombre de vots suficients per a reeixir parlamentàriament. Hi havia, doncs, el perill que, rebutjada la ponència lliberal per una majoria del Congrés, l'afer de les responsabilitats restés definitivament esvaït al Parlament. El discurs d'En Maura plantejava el problema en altres termes, i En Cambó cospà ràpidament i mestrià la realitat de la situació parlamentària i les seves possibilitats d'eficàcia immediata i s'adherí a la proposta que l'acusació fos duta constitucionalment al Senat, tenint la valor cívica de concretar l'acusació contra el Govern de juliol de 1921.

La concreció immediata que deduí En Cambó del discurs d'En Maura dona a l'afer de les responsabilitats un aspecte nou i col·loca la qüestió en un terreny de màxima claretat i màxima definició, treient-la de les boires que l'entelaven.

L'ofensiva radical

COM si perdurés encara el neguit de la sessió municipal de la darrera setmana, en la d'ara — que durà fins a les tres de la matinada — la minoria radical desplega contra la majoria una ofensiva general, en la qual es desenvoluparen tota mena d'incidentes, pintorescos els uns, pesats i fins irritants els altres.

El cap dels radicals, en començar la sessió exigí, invocant el Reglament, que es llegís pausadament l'acta de l'anterior, tasca en la qual s'invertiren més de tres hores. Es de suposar que una tal pensada, digna d'un estadista, tenia per finalitat molestar la majoria, però el seu autor no es donà compte que la mateixa molestia hagueren de patir els altres regidors radicals, el públic i la premsa, aixecant-se en tot el saló durant tres hores un chor general i seguit d'alabances pel que amb tant d'èxit i profit es pre-ocupa del bé de la ciutat.

Suspensa la sessió a l'hora de sopar i represa després de les onze, en tractar-se d'una proposició encaminada a aconseguir una pròrroga del conveni relatiu a l'adquisició de les aigües, per tal de salvar els drets de la ciutat, es marcà entre els radicals una profundíssima divisió, puix mentre el cap impugnava la pròrroga i anunciava una enèrgica oposició a gestionar l'aprovació del contracte pel ministre de la Governació, el senyor Marial, recordant que en el passat bienni ell, junt amb els altres regidors radicals, havien votat el dictamen es posava al costat de la majoria i es negava a seguir a la seva minoria.

L'incident serví de distracció a tot el Consistori i compensà amb excés el cansament de la lectura de l'acta, demostrant fins a quin punt el cap dels radicals en el municipi s'interessa perquè la Hisenda municipal no perdi un ingrés anyal mínim de dos milions de pessetes, que permetria enfortir la recaptació en profit dels contribuents i solucionar, sense majors despeses, els problemes higiènics de la ciutat.

Finalment, a darrera hora i amb motiu d'una proposició dels nostres amics referent a l'incident entre el governador civil i el president de la Mancomunitat, un regidor radical pronuncià, en una interrupció desgraciada, una frase grollera i despectiva per a la llengua catalana, que provocà la indignació del Consistori i l'obligà a rectificar solemniament, declarant que no havia volgut ofendre la nostra estimada parla nacional.

I així s'arribà a la matinada amb un fraç sorollós de la nova tàctica ofensiva contra la majoria que governa la ciutat, demostratiu de què, com sempre, els nostres amics saben inspirar tota la seva actuació en l'interès de Barcelona malgrat els intents pertorbadors dels radicals.

Les Idees i les Imatges

UN CAS PATOLÒGIC
D'ELOGIFILIA

Tots, el qui més el qui menys, hem ressentit, dins l'àrea diversa de condicions i estaments, l'abellidosa importància d'un elogi, d'un mot encoratjador, d'un gest amable a la nostra intenció, majorment quan els interpretàvem sincers i competents.

L'opinió favorable del proïsme envers nosaltres o les nostres obres és estada sempre considerada, amb raó, com una de les poques compensacions que poden oferir-nos les incompatibilitats, les enveges i els rancors que vénen a ser el pa de cada dia de la nostra vida humana imperfecta.

Doncs bé, un compatriota i contemporani, En Francesc Pujols, amb mà sacrílega — no reculem davant d'aquesta forta expressió — s'és complagut a destruir, mitjançant un procediment insòlit aquest deure sagrat, diriem, parlant cristianament, aquesta sagrada convenció, diriem, parlant agnòstic.

De la major part de llibres i articles d'aquest escriptor — (al qual, d'altra banda, dit sigui de pas, apreciïem com a poeta, i, sobretot, com a filòsof en ço que ell val i representa) — n'ix el suc corrosiu inhumà a doll ple.

Venim, justament, de fullejar, suara, un dels seus documents clítics i simplonàtics: el «Recull d'articles de crítica artística publicats fins ara, referents a les arts plàstiques i dedicats als artistes i a les exposicions.» (1)

Els adjectius ditiràmics i les al·lusions superlatives, les patèntes extrínsecues, amb una abundància i una insistència inenarrables, omplen gairebé tots els fulls del llibre.

No discutirem aquí, sobre cada cas concret, el grau de justícia corresponent a cada persona o obra elogiada. És el conjunt el que denunciem intolerable. És el to general.

Hom ha conjuntat qualsevol hipòtesi psicològica per a explicar la patològica allau elogiadora d'En Francesc Pujols.

No volem fer-li la injúria crítica de creure sincera l'absurditat de la majoria dels seus elogis desorbitats.

No volem rebuïpar-nos, tampoc, a suposar-li mòbils exclusivament interessats d'ordre anecdòtic.

Preferim ésser més temeraris, admetre a risc d'ésser injustos, i d'atribuir l'elogifília pujoliana a una pregona, total i brandadora rara sobre excitació de l'orgull, del cinisme i de la timidesa combinats. En aquest cas, l'elogi equivaldria, fins a cert punt, a un menyspreu complex. I, més en el fons encara, en certa manera, podria considerar-se com una mena d'odi...

Potser, en realitat, tot plegat no és sinó una simple necessitat humorística.

Seguit com sigui, el cert és que a través de l'obra d'En Francesc Pujols, versemblantment, el noi amic és esdevingut un xisto, el noi estimat una ironia i el noi admirat un sarcasme.

Totes les actituds davant la vida i en relació amb els homes i les coses, són possibles, certament.

No totes, però, són permeses, i menys encara, lloables.

JOSEP MARIA JUNOY

(1) Publicacions de «La Revista». Barcelona 1921.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

L'Expansió catalana

França i el catalanisme

El professor Jean Bonafous acaba d'ascriure al periòdic «Le Provençal» de París, un notable article, en el qual, ultra algunes manifestacions, tal volta exagerades, produïdes pel seu bon zel de convèncer catalanista francès, — són de remarcar aquests paràgrafs:

«Quel qu'en ai dit M. Pierre et Paul dans la «Dépêche» de Toulouse, nul Méridional digne de son origine n'ignore plus que les Catalans, les Valenciens, et les Insulaires de Balears sont nos frères de langue et de race. Les hasards de la politique internationale nous séparèrent jadis pour nous lier au sort de couronnes rivales et souvent hostiles; mais, s'ils ont pu obscurcir un temps notre mémoire et notre conscience, ils n'ont pu ni les détruire, ni les empêcher de se révéler à la voix de nos poètes.

Fràire de Catalogne, écoute! nous
Que fassas per allin revière e res-
Un di rampou de nosto lengo...

Ecrivait F. Mistral: «Troupaire Catalans», en août 1881; et quarante ans plus tard M. Antonin Perbosc écrivait à son tour:

O terra catalana, o sol lengadocian!
An bel vos sompartir las serras pi-
Membraments del passat, esperas ave-
Nos afrairan auèi tot com al temps

La renaissance catalane s'est développée parallèlement à la nôtre, en liaison complète avec elle, si je puis ainsi m'exprimer.

LA INTRANSIGÈNCIA CENTRALISTA

Les Castillans n'ont pas montré la même habileté, la même souplesse que les Franchimands chez nous, dans la réalisation de l'unité politique de la Péninsule.

Ils firent et ils continuent à faire preuve d'une intransigence haïssable, brutale et maldroite qui leur valut la part du Portugal un moment réuni, le soulèvement général de leurs colonies d'Amérique, l'insurrection actuelle des Riffains, et qui leur aliène de plus en plus non seulement les Catalans, mais encore les Basques et les Galiciens.

Tandis que, à Paris, le discours de M. Léon Daudet et l'intervention de M. Raymond Poincaré, à propos du Provençal, recueillaient l'approbation de MM. Bérard, Herriot, Leygues, de Castelnau, et les applaudissements unanimes de députés français, à Madrid un plaidoyer semblable de M. Cambó en faveur du catalan déchaînait une tempête de vociférations, de sifflets, d'insultes, dans l'hémicycle et dans les tribunes. Naguère le général Aznar proposa de raser de semer le sel sur les vestiges. Il Barcelone, la nouvelle Carthage, et n'y a pas un mois, le leader républicain Lleroux a déclaré, aux Iles Canaries, un grand discours politique dont je traduis fidèlement ces quelques lignes:

«Si l'Espagne renonce au Maroc, comment pourra-t-elle tourner ses armes contre les aspirations séparatistes de la Catalogne lors que viendra le moment de la faire? Si nous abandonnons l'Afrique, nous devons abandonner aussi la Catalogne; les riantes campagnes du Pays Basque et les délicieuses vallées de la Galicie. Si nous lâchons les Africains d'Afrique, nous lâcherons également les africains qui sont en Espagne... Pour moi, s'il le fallait, je n'hésiterais pas à signer des condamnations à mort... Applaudissements et ovations, notent les journalistes!»

CONTRA «LA DEPECHE»

Cette exaspération ne pourra surprendre que les ignorants ou ceux qui feignent de l'être, comme M. le Directeur de la «Dépêche» de Toulouse. Dans ce puissant quotidien régional, M. Huc (Pierre et Paul pour ses lecteurs) exécute le catalanisme, en deux colonnes, le 21 septembre dernier. «Nous sommes, dit-il, menacés d'un cadeau inattendu. Rien moins que de l'annexion de la Catalogne espagnole». S'il fallait en croire cet excellent homme, le nationalisme catalan serait né, tout comme celui des Tchèque d'une injustice fiscale prolongée!

«Mais, ajoute-t-il, la Catalogne tout entière tendit-elle les bras vers nous

que nous n'aurions ni les moyens, ni le droit d'ouvrir les portes. Une annexion c'est vite dit. Une assimilation, c'est autre chose. Nous avons nos Catalans. Ils sont d'excellents Français. Mais, ils sont restés Catalans (?!). L'incorporation de la Catalogne espagnole nous serait d'autant plus pénible qu'à l'intérieur de ce beau fruit, il y a deux vers rongeurs: l'anarchiste et le cléricale.

«Comme troubas lou bouioum? Des gens que refusent de se laisser «parisiens», une poignée de «marmiteux» et quelques dizaines de «calotins», voilà bien des microbes virulents capables d'inspirer à notre homme d'Etat la pire aversion pour la plus belle province de l'Espagne... et d'ailleurs!

Entre Madrid et Barcelone, continue-t-il, ne mettons pas le doigt ce sont là «cosas de España». Comment, monsieur! Ce ne sont pas plus affaires d'Espagne que celles d'Irlande ne lo sont d'Angleterre. Dans les conflits douloureux où les peuples luttent et souffrent pour leur libération, il est lâche et imprévoyant de renouveler le geste de Ponce Pilate l'Europe en a fait la triste expérience avec les mésaventures de la Pologne et de l'Alsace-Lorraine. Nous ne devons ni ne pouvons les abandonner à leur infortune, surtout lorsque ces peuples ont envoyé des milliers de leurs fils mourir volontairement pour notre liberté, surtout lorsque ces peuples sont un peu et beaucoup de la famille. Après tout, de par l'histoire, la race, la langue et même le cœur, les Catalans sont aussi Français que nous, Provençaux ou Gascons. Ils le sont infiniment plus que ces Rhénans indigestes que certains de nos nationalistes rêvent toujours d'annexer, sous le prétexte de «frontière naturelle».

Comme si les peuples et les civilisations étaient nécessairement délimités par des accidents géographiques! Méconnaitre son bien pour une question de fleuve ou de montagne. O profonde politique qu'un fossé plus ou moins aqueux et une tranchée de cailloux plus ou moins haute suffisent à déterminer!

LA SOLUCIO DEL PLET CATALA, BASE DE LA UNIO LLATINA

«Ce serait bien le diable si le problème catalan n'arrivait pas à se résoudre pour le plus grand bonheur et profit de tous. Une solution amicale s'impose: n'oublions pas, en effet, qu'un joud ou l'autre, les nations latines devront s'unir ou disparaître devant les Anglo-Saxons, les Germains ou les Slaves, et que nous pouvons, nous les Occidentaux d'Espagne, de France et d'Italie, jouer un rôle prépondérant dans la réalisation de cette Union.»

Politiques

ATENEU DEMOCRATIC REGIONALISTA DEL POBLE NOU

Avui, a les deu del vespre, a l'Ateneu Democràtic Regionalista del Poble Nou (carrer de Wad-Ras, 208), inaugurat un cicle de conferències el distingit propagandista En Joan Vidal Salvó, dissertant sobre el tema: «El Nacionalisme i la Cultura».

Aquest cicle de conferències tindrà el seu complement en altres quatre, que en els successius dissabtes del corrent mes i a la mateixa hora de la de demà es donaran en la forma següent:

Dia 9. — En Salvador Bregon i Masgrau dissertarà sobre el tema: «Actuació Nacionalista a l'Ajuntament».

Dia 16. — En Josep Codoñà parlarà de «L'actuació de les Joventuts Nacionalistes».

Dia 23. — En Josep Mari' desenrotllarà el tema: «L'obra acomplida per la Mancomunitat».

Dia 30. — En Josep M. Ginesta clourà el cicle dissertant sobre el tema: «Catalanització del nostre poble».

A l'Ateneu del Poble Nou, una de les primeres organitzacions nacionalistes de la Lliga Regionalista, ha despatat un gran interès el cicle de conferències anunciat.

Questions socials

VAGA

S'han declarat en vaga vuit obrers desbarbadors de les indústries siderúrgiques de can Tunis els quals demanaven l'augment d'una pesseta de jornal que havia estat concedida als fundidors.

De continuar en vaga aquests obrers hauran de plegar tots els altres de la fabrica.

L'ATEMPTAT D'EN PESTARA

Per Jutjat d'instrucció de Manresa, ha estat remesa a aquesta Audiència la causa seguida per l'atemptat de que fou víctima en aquella població, Angel Pestana, trobant-se, en virtut de la dita causa, processat i pres, com a suposat autor, Isidre M. Viñals, qui ha designat perquè el defensi, el lletrat senyor Serra Valverde.

UNA VISTA

Es veié ahir al Palau de Justicia la vista contra el processat Joan Stops Graupera que fou detingut el primer de setembre de 1919 per estar còltant a la societat de flaggers «La Espiga» per al Sindicat Unio, malgrat estar prohibit per disposició governativa i per l'autoritat militar, puix estava la placa en estat de siti.

En detenir-lo se li ocupà 7575 pessetes, vint segells d'una pesseta i 143 de 0'50, i set de 0'10 pessetes.

El fiscal sol·licità per al processat dos mesos i un dia d'arrestament major i multa de 125 pessetes.

PREC

Els sis paletes i 60 manobres acompanyats de l'Hospital de Sant Pau, han pregat a llurs companys que no sol·licitin les places vacants mentre no siguin readmesos.

La catàstrofe del Port

MANIFESTACIONS DE CONDOL

S'ha rebut també a l'Alcaldia un telegrama de l'Alcalde de Girona, senyor Coll, manifestant que en nom propi i interpretant el sentiment d'aquell Ajuntament i ciutat, expressa a aquesta Alcaldia el seu pregó per a l'esmentada catàstrofe.

Per l'atemptat motiu ha visitat el senyor alcalde el cònsol general de la República de Guatemala a Barcelona, senyor Sáenz de Tejada.

També ha rebut sentits telegrams de condol del senyor Suñer, alcalde de Manresa, notificant l'acord en aquest sentit de l'Ajuntament de l'expressada ciutat; del rector de la Universitat, senyor marquès de Carulla, que es troba a Madrid, i manifesta el seu sentiment per no haver pogut assistir a l'enterrament de les víctimes i de l'alcalde de Ripoll, posant en començament que l'Ajuntament de l'expressada vila acordà associar-se a la dolor de Barcelona, en la sessió que va celebrar ahir.

També s'han rebut sentides comunicacions del cònsol general dels Estats Units del Nord d'Amèrica a Barcelona, de la «Société des Hospitaliers Sauveteurs Bretons» (degació espanyola), de l'Alcaldia de Caldes de Montbui i de l'Associació de Capitans i Pilots de la Marlena mercant.

REMERCIAMENTS

La Comissió municipal de Beneficència, en Junta que celebrà dijous, va acordar fer constar en acta la seva satisfacció pel brillant comportament dels perits, personal subaltern i contractista del servei de carteret de Beneficència en el salvament d'assistència a les víctimes de la lamentable catàstrofe en el Port, i va acordar manifestar al director del servei d'assistència mèdica municipal, doctor Mer i Güell, la dita complença, perquè la transmeti als interessats.

El fumar a les sales d'espectacles

El secretari del Govern civil senyor Junquero ha manifestat als periodistes que el governador, tenint en compte el dictamen emès per l'inspector de Sanitat, ha autoritzat als salons de varietats, cines i teatres populars que es fumi, a condició que en un termini de quinze dies han de posar els extractors o ventiladors en quantitat adequada a la capacitat del local per tal que en 20 minuts pugui purificar-se l'atmosfera.

En el ben entès que si després de 15 dies no posem els aparells esmentats, es farà efectiva la prohibició de fumar i se'ls imposarà una sanció.

Certamens importants

L'Exposició de Barcelona

El Palau de les Nacions

El dijous, a les set de la tarda, acabà el termini concedit per la Junta de l'Exposició per a presentar proposicions en el concurs per a la construcció del Gran Palau de les Nacions.

Des de les nou del matí, estigué en les Oficines el notari senyor Català, rebent els plets. A l'hora abans indicada, el comissari senyor Pich, en unió del secretari de la Junta senyor Planas i Font, el director general d'Obrers senyor Ferrés, de l'interventor jurídic senyor Sans i del secretari de la Comissaria senyor López de Sagredo, procediren a obrir els plets presentats, rubricant quants documents contenien, de tot el qual aixecà acta el dit senyor notari.

Les proposicions presentades foren cinc, que subscriuen els senyors Miralles i Weber, i les raons socials Paviments i Construccions, Construccions Decoratives i Euskalduna.

Ahir mateix quedà constituïda la Comissió de Tècnics que ha d'informar a la Junta sobre les tals proposicions.

L'exhibició del moble

El propassat dijous es reuní a les oficines de l'Exposició de Barcelona, sota la presidència de l'alcalde senyor marquès d'Alaïlla, la Junta organitzadora de l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors amb assistència de representacions dels nombrosos organismes que integren la dita Junta entre els quals es compten les primeres entitats econòmiques i industrials de la ciutat.

El president del Comitè Executiu, el tinent d'alcalde don Josep Barbey, donà compte de tots els treballs realitzats pel Comitè en compliment de la missió que li fou confiada i dels quals resulta haver-se preparat amb el màxim d'eficàcia el certamen de referència tota vegada que la intensa labor de propaganda duta a cap en tots els països d'Europa ha assegurat la concurrència de les cases més importants en el ram de les arts decoratives i del moble.

La Junta s'enterà amb molta complença de les detallades explicacions donades pel senyor Barbey, i a proposta del Representant de la Cambra de Comerç senyor Massó, es prengué l'acord de rememorar el Comitè Executiu per la seva encertada gestió i donar-li un ampli vot de confiança per la tasca a venir.

Aquest acte constituït en el fons, una sessió preparatòria de la magna assemblea que s'ha convocat per al vinent dilluns, a les set del vespre, al Foment del Treball Nacional, a la qual estan especialment invitats tots els industrials de la ciutat afectats per aquesta Exposició.

El dit acte serà presidit pel senyor alcalde i pels Comissaris de l'Exposició de Barcelona senyors Cambó i Pich. El membre del Comitè Executiu senyor Vega i March donarà a conèixer tot el que es refereix a l'interessant secció retrospectiva la importància industrial i artística de la qual serà indubtablement molt remarcable, i don Santiago Marco, membre així mateix del Comitè, exposarà tots els detalls referents a la secció segona del certamen o sia la de les habitacions modernes completes.

El discurs del senyor Marco serà il·lustrat amb nombroses produccions de gran interès; al Saló on es celebrà l'acte hi estaran exposades les maquetes dels stands i plans de disposició.

El senyor marquès d'Alaïlla ha pronunciat un eloqüent discurs excitant tots els presents perquè col·laborin al més gran èxit d'aquesta assemblea fent que hi concorrin el major nombre possible d'industrials.

Es d'esperar que essent propiament aquest, el primer acte públic que es celebrà a Barcelona referent a la pròxima Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors, hi concorreran donant-li més brillantesa tots els que es sentin interessats per tan patriòtic projecte.

***

Desitjant el Comitè Executiu de l'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors, exposar públicament als industrials tècnics i artistes de Barcelona el pla detallat de tan important certamen al qual han ofert concórrer les cases més prestigioses d'Espanya i de l'estranger, ha organitzat la celebració d'un acte al qual s'ha invitat tots els elements de relleu que en la nostra

ciutat es dediquen a algunes de les branques dels nuclis productors que compren la dita Exposició.

Aquest acte que tindrà caràcter de veritable solennitat es celebrà a la sala de sessions del Foment del Treball el vinent dilluns, dia 4, a les set de la tarda, i estarà presidit per l'alcalde, president de l'Exposició de Barcelona senyor marquès d'Alaïlla, i el del Comitè Executiu de la del Moble, el regidor En Josep Barbey.

Per tal que els concurrents a tan interessant sessió puguin fer-se perfectament càrrec de les característiques d'aquest certamen i de la nota d'originalitat i art que s'ha volgut donar a la instal·lació, s'han muntat a la sala les maquetes dels diferents models de stands. Així mateix es faran projeccions lluminoses d'altres diferents aspectes del certamen, demostratives de què la manifestació que es prepara per a maig i juny de 1923, al Parc de Montjuich, serà digna de l'esplendor de la nostra indústria i de la grandesa de la nostra metròpoli.

El Congrés d'Avicultura

Dimecres s'efectuà a les oficines de l'Exposició de Barcelona la constitució del Comitè Executiu del Congrés Exposició Mundial d'Avicultura que es celebrà al Palau de l'Alt Modern del Parc de Montjuich el mes d'abril de 1924.

Presidí la reunió el delegat regi de Foment, don Lluís Soler i March, el qual representava el duc de Bailen, president de l'Associació de ramaders, assistint-hi els membres del Comitè organitzador, marquès de la Frontera, marquès de Casa Pacheco, Castelló, Claró, Laborde, Luque Garcia, Pujol i Ribá.

Els dits senyors foren rebuts pel comissari de l'Exposició, don Joan Pich, el qual assistí també a la primera part de la reunió per a testimoniar als assistents la simpatia en què la Comissaria i la Junta Directiva del nostre proper gran certamen havien acollit des del primer moment la idea de què se celebrés aquest Congrés-Exposició al Palau esmentat, a l'entendre que l'entusiasme amb què s'aferraren a coadiuvar a la realització d'aquest projecte, quals resultats han d'ésser tan profitosos per la riquesa nacional.

El senyor Soler i March, com a president del Comitè i el senyor marquès de la Frontera en sa qualitat de secretari de l'Associació de ramaders, pronunciaren eloqüents paraules d'agraïment contestant l'efusiu discurs del senyor Pich.

Es procedí tot seguit a deliberar sobre els extrems més importants relacionats amb l'organització preliminar del Congrés i de l'Exposició. A aquest efecte es llegiren els noms de les distingides personalitats nacionals i estrangeres que han ofert ja la seva entusiasta concurrència, així com el d'aquelles terres que hauran de constituir les diverses comissions o comitès encarregats dels diversos assumptes propis d'aquest certamen.

Foren llegits i aprovats els reglaments pels quals hauran de regir-se. Finalment s'acordà expressar oficialment la reconeixença dels organitzadors a l'Ajuntament i a la Comissaria de l'Exposició i cursar afectuosos telegrams al Rei i al príncep d'Astúries, els quals ostenten les presidències honoràries del Comitè.

Publicacions rebudes

— El darrer número de la «Revista Jurídica de Catalunya», orgue oficial del Col·legi d'Advocats i de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Barcelona, publica treballs i matèries interessants que responen al següent sumari:

«Les orientacions polítiques dels pobles llatins al Mediterrani. (Cicle de conferències donades a la sala d'actes del Col·legi Notarial els dies 1, 8 i 12 de maig de 1922.) Tercera Conferència: L'influència de la guerra en la Política Mediterrània.

Frederic Camp. — Història jurídica de la Guerra de la Independència cinquena part: La guerra social i el dret. — Sisena part: El dret militar (continuació).

F. d'A. Sagrera i Niguez. — Dret consuetudinari.

F. Maspons i Anglès. — Fons de dret català.

Notícies i Varietats.

Col·legi d'Advocats. — Unió Jurídica Catalana. — Personal de Registres. — Persona de la Magistratura i Judicatura. — Obituari.

DARRERES INFORMACIONS

BARCELONA

La dama de «pique»

Ahí a la nit s'estrenà al Liceu l'òpera de Tschaikowski «La dama de pique».

L'obra no entrà del tot en el gros públic i les proporcions grandioses del nostre Gran Teatre li feren perdre alguna delicadesa.

De totes maneres, les bel·leses de l'òpera del compositor rus foren celebrades per un nucli nombros, el qual aplaudí als artistes per la interpretació que hi donaren, especialment al director mestre Kousservitzky, veritable heroi de la vetllada.

Els conflictes de les barberies

UNA REUNIO A L'AJUNTAMENT

Anit passada es reuní la Junta Local de Reformes Socials, al saló de sessions de l'Ajuntament per a tractar les qüestions pendents del ram de barberia. Presidí el regidor senyor Nonell i els escons eren ocupats pels patrons i obrers barbers que integren la Comissió Mixta.

En la sessió es discutí la diferència entre els patrons de l'interior de la ciutat i de les barriades extremes. Aquests demanen que els deixin tenir obert fins més tard, perquè els dependents i obrers que pleguen a les set puguin anar-hi a afeitar-se, en plegar.

Els de l'interior sostenen el manteniment de l'estat actual, especialment en el que es refereix a tancar a les vuit del vespre.

Els dependents es mostren més conformes amb el desig dels patrons de l'interior que no pas amb el dels de les barriades.

La Junta de Reformes Socials exposarà els criteris i les proves manifestades perquè l'autoritat governativa resolgui, especialment en el desig de tots els patrons de que es permeti obrir les barberies els diumenges.

La princesa Nadia

Ahí embarca amb el transatlàntic «Princesa Mafalda» la princesa Nadia de la qual tant es parlà amb motiu de l'afar Lefevre i que fou expulsada d'Espanya, detenint-se a Barcelona per trobar-se malalta.

Ha sortit amb passaport cap a Xile, però hom deia que es detindria a l'Argentina.

PENINSULA

CONGRES

ACABAMENT DE LA SESSIO

Continua el senyor ALVARES. És necessari que per a expressar la confiança en un general es porti a l'estació inclús el Rei, tributant-li un homenatge inusual?

No foren vosaltres els qui van proposar un ascens per a aquest general? I no ens hi oposàrem, nosaltres, mentre no estessin depurades les responsabilitats?

Dissonància del temps ens ha donat la raó.

No sé el que n'pot resultar, però fins ara resulta que un alt tribunal formula greus càrrecs contra aquest general.

Pregunta si es presentarà una acusació concreta sense assenyalar fets delictius.

Temem que aquesta Cambra no la acceptarà, si hem de jutjar pel discurs que pronuncia el senyor Sánchez Guerra.

Anem a l'Alta Cambra? Doncs allí hi ha el tur d'anomenar així els delictes conexas, i l'esvairà el suplicatori presentat per a prorrogar el pleter presentat per a processar el general Berenguer.

Acaba dient que els qui vulguin això no serveixen la pàtria com la serveixen ells, demandant mesures més eficaces.

Se suspèn el debat.

A proposta de la presidència, s'acorda que el vinent dimarts es reunirà el Congrés en seccions, a les cinc de la tarda, per a autoritzar la lectura d'una important proposició de Rei que avui s'ha presentat (Al·ludeix la d'acusació del Senyor Cambó).

S'afexca la sessió a dos quarts de nou.

XILE I PERU

Madrid, 1. — La Legació de Xile comunica:

«El protocol que sotmet a un arbitratge la qüestió pendente entre Xile i el Perú, ha quedat definitivament aprovat pel Poder legislatiu de Xile.

Només falta, per a la ratificació, que tots dos Governos convinguin en la prorróga del temps fixat a Washington, i el Govern de Santiago de Xile no trigarà a proposar-la al de Lima. — Havas.

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Madrid, 2, 12:30 matinalda. Pel ministeri de la Guerra s'ha facilitat aquesta nit el següent comunicat:

«L'Alt Comissari d'Espanya al Marroc participa a aquest ministeri:

Ahí fou hostilitzada lleument la posició de Tizi-Azza, essent ferit greument el soldat del batalló de Gualajara, Josep Gómez Gil, al qual estava de sentinella.

Ha estat lliurat a l'oficina de policia de Midar el soldat del regiment de Melilla, Corneli López Alvarez, que es trobava presoner.

Fent ús de l'autorització concedida per V. E. ha marxat avui a la península el comandant general de Larraix, fent-se càrrec de la Comandància general el coronel don Manuel González.

IMPRESSIO PARLAMENTARIA

Terminada la sessió del Congrés, i ensem la setmana parlamentària, fent créixer l'interès del debat pel discurs del senyor Alvarez i la proposició acusatòria dels regionalistes, en les esferes ministerials, es notaven inequívocs símptomes de desplaïment.

Els elements liberals es congregaren entorn del senyor Alvarez per a felicitar-lo.

Dintre del grup, el senyor Alcalá Zamora anunciava que ell no acudiria dimarts a la reunió de seccions, perquè no volia servir de comparsa a una comèdia, i ha anunciat que per a salvar el seu criteri i fixar públicament la seva opinió, malgrat el discurs pronunciat, es proposava llançar un manifest dirigit al país.

En un altre grup, els senyors comte de Romanones i Clavero mantien aquest interessant diàleg:

— Perdoni deia el comte al senyor Clavero — que m'hagi permès llegir una de les meves cartes, però jo sostinc que aquest dret correspon a qui la trameta.

— M'ha semblat molt bé — ha contestat el senyor Clavero —, però m'ha sabut greu que no llegís la meua.

— Hi ha temps per parlar rot — ha objectat el comte. — S'han de dir moltes coses i s'ha d'acusar: perquè, si després de tant parlar no apareixen els responsables, pobres de nosaltres!

La proposició no s'ha fet pública, però el govern, com és natural, la coneix en tota la seva integritat.

El senyor Sánchez Guerra nega fonament jurídic a la proposició; però, com que en aquesta s'acusa dos dels actuals ministres i el propi president del Congrés, aquests senyors, malgrat les tranquil·litzadores paraules del senyor Sánchez Guerra, se senten en una situació ben difícil que els tres han anunciat llurs dimissions.

El senyor Sánchez Guerra reunirà demà els ministres en Consell. Intentarà dissuadir els dimissionaris, o que esperin, almenys, fins que el dimarts es reunixin les seccions i veure si aquestes autoritzen o rebutgen la seva lectura.

Amb l'ajornament, el senyor Sánchez Guerra sembla que espera que les seccions rebutgin la proposició del senyor Cambó; però, com que el cap del Govern ha dit a les oposicions, repetides vegades, «Si creieu en la responsabilitat dels senyors Allendesalazar, Lema i Eza, acusau-los en regla», no sabem la sort que tindrà la proposició del Sr. Cambó.

El que podem dir és que a moment polític n'concreta en aquesta proposició. Si s'autoritza de llegir-la, és la crisi; si és rebutjada, les responsabilitats restaran líquides definitivament.

Els liberals s'abstindran en les seccions; igual conducta observaran els ciervins; el senyor Maura ha estimulat l'acusació, però els seus vots són scassos.

La proposició, doncs, resta a l'arbitri del Govern amb les conseqüències que havem assenyalat.

LA PROPOSICIO DEL SENYOR TORMO

En la sessió d'aquesta tarda del Senat s'ha donat compte de la proposició presentada ahir pel senyor Tormo, la qual es discutirà dimarts.

La dita proposició diu així:

«Al Senat:

El senador que sotscriu, en la discussió del dictamen i vot particular de la comissió del suplicatori per a processar el senador don Damàs Berenguer, invocant l'article 176 del Reglament del Senat, té l'honor de proposar a la mateixa Cambra l'aprovació de la següent proposició:

Considerant que pel número 2, vigent, de l'article primer de la llei de procediment del Senat constituït en tribunal de justícia, està en principi, indicada la competència de la jurisdicció de la mateixa Cambra per a conèixer judicialment i fer efectiva la responsabilitat penal en les causes sobre delictes greus contra la seguretat interior o exterior de l'Estat, sigui o no ministres els senadors culpables;

Considerant que no es demana el suplicatori per a processar l'ex-Alt Comissari, ex-general en cap d'Àfrica, per actes o omissions exclusivament individuals, com seria en casos de traïció, covardia o resolució iniqua, etc.; sino per la conducta general, política i militar allhora, i ensem del protectorat i del comandament conjuntament en funcions de col·laboració constant i constantment i mutuament consultada amb autoritat, la dels ministres i la dels comandans generals;

— Si — ha contestat el senyor Clavero — però sempre que sia en arres de la justícia, no anant dalt d'un ase cap a l'estable.

Havem de parlar clar — ha seguit dient — i cal dir totes les coses que sabem després d'haver governat, i que sigui a la voluntat de Déu.

Nosaltres creiem que, virtualment, la ponència de la comissió que enten en l'expedient Picasso està tramitada, i a ésser fonament del debat sobre responsabilitats l'acusació de la minoria regionalista.

Considerant que dos tribunals distints no poden conèixer i apreciar independentment les responsabilitats enllaçades en una sola figura de delictes dels diversos autors, coautors, inductors, o còmplices o coautors dels fets a castigar;

Considerant que el Senat es tribunal constitucionalment indicat com únic per a fer efectiva l'acusació del Congrés d'una part de les dites responsabilitats inseparables en judici amb exclusió absoluta de tot altre fur;

Considerant que l'article segon de l'al·ludida llei del Senat, com a Tribunal de justícia, diu que coneixerà la mateixa Cambra del delictes principal com dels delictes conexas que n'apareguin durant el procés;

Considerant que la discussió i concessió del suplicatori demanat pel Consell Superior de Guerra i Marina definitivament aparta de la discussió del Senat, com a tribunal, una de les persones corresponents, quant no s'ha decidit ni plantejat el problema de la competència jurisdiccional en l'Alta Cambra;

Considerant que aquesta no té atribucions i oportunitat per a avançar-se a decretar inadvertdament la seva pròpia declinatoria en el cas de la responsabilitat al·ludida del protectorat i comandament d'Àfrica no es pugui encara definir la competència judicial del Senat.

Palau del Senat, 30 de novembre de 1912. — Elies Tormo.

El senyor Tormo ha fet constar que la doctrina en la qual basa la seva proposició demo ha lugar a deliberar al interin, és la mateixa que s'avança a exposar en la secció setena el dia 16 de novembre al designar-se la comissió del suplicatori.

INTERESSOS AGRICOLES

El senador senyor Elias de Molins ha celebrat una conferència amb el ministre de Finances sobre la importació de garrofes.

Convencut el ministre de la necessitat de protegir un producte tan important de les costes o Llevant s'està ocupant i recabant importants mesures per a fer cessar la importació que tant perjudica la producció nacional.

En l'entrevista s'han ocupat també de la importació de garrofes a Portugal, car el ministre enten que està continguda per mesures restrictives.

El senyor Elias de Molins ha reiterat un cop més que s'uneix a les gestions dels representants de regions interessades d les quals havia rebut importants comunicacions.

L'esmentat senador feu patent la justícia i necessitat de la dita protecció pels perjudicis que la producció nacional havia sofert aquests darrers anys.

ELS FETS DE TUY

A l'Ateneu de Madrid ha donat avui a la tarda una conferència sobre els successos de Tuy i el caciquisme gal·lec, el fogós propagandista leader dels agraris, don Baldiri Alvarez.

— Els successos ocorreguts — ha dit — temps ha que estaven previstos.

La mesquinesa dels grans terratinents, era una constant provocació, per a una classe humil que sofreix anys i anys resignadament.

Repetides vegades, en el parlament i en la premsa, s'havia cridat l'atenció del Govern sobre la imminència de la tragèdia.

Els Governos, però, es mostraren sords als clams de la classe agrària gal·lega, i, en lloc de remeiar el mal extremaren les mesures de rigor que els cadics han posat en pràctica per a contenir el moviment agrari.

Aquesta conducta dels cadics, conducta que ha estat sostinguda fins ara i fins impulsada per les pròpies autoritats, ha creat un sentiment tan fort de protesta, a Galícia, que allò que abans expressava únicament un desig de reivindicació de caràcter econòmic, ha vingut a adquirir darrerament un caràcter eminentment polític.

L'agrisme gal·lec, convençut que mentre hi hagi neccies no podrien aconseguir cap de les reivindicacions, i convençut també que l'existència del caciquisme es deu únicament i exclusiva, que l'Estat central o l'empara i el defensa, ha pres en aquests últims temps un caràcter francament separatista.

A això hi ha contribuït molt l'existència a Galícia d'un nucli de joves, els més instruits, els més aples i els que més han demostrat l'amor a llur terra: un nucli de joves nacionalistes que han estat l'única capacitat política que ha sabut veure en el moviment agrari un sentiment racial.

Don Basili Alvarez ha estat molt aplaudit.

EL CONTRACTE DEL TREBALL

S'ha reunit el ple de l'Institut de Reformes Socials per a ocupar-se del Contracte del Treball.

En discutir-se la totalitat del dictamen, consumiren torns en contra els senyors Ruiz Casamitjana, Alcalá Zamora i vescomte de Cusó.

A favor del dictamen ha consumit un torn el senyor Largo Caballero, i per a al·lusions han parlat els senyors comte d'Altea, Martín Alvarez i Bonilla Sahmartín.

Demà continuarà la discussió sobre la totalitat i es presentarà una proposició firmada pels senyors Cusó, Pedregal, Ruiz Casamitjana, Graupera i Coderch, en la qual es proposa que el projecte torni al Consell de Direcció per a dividir-lo en quatre projectes, que seran: Sindicació professional, i forma de treball, Reglamentació de indústries, Contracte del treball individual i Comitè paritari, Arbitrage del tribunal industrial.

Interrogat el senyor Lleroux, als passadissos del Congrés, sobre el debat de responsabilitats, contesta que tenia el propòsit de parlar avui i que, si no podia fer-ho, ho faria en la sessió següent.

Afegeí que tenia el propòsit de donar una nota distinta de la que els altres han donat en el gravíssim ple de les responsabilitats.

El senyor Lleroux creu que existeix una maniobra molt complexa per a evitar que la campanya segueixi endavant, i que ell farà tot el que pugui per a desfer aquesta maniobra.

ACCIDENT FERROVIARI

A les sis de la tarda, a l'estació d'Atocha, el mixt de València estava esperant que li donessin via lliure per a entrar, quan un tren de mercaderies, que venia de l'estació del Nord, l'ha embestit, produint-se una violent topada.

Amb el cop, alguns viatgers han rodat per terra.

S'han romput alguns vidres dels coixes.

El panic ha estat extraordinari, creient-se que havia esdevingut una catàstrofe.

Han resultat ferits el viatger Eu-

sebi González Sánchez, de 35 anys, i el guardafre Climent Antoni Fraga.

VAIXELL ANGLÉS

Vigo. — Procedent de Tanger ha entrat, cap al tard, en aquest port el cuirassat anglès Tanderer, vaixell-escola de guardies marines.

Romandra ací vuit dies.

ELS ESTUDIANTS DE VALENCIA

València. — En el saló d'actes de l'associació «Lo Rat Penat» els estudiants hi han celebrat una assemblea que ha revestit importància, car s'hi ha decidit la conducta a seguir després de la visita del representant dels estudiants de Madrid, senyor Moya.

S'han pronunciat violents discursos, atacant el senyor Sánchez Guerra, qui, tenint a les seves mans la solució del conflicte, tant se li en dona la paralització de la vida intel·lectual i universitària.

Per aquest camí — han dit — es va a l'emigració dels estudiants espanyols.

S'ha acordat mantenir la vaga fins que sigui efectiva la destitució del senyor Millán de Priego.

Si la destitució no arriba abans del 14 d'aquest mes, publicaran un manifest que el Rector elevarà al ministre d'Instrucció.

Els acords s'han pres per unanimitat.

Els que viatgen poden adquirir LA VEU als següents llocs:

MADRID. — Genar i C. «Minerva». Centre de subscripcions i cobraments. Tudescos, 39 i 41, baixos.

També es ven al quiosc del carrer d'Alcalá, cantó a Peligros, de don Patrici Lujan.

A SEVILLA: Al carrer de Sierpes, 69.

A VALENCIA: A «La Correspondència de València», Mifsans, 7 i 9.

A PERPINYA: Francesc Comellas.

A PORT-BOU: Jaume Subirana.

A LISBOA: Al Palau Conde d'Almada, Largo S. Domingos, 11.

A LISBOA: «Tabacaria Restauradora» i «Messegeries de la Presse», rua d'Ouro, 146.

A PALMA DE MALLORCA: Gabriel Liró, quiosc del Born.

A OPORTO: Rua Santa Catarina, 53.

A COIMBRA: L. Miquel Bombarda.

ESTOMACAL

Con el Elixir Saiz de Carlos se curan las enfermedades del estómago e intestinos, aunque tengan 30 años de antigüedad y no se hayan aliviado con otros medicamentos. Cura las acedias, dolor y ardor de estómago, los vómitos, vértigo estomacal, dispepsia, indigestiones, dilatación y úlcera del estómago, hiperclorhidria, neurastenia gástrica, flatulencia, cólicos.

DIARREAS

disenteria, la fetidez de las deposiciones, el malestar y los gases. Es un poderoso vigorizador y antiséptico gastro-intestinal. Los niños padecen con frecuencia diarreas mas o menos graves que se curan, incluso en la época del destete y dentición, hasta el punto de restituir a la vida a enfermos irremisiblemente perdidos. Lo recetan los médicos.

De venta en las principales farmacias del mundo y Serrano, 30 - MADRID. Se remite folleto a quien lo pida.

Estrena al Gran Teatre del Liceu

«La dama de pique», de Tchaikowsky

L'AUTOR

Pero Mitz Tchaikowsky, nat a Wotkinsk l'any 1840 i mort a Petrograd l'any 1893, sense pertànyer al grup dels cinc que fundaren la interressant i magnífica escola nacional de música russa que una tan grossa influència ha exercit en els corrents musicals dels darrers temps, és un dels més notables i més populars compositors eslaus.

Tchaikowsky, que si es decidí a llençar-se de ple a la carrera musical, quan ja tenia vint-i-tres anys, ho feu codint a la influència del jove poeta Aponelintine i a la reiterada insistència del seu pare que endevinar les seves dots musicals extraordinàries, fou un verdader líric i un profund enamorat del seu art.

Amb tot i no pertànyer a l'anomenada escola nacional, inspirada tota ella en els cants populars eslaus o orientals, no pot per això deixar de dir-se que ell no fos, a sa manera, un verdader compositor nacional. Ell escriu les seves obres dramàtiques sobre textos d'autors russos i ellí dealista romàntic, deslligat igualment del realisme epic que de la fantasia pintoresca o trágica, dels altres autors russos, interpreta, no obstant, amb la seva música l'anima, si no del poble, de la intel·lectualitat russa en aquella època romàntica, sentimental i poètica que ell visqué.

Va exercir, eridat per Nicolau Rubinstein, durant onze anys, el càrrec de professor d'harmonia en el Conservatori de Moscou. La seva producció musical és nombrosa i variada. Entre les seves obres per a orquestra hi han les set simfonies, sis suites i varies marxes i obertures. Escrigué música d'escena per a alguns ballets i compongué deu òperes, essent les més notables i populars, sobretot a Rússia, «Eugeni Oneguín» i «La dama de pique», que avui es dona a conèixer per primera vegada en la nostra ciutat.

Rimsky-Korsakov recorda, en les seves memòries, que feu conèixer amb Tchaikowsky en una de les recepcions de Balakirev i el trobà un del·lós «causeur» i un home extremadament simpàtic, senzill i de relacions cordialíssimes.

Sembla que en certa ocasió de la seva vida, després del seu matrimoni desgraciat, Tchaikowsky feu conèixer amb ja senyora de Meek una admiradora molt rica, que entusiàsmada del talent del músic volgué deslluir-lo de tota penitència material i li assignà una pensió anual de 6.000 rubles. Més tard rebia del propi isar una altra pensió anual d'honor de 3.000 rubles.

Nou dies abans de la seva mort dirigia la seva sisena simfonia a Petrograd, en un concert de la «Societat Imperial russa de música». Morí víctima del còlera a l'edat de 53 anys.

L'OBRA MUSICAL

A. S. Puixkin, que és tingut pel primer poeta rus i pel ver creator de la prosa clàssica a Rússia, publicà, signades amb el pseudònim de Bielkin, una sèrie de petites novel·les romàntiques els arguments de les quals eren tots ells inspirats en la vida russa, ço que donà un caràcter nacional a aquestes novel·les, essent ell l'introducció d'aquest gènere en la literatura russa. Entre les petites novel·les que esmentem es troba «La dama de pique».

La influència d'aquest gran poeta sobre els músics russos és indubitable ja que en els textos d'ell cercaren la inspiració, el primer de tots Glinka, el pare de la música russa, amb «Rouslan i Ludmila», Maïrovnik amb «Dubrovsky», el bandoler romàntic, Monssorgsky amb el «Boris Godunov» i el propi Tchaikowsky amb les seves altres òperes «Eugeni Oneguín» i «Mazeppa».

No és Tchaikowsky el primer compositor que ha posat música a l'assumpte de «La dama de pique». Quan aquest celebrat compositor contava solament deu anys s'estrenà a l'Òpera Còmica, de París, una obra en tres actes, llibret de l'imprevisible Seribe i música del finíssim compositor Halévy, amb el mateix títol de l'obra de la qual parlem. En realitat l'origen d'ambdues òperes és la novel·la de Puixkin, novel·la que

en apartir produí tan gran sensació que abans de Scribe sembla que ja l'havia escenificada el propi Merimée.

El llibret de l'òpera de Tchaikowsky l'escriu el seu propi germà Modest, per a complaure a un compositor nomenat Klenowsky, qui havia compost varis ballets pel teatre de Moscou, i li havia demanat un llibret amb el desig d'escriure una òpera seriosa.

Passats més de dos anys, quan aquest compositor renuncià a escriure aquesta òpera, no sentint-se amb prou capacitat per a fer-ho, l'autor del llibret, Modest Tchaikowsky, l'oferí per dues vegades al seu germà incitant-lo que fos ell qui compongués l'òpera. Aquest, qui es trobava llavors una mica deprimit i en una profunda melangia, no l'acceptà al·legant que no es trobava en disposició d'escriure ni compondre res, però poc temps més tard l'emperador Alexandre III qui, com ja hem vist, estimava molt a Tchaikowsky, li proposà la mateixa idea, donant-li molt poc temps per a portar-la a la pràctica i fou llavors quan Tchaikowsky acceptà i es decidí a escriure l'òpera.

«La dama de pique» fou composta a Florència, en un període de temps relativament curt, i en haver-la composta restà Tchaikowsky tan profundament impressionat de l'assumpte i de la pròpia música per ell creada, emportat per la mateixa emoció que donava vida als personatges de l'obra, que creia sincerament era aquella la millor música que havia escrit i li semblava veure arreu el fantasma de la Dama i es compadía del cavaller Guermann, com si tament hagués viscut la tragèdia i no pogués materialment restar més temps a Florència, en aquella ciutat en la qual li semblaven habitar misteriosament les ombres d'aquests sinistres personatges que tant l'havien commos.

La partitura que Tchaikowsky escrigué per a aquesta òpera és completament dins l'estil líric-dramàtic de la diguem-ne clàssica òpera italiana en els millors moments. Abunden les romances i en el desenrotllament de l'acció, que la música comenta sempre amb molta de justesa, hi han moments fonamentalment dramàtics i altament expressius.

Tchaikowsky és fortament influenciat de l'època renaixentista de França, del segle XII i de Greiry, encara que ell no és tan ingenu i és més complicat. Era un fervent adorador de Mozart i li plaien els petits intermedis galants. L'intermedí del quadre primer del segon acte escrit amb molta elegància i dins l'estil de l'època, és tot ell fortament ple d'influències de l'òpera «Cephale et Procris» de Greiry i la romança que canta la vella comtessa en el quadre següent és tret de l'òpera «Ricard Coror de Lleó» del propi compositor francès.

L'obra està admirablement instrumentada i tot el treball orquestral és refinat i tractat gairebé simfònicament.

Com escenes que sobresurten cal esmentar el moment de la tempesta del primer acte, Beethoveniana en certs moments i plena de fineses i feta amb delecciosa traça; tot el co

menç del segon quadre del mateix acte, tractat en l'estil de la música francesa del segle XVIII; el quadre segon del segon acte, en la cambra de la Comtessa, que és del més intens i concentrat i hi ha en el treball de l'orquestra un interès dramàtic extraordinari i és també molt emocionant i molt ben fet el quadre primer de l'acte tercer dins la caserna. Tchaikowsky se serveix alguna vegada del «leit-motiv», encara que no de la falsedat wagneriana, sinó lliurement i seguint l'impuls de la seva inspiració; així el trobem en el tema de la vella comtessa i en el que desoriu els amors de Lisa i Guermann.

Aquesta obra fou donada l'any 1889 per primera vegada a Petrograd; en 1890 es donà amb gran èxit en províncies i seguidament fou posada, sempre amb èxit creixent, a Praga, Berlín, Stoccolm, Viena, etc. A París no s'ha donat encara aquesta òpera tota completa. Es d'agrair a l'empresa del nostre Gran Teatre del Liceu per l'interès que ha posat en que aquesta obra que s'executa per primera vegada a Espanya, sia estrenada a Barcelona i és d'esperar que el nostre públic filharmònic de bon gust, sabrà correspondre com és de llei a aquest bell gest de l'empresa.

L'ARGUMENT

Heu's aquí ara un breu resum de l'argument: L'acció es desenrotlla a Petrograd a les darreries del segle XVIII.

Acte I. — Quadre primer: Guermann, que abans fou prototipus de l'expansió i de l'alegria comunicativa, apareix ara ombríu, víctima d'una preocupació que l'obsessiona. Els seus amics creuen que això obeeix als atzars del joc, però Guermann, en un moment d'expansió confidencial, revela, al seu inseparable Tomsy, que està enamorat.

Per un efecte de contrast passional o per caprici de la fatalitat, es crea en son camí amb el príncep Eletzky qui arriba foll d'alegria perquè va a casar-se amb la dona que realitza el seu ideal. Aquesta dona és Lisa, la mateixa de la qual Guermann n'està enamorat.

A Lisa l'acompanya la vella comtessa, la seva avia, personatge enigmàtic de qui segons explica Tomsy, allà en la seva joventut, se'n conta la següent història: Una vegada a Versalles, la comtessa perdé tota la seva fortuna en el joc de la Reina. Un comte, que prop d'ella seguia el joc, segur d'obtenir de la dona arruinada els favors que no havia aconseguit de l'altiva aristòcrata, ofereix a la comtessa, a canvi del seu amor, el revelar-li un secret infal·lible per a guanyar en el joc: el secret consisteix en conèixer tres cartes d'un efecte meravellós. La comtessa no resistí a la temptació i un cop mestressa del talismà, ja que per amor arribà a adquirir-lo, solament per amor també podrà revelar-lo a qui aconsegueixi apoderar-se del seu cor.

A Guermann, exaltat i malenconic, li penetra fortament la rara anècdota i concep el propòsit d'adquirir la infal·lible combinació i un cop hagi guanyat en el joc una fortuna que li permeti rivalitzar amb

el príncep Eletzky, competir amb ell i disputar-li l'amor de Lisa.

Quadre segon: Lisa, polsant un clavicordi, acompanya a Paulina qui canta una melodia predilecta. Lisa pensa en els seus amors i sense deixar de reconèixer allò que significa la predilecció del príncep, dona a entendre que el seu cor bat ja sota la influència de les gosades insinuacions de Guermann.

Després d'una episòdica escena de caràcter, l'atreu galantejador apareix sobtadament pel balcó i Lisa es resisteix a admetre'l, malgrat el fort apassionament de l'enamorat. Diàleg de contrast, que és interromput per l'episòdica presència de la comtessa la qual apareix quan ja Lisa se sent presonera dins les trames de l'impulsu amador. Al final de l'acte Lisa no solament es mostra confiada en l'amor de Guermann, sinó que l'indueix a confiar en ella i en sa lleial correspondència.

Acte II. — Quadre primer: Gran festa i ball a Petrograd. Lisa hi és invitada amb la vella comtessa. També hi són invitats Guermann, el príncep Eletzky i els restants oficials. En l'entremig de la festa té lloc la representació d'un intermedí galant i titulat «La sinceritat d'una bergera».

Les màscares que han acudit a la festa segueixen a Guermann i mostren-li Lisa li diuen: «Vat aquí la teva amada» i bromegen amb ell. Després d'aquesta escena Lisa, d'amagat, li dona la clau per a poder penetrar en la seva habitació, essent precis primer passar per la cambra de la vella comtessa, i li repeteix que li pertany per sempre i que és tota d'ell.

Arriba llavors l'emperadriu Catalina a la festa i acaba el quadre.

Quadre segon: La cambra de la vella comtessa. Enaridit per l'amable acollida de Lisa penetra Guermann en l'habitació de la comtessa i en contemplar un retrat d'aquesta se sent fatalista i més que mai creu arribat el moment de posseir el secret de les tres cartes per a consolidar la seva fortuna. Se senten els passos de la comtessa que arriba i Guermann s'amaga escoltant tota l'escena de la comtessa amb les seves serventes en la que ella retreu la magnificència i esplendor de les festes que se celebraven a França en els temps de la seva joventut. La comtessa acomiada les serventes i s'adorm. Surt llavors Guermann del seu amagatall i va resoltament a implorar a la vella dama, que restà fonamentalment sorpresa de la inusitada presència d'aquell home, la revelació del cobdiciat secret.

La comtessa es nega resoltament a revelar-lo i Guermann, foll de contrarietat i cec d'ira li mostra el seu revòlver. La comtessa, presa d'una molt forta commoció, mor sobtadament de l'espant que allò li produeix i s'emporta a la tomba el secret de les tres cartes fatídiques. Guermann es desespera al constatar que la comtessa ha mort i que ell ja no pot posseir el secret. En aquest moment acut Lisa i creu que ha estat Guermann el qui ha donat la mort a la seva avia.

Acte III. — Quadre primer: Dins la caserna. — Torna Guermann a ja caserna, on li toca estar de guàrdia i no pot assossegat i no resta un sol

moment tranquil. Veu la comtessa morta i veu la solemnitat dels funerals i el cadafal on ella reposa; ell hi puja per a besar-la la mà, quan de sobte el vent ciru amb furia la finestra. Guermann que ja ha perdut la serenitat cau en terra plo d'horror i respecte de la comtessa li apareix. — «Jo et perdono la meua mort». — «H diu — però tu t'has de casar amb Lisa i jo et revelo mon secret. Són tres cartes: «tres», «set» i l'«as». Guermann després d'aquesta revelació se sent irresistiblement emportat al Club del joc per a posar de seguida a les tres cartes.

Quadre segon: A les vores del riu Neva. Lisa que ha citat a Guermann perquè aquest pugui sincerar-se de la mort de la comtessa, l'espera amb l'ànima plena d'amor, malgrat tot. Guermann triga i compareix a la fi, amb protestes d'amor més hàbils que sinceres; li diu que posseïx el secret de les tres cartes i revelant-se un vulgar ambiciós, assedegat d'or, es nega a fugir amb Lisa preferint la baixa possessió del diner a la salvació que li ofereix la dona enamorada. Lisa decepcionada per aquella desil·lusió tan profunda que li proporciona la realitat del viure i fugint d'aquell home que ara ella creu criminal i vulgar, es llença al riu i mor gironxada per les aigües del Neva.

Quadre tercer: El Club del joc. — Guermann segur de guanyar, juga contra el príncep Eletzky, sumes enormes. En efecte, guanya dues vegades seguides amb el tres i amb el set. Canta una cançó bromejant amb el príncep i dient-li que la vida no és més que un joc — avui tu ets feliç, demà ho seré jo. Eletzky juga a la darrera carta una suma enorme, els seus companys el volen dissuadir: «Deixen-me — els diu — que amb aquest tinc vells comptes a arreglar». — Guermann confiat de que es troba en possessió de quelcom infal·lible diu, sense ni solament mirar la carta, que la seva carta és un «as» i la llença sobre el tapet. Però la seva carta és la dama de «pique».

El príncep li diu: «La vostra dama és vençuda» i el jugador es troba perdut a l'ensens que mirant-se la carta veu aparèixer l'espectre fatídic de la vella comtessa morta.

— Què vols de mi? — Vols una victòria? Aquí la tens! — i es clava un estilet al pit.

Així fieneix la fàula que dona lloc a aquesta obra una de les més famoses de Tchaikowsky.

ELS INTERPRETADORS

L'obra serà posada sota la direcció de l'insigne mestre Serge Koussevitzky, qui, de molt jove, assistí a totes les repeticions i a la primera audició de l'obra aquesta a Moscou dirigida pel propi autor.

La direcció escènica a càrrec del senyor Andóga Jouroff i la direcció coreogràfica a càrrec del senyor Theodor Wessilleff.

Pendran part a l'obra els següents artistes segons aquest repartiment:

La comtessa, senyora Ladoven.
Lisa, senyora Ermolenko.
Paulina, senyora Davidoff.
Milorzor, senyora Davidoff.
La institutriu, senyora Lucet.
Madsa, senyora Zanardi.
Guermann, senyor Bielina.
Tomsy, senyor Kaidanoff.
Eletzky, senyor Yvanzoff.
Kainisky, senyor Gallofré.
Sourins, senyor Autonoff.
Plitzky, senyor Oliver.
Roumor, senyor Giralt.
El majordom, senyor Fargas.
Slatajor, senyor Kaidanoff.
Hi prenen part, o més tot el cos de ball rus i les primeres figures Bol-dyreff, Castinha i Wassilleff.

J. LL.

S'està esgotant la primera edició

El Llibre dels Infants

Primer grau de la sèrie graduada de llibres de lectura

Pel R. P. JOAN PROFITOS, Escolapi

Dibuixos de JOSEP OBIOLS

No pot faltar a cap escola de Catalunya

Demaneu-lo a

l'Editorial Catalana, S. A., Escudellers, 10 bis - Barcelona
i a totes les bones llibreries.

Recomanem a les escoles i als particulars que tenen a bé transmetre's articles o notes suplicades, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avaluar degudament els originals amb un segell o una firma.

LES TERRES CATALANES

GIRONA

(Conferència de les 9 45 de la nit)

EN DEFENSA D'EN PEREIRA

La comissió provincial ha acordat, en sessió d'avui, formular la més energica protesta per la R. O. del ministre d'Instrucció Pública autoritzant el Patronat del llegat Pere Vila, de Cervera, per a exercitar acció criminal contra el diputat de la Mancomunitat senyor Pereira per malversació de cabells en l'administració del referit llegat; i fer arribar a aquest senyor diputat el testimoni de la més forta simpatia per part d'aquesta diputació.

L'AJUNTAMENT DE LLIVIA

Aquesta corporació municipal ha acordat emetre un emprèstit de 95.000 pessetes per a la municipalització del servei de llum pública i privada.

ALTRES NOVES

—A Miquel Sala i Corbella, mentre es dedicava amb sa família, a les festes del camp, li foren robades, en sa casa, molta de roba i eines de pagès. Els lladres no han estat trobats.

—L'Ajuntament de Figueras ha pres l'acord de demanar al ministre de governació que autoritzi de cedir a la Mancomunitat uns terrenys i el llurament de 75.000 pessetes per tal de poder crear una Escola graduada.

—De Sant Feliu comuniquen que Na Carme Massagué i Toanoles, de 61 anys, deixà oberta, durant la nit, l'eixeta del gas i morí asfixiada.

—Al Casino de Girona hi hagué, avui Junta general per a renovar la meitat de la Junta, i han estat elegits: president, Manuel Bancelles; secretari, Joaquim Vinyas; tresorer, Lluís Veray; comptador, Martirià Siqués.

La Costa

TEYA.—El Sindicat Agrícola de Teya i la seva sessió de Cooperativa, tenen en projecte federar-se a la Quinta de Salut L'Alfons, de Barcelona, per als casos de malalties i parquís el poble sapiga el que és la dita entitat, es donarà una conferència pública a l'escola de nois d'aquesta vila, el dia 2 de desembre, a dos quarts de deu del vespre. La conferència anirà a càrrec dels renomats oradors i membres de la Junta de Govern de la dita Quinta de Salut don E. Torné (president), don J. Maixenchs, vice-president, i del doctor don Josep Girona, director facultatiu, sobre els temes «Hospitalització i aventatges que reporta la Quinta de Salut Alfons».

La Sagarra

IGUALADA.—Tingué lloc una reunió magna d'accionistes de la cooperativa de Fluid Elèctric, al Teatre del Circol Mercantil, amb l'assistència també de molts industrials. Presidí l'acte En Joan Pich, senador per Tarragona, acompanyat d'En Joan Puig Maró, president de l'Associació de Consumidors, En Vicens Montal, conseller de la companyia de ferrocarrils andalusos, i, demés, altres

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

TABAC

La nau «Cabo de La Plata» ha fondejat avui al nostre port, descarregant 615 caixes de tabac.

L'ARROS

De Tortosa comuniquen que en la colització de l'arros hi ha tendència a millorar de preu, havent-se'n venut partides a 29 i 30 pessetes, en els llocs de producció.

REINA DE LA FESTA

El poeta guanyador de la flor natural en els Jocs Florals de l'Arbós ha designat per a ocupar el setial de reina de la festa Na Eulàlia Romagosa de Ripoll, filla de Tarragona.

ALTRES NOVES

—Ahir fou detingut Miquel Ibern Martí, ingressant a la presó, per estar subjecte a un procés.

—La Companyia «Riegos y Fuerza del Ebro» està fent els treballs preliminars per a instal·lar llum i força a Amposta, des d'on farà derivar aquest servei a Ametlla de Mar i Perelló.

—L'alcalde ha imposat multes a cinc lletieries per vendre llet adulterada.

—Aquesta tarda ha estat enterrat el jove Leandre Otesu i Tomás, qui morí anit passada quasi sobtadament.

Anava a l'enterrament una gran gentada, per tractar-se d'un jove que havia estat, en vida, molt volgut en aquesta ciutat.

—La música del Regiment d'Almansa, al concert de diumenge vinent al passeig de Les Palmeres, executarà una sardana que, amb el nom de «Verge de Núria», ha compost el seu mestre director N'ignasi Vélez.

enginyers i empleats de la Cooperativa. També hi havia els senyors Enric Rafols, diputat de la Mancomunitat, diversos regidors de l'Ajuntament amb l'alcalde senyor Biosca, i els presidents de la Federació Patronal i Centre Gremial.

El senyor Puig explicà detingudament l'acció de l'Associació de Consumidors de força elèctrica i estudià l'obra de la Cooperativa, fent una defensa documentada de les acusacions que li han estat fetes en una circular. El senyor Pich, donà compte dels treballs d'instal·lació, assegurant que si no ve un cas de força major, hi haurà corrent a Igualada a mitjans de l'any vinent.

Diumenge s'efectuà el partit de campionat que amb tanta frisança era esperat pels amants del futbol, on havien d'amidar les seves forces els dos equips locals, Ateneu F. C. i Joventut Nacionalista. Acudí al camp d'aquesta darrera entitat un nombre públic, a pesar de què no hi convidava l'hora ni el dia, que eren rufols i fredes. A la primera part del partit els jugadors de l'Ateneu feren un gol als contraris, sense que aquest resultat es desnivellés gens durant el restant del joc. Algunes parts treballaren molt bé, altres no estaven tan encertades, en general, però hi dominava potser la nerviositat, a la qual

cosa hi pot contribuir no poc l'actitud dels espectadors amb la llur excitació i demostracions a favor d'un o altre bàndol.

Diumenge tingué lloc al col·legi de les Escoles Pies, la festa del Patrocinat de Sant Josep de Calasanç, amb missa de Comunió, ofici solemne cantat per l'escolania de la Verge de la Pietat i sermó pel P. Honorat Aumallé. Després hi hagué una sorollosa traca al pati del col·legi, globus i focs japonesos. Com a actes recreatius les seleccions dels teams de les seccions de Comerç i Batxillerat es disputaren més tard una pilota de reglament, oferta al guanyador pel reverend P. rector.

A la tarda, se celebrà la selecta vetllada dedicada al Sant Fundador de l'Escola Pia. Fou un acte molt lluit i simpàtic per la varietat dels números, i en ell hi prengué part, fent la inauguració del present curs, l'Associació d'Antics Alumnes i amics de l'Escola Pia.

De poc han estat en aquesta ciutat els enginyers de la casa Fills de Manuel Tomás, de Barcelona, per tal d'aixecar els plànols de distribució de les aigües de Rigat, dintre d'Iguada.

Operacions realitzades per la Su cursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, durant la darrera setmana: Cobraments, pessetes 141.400'20. Pagaments, 138.273'47 pessetes. Llibres i comptes nous, 8.

Costes de Garraf

VILANOVA I GELTRÚ.—S'ha celebrat per primera vegada en la nostra vila, i amb la solemnitat anunciada, la festa de la gloriosa patrona de la Música, Santa Cecilia.

Diumenge passat, a les deu del matí, a l'església arxiprestal de Sant Antoni s'hi aplegà una gervació selecta, que omplia bona part de la nau central, a l'hora que començaven els divins oficis. Una nombrosa i notable orquestra, d'uns quaranta executants, sota la direcció del mestre de capella d'aquella parroquia, En Valentí Sans, en la que hi formaven tots els membres de l'Associació Musical, executaren pulcrament la gran missa coral de Sancho Marraco, dita de Sant Agustí, anant a càrrec de notables solistes de la capital les parts importants de cant, resultant una missa cantada com rares vegades, per no dir mai, havien sentit, sobretot per la part d'orquestra.

Occupà la sagrada catedral el zelós franciscà P. Fra Coferi de Granollers, qui digué belles coses de la música i dels músics, do prodigat per Déu per a fer més suportable i riolera la feixuga càrrega de la vida, i quinna inspiració, rebuda també de l'Altíssim, a Ell ens emmema i en tots temps i en tots els instants de la nostra existència. Fou un xardorós elogi de la música religiosa i acabà amb el panegíric de la Santa que es festejava, aportant atinades consideracions que restilaren escalents i ben apropiades a la festa.

Edificant exemple fou el que els mestres de música, reverend Zacarías Casas, Valentí Sans, Francesc Montserrat, Josep Planas, Josep Escofet, i els president i vocals de la benemèrita Associació iniciadora, Roviroca, Just, Josep Maria Mercader, etc., acompanyessin al senyor predicador i des-

BADALONA

Concert de l'Orfeó Badaloní

El dimecres passat, com vàrem anunciar, va tenir lloc el concert dedicat als socis protectors al Teatre Victòria.

Ja hem dit en repetides ocasions, que la nostra primera entitat musical s'ha posat al nivell de les millors de la seva classe.

Entusiasme, inspiració, gust, delicadesa, refinament... no va mancar-hi res en la sessió de referència.

Cal remarcar singularment la part corresponent als infants, la qual va constituir una veritable deficiència.

La batuta del mestre Botey, dirigint amb aquella traca i domini que ja el caracteritza la gran massa coral on no sols poguérem admirar l'altíssima bellesa dels cantos, sinó l'altíssima bellesa tendra i rosada de les nostres simpàtiques badalonines.

Pel programa que adjuntem, podrà el llegidor deduir la importància del concert ressenyat.

Programa.—Primera part:

«El cant de la senyera, Milet; «Sota de l'olm», Morera; «El fadrins de Sant Boi», Pérez; «La sardana, gran (primera audició), Morera; «Sant Josep i Sant Joan» Pérez (sol de noi: Alfons Rof); «El pardal», Pérez; «Empordà i Rosselló»; «La sardana de les monges, Morera.

Segona part:

«Els soldats» (primera audició), Mas i Serracant; «La son», Mas i Serracant; «El cirerer», Llongueras; «Les lletres», Mas i Serracant (per la secció de nois i noies); «Cancó de Nadal», Romeu (sol de sopran: Coloma Casals); «Cancó del lladre», Sancho Marraco (sol de sopran: Mercè Sanchez; sol de bariton: Daniel En); «Les fulles seques i «La sardana de la Patria, Morera.

prés, alguns d'aquests mateixos, repartissin els bonics recordatoris de la festa, ben catalanesca.

Molts elogis n'havem sentit de tan formosa festa, i sabem que pel mateix ha estat molt felicitada l'Associació Musical, als quals adjuntem la nostra, ben expressiva, desitjant que, com havem dit, també, un altre any, si Déu vol, sigui encara més grandiosos l'homenatge, car seria ben possible si s'apleguessin molts altres elements que li podrien pendre part.

Un altre esdeveniment serà, indubitablement, la festa que ha de celebrar-se diumenge, a la mateixa església, i organitzada per la important Congregació Mariana a l'honor de Maria Immaculada i Sant Ignasi de Loyola.

Consistirà, l'esmentat esdeveniment, en un nacte literari-musical, en el qual hi pendran part importantíssims elements; ultra els parlaments i treballs literaris que estan confiats als joves congregants d'aquí, ha despertat una gran expectació l'anunci de què hi parlarien i assistiran distingits congregants de Tarragona, Vall de Barçona, entre aquests darrers el doctor Llor, que fou director de «La Publicidad», de Barcelona, ben conegut per les seves campanyes contra l'aleshores bisbe Laguarda i el rector de la Concepció de la mateixa ciutat.

LLEIDA

(Conferència de les 9 30 de la nit)

ACORDS DE L'AJUNTAMENT

En sessió d'avui l'Ajuntament ha tractat, entre altres, els següents assumptes:

Distribució de cabells per al mes que comença.

Ofici del director de la presó notificant que han passat a càrrec del ministeri corresponent, les atencions del dit establiment penitenciari.

Proposta de l'alcalde relativa a l'elecció de compromissaris per a la de senadors.

Proposta de la Comissió de l'emprèstia per a l'aprovació de la rectificació de les obres per a la portada d'aigües.

MORT D'UN REVEREND BENEFICIAT

Aquesta tarda, a la Rambla de Ferran, el camió número 203 d'aquesta matrícula i propietat de Modest Torres, ha agafat el beneficiat d'aquesta catedral, reverend En Joan Sans, amb tan mala sort, que sofrí ferides greus i la fractura de la base del crani.

Han presenciat el fet molts dels transeünts, i alguns d'aquests han traslladat el sacerdot al magatzem de farines d'En Pere Leussà, prop del lloc on l'accident s'és esdevingut.

El vicari de la parroquia del carme ha anat a administrar el sagrament de l'Extremunció al reverend beneficiat, qui es trobava moribund i que morí poc després d'haver estat dut a l'Hospital.

ALTRES NOVES

S'ha calat foc a la muntanya de Garrodo, terme d'Isil, propietat d'Emili Riu Periquet.

El foc s'ha estès a uns 60 hectàrees de bosc, i les pèrdues són considerables.

De la part musical, confiada a la direcció dels mestres de capella de la parroquia Valentí Sans i del director dels Amics de la Música, Francesc Montserrat, ja no cal dir que serà esculpidíssima, figurant-hi triades d'obres de Debussy, Borodine, Wagner, Saint-Saens, Weber, etc., d'una manera especial, el «Parsifal» de Wagner, que serà executat amb la cooperació de grandiosa orquestra, orgue i campanes.

No es descuida la part de l'ornament i il·luminació, en la qual cosa ja fa dies que s'hi està treballant i que convertirà aquella grandiosa església en un tros de cel.

L'expectació és grandiosa, podent-se preveure que amb tot i les grandioses proporcions el local serà insuficient per a acomodar-hi a la immensa gervació que vol assistir-hi.

Es diu que van a contruir-se molt aviat dos grans locals més d'espectacles; un en uns terrenys del nou tros de Rambla de Samà, i el de més imminent edificació a la platja mateix, propietat iperals ocis del Gremi de Pescadors.

Dimecres al matí forem agraïtament sorpresos per la visita d'una esquadrilla de set hidro-avions que evolucionaren damunt de la població i a la tarda per un grandios dirigible.

De Societat

Al Coliseu Pompeia es celebraran dues funcions mensuals, organitzades per distingides senyoretes i joves de la bona societat.

La primera de les dites funcions tindrà lloc el pròxim diumenge, dia 4, posant-se en escena la comèdia «Con la música a otra parte».

Formen la comissió organitzadora: Carme Ribas de Ros, Pau de Fabra, Mariànetta Bufalà, Carme Serrate i Núria Ferrater.

Els cabells que es recaptin es destinen a beneficència.

Les més conegudes famílies d'aquesta ciutat consten a les llistes d'abonament, que ha resultat veritablement brillant i nombros.

Passa temporada a Suïssa la senyora López Quijano de Bosch i Labrés i filla Rafaela.

Al Teatre Goya, amb motiu de do-

nar-s'hi la quarta funció d'abonament, organitzat per la duquessa de Santàngelo, es va veure aristocràticament concorregut.

Es posà en escena «La casa cercada» per la companyia Morano.

Ha estat demanada la mà de la senyoreta Filomena Baró i Mas per al jove N'Albert Paloma i Collado.

A conseqüència d'una caiguda s'ha fracturat la cama la senyoreta Mercè d'Alós i Fontcuberta.

El dia 11 pròxim se celebraran les noces de la senyoreta Maria Lluïsa de Vigo i Fabra amb l'enginyer En Carles Garcia-Mauriño.

Surten cap a Madrid la senyoreta Soledad de Sabater i de Sarriera i el marquès de Sant Esteve de Castellar.

Està a punt de sortir cap a Alemanya, per assistir a uns cursos monogràfics de les Universitats

alemanyes a Hamburg, el jove Ramon Surinach-Oller, fill de l'amic i company nostre i vocal de la Junta de l'Associació Catalana d'Estudiants.

En Surinach-Oller farà una bifurcació de ruta per a deturar-se uns dies a Londres, on té família.

A conseqüència d'un refredat, s'ha vist obligat a fer llit el marquès de Castellflorida.

Es a París la marquesa vídua de Monstrol, amb el seu fill el comte de Filmes de Brabant.

El pintor mediterrani En Nicolau Raurich aviat farà una exposició de les seves obres havent escollit per al·la manifestació, d'art el Saló de les noves Galeries annexes a l'Hotel Ritz que pròximament s'ha d'inaugurar.

Continuen rebent-se ofertes per a l'habilitació del Palau Reial. La Cambra del Llibre es proposa contribuir a la formació de la Biblioteca Real.

També la casa de mobles artístics Lizarraga, de Madrid, ha ofert amoblar i decorar gratis la Sala Intima de la Reina.

Ahí amb motiu d'esser dia de visita dels senyors Vila-Fradera es veié animada la seva casa del Passeig de Gràcia.

FIVE

Excursionisme

L'Agrupació d'Alumnes i Ex-alumnes de l'Escola Municipal d'Arts del Districte VIII efectuarà demà una excursió del peu del túmular de Vallvidrera a la font del Llallol, font dels Pins, estany i font de la Teula.

Sortida per l'estació de Gràcia (Ferrocarrils de Catalunya), a les set del matí. Retorn des del Baixador de la Teula al migdia.

El Grup Excursionista Marathon, efectuarà demà una excursió de mig-

dia, junt amb la Secció Feminal, a Gan Gomis. Cal Bormi, Tibidabo, fonts del Canet i del Rabassalet, Vista Rica i Sant Genís.

Rennió: Plaça de Catalunya, a les 7 15.

El Centre Excursionista Montseny efectuarà demà, les dues excursions següents:

A Balenyà, Brull, Matagalls, Sant Segimon, i retorn a Balenyà. Sortida per l'estació del Nord, en el tren de les sis.

A Olesa, Serral-ródó, Sant Salvador de les espases El Cairat i La Puda. Sortida per l'estació del Nord, en el tren de les 8 04.

L'Associació de A. A. del Col·legi de Sant Josep (Comtal), ha suspès l'excursió projectada per demà.

El Grup Excursionista «Cu-Cut», ha organitzat per demà, diumenge, una excursió a Sant Miquel del Fai. Sortida: estació del Nord a les 9.

El port franc de Salònica

La convenció greco-sèrbia de 1914, relativa a la zona lliure del port de Salònica cedida a Suedeslavia i que acaba d'ésser ratificada pel Govern grec, conté les principals clàusules següents:

Grècia cedeix a Sèrbia una zona dins del port de Salònica que portarà el nom de port sèrb i que, tot formant part integral del territori grec, serà col·locada sota el règim duaner i administratiu de Sèrbia.

Totes les mercaderies exportades o importades a Suedeslavia per aquest port, seran exemptes de tota taxa en territori grec, tan si han de travessar des de la frontera Sèrbia fins al port sèrb de Salònica.

El Govern grec es compromet a acordar sobre el seu territori totes les facilitats necessàries pel trànsit d'aquestes mercaderies. Pel seu costat, Sèrbia, pendrà totes les mesures per a impedir tot tràfic fraudulent amb aquestes mercaderies transients.

Els vaixells que són al servei del comerç d'exportació i importació sèrbia, gaudiran dels mateixos privilegis, als ports grecs, que els acordats pels vaixells grecs.

Sèrbia es reserva el dret de tenir dos representants a la Cambra de Comerç de Salònica i dos representants a la Borsa de Comerç.

LLIBRES NOUS

ENCICLOPEDIA UNIVERSAL IL·LUSTRADA. Europeo-Americana. (Tom XLVII. Barcelona: Fills de J. Espasa, editors, carrer de les Cortes, 579 i 581).

Una bona nova per als amants del llibre i per a quants es preocupin i interessin per al desenvolupament cultural de la nostra pàtria; acaba d'aparèixer un nou tomo de l'Enciclopèdia Espasa, aquesta monumental publicació que sense competència ha sabut col·locar-se al lloc d'honor entre tots els diccionaris enciclopèdics nacionals i estrangers coneguts fins ara.

Quan es publicà el primer volum d'aquesta magistral producció i ens donarem compte de les gegantines proporcions de la tasca que emprenia l'Editorial Espasa, hem de confessar que tinguérem alguna desconfiança respecte al feliç acabament d'un projecte de tanta magnitud; però avui ja, veient l'obra caminant al seu fi amb rapidesa que s'accelera a cada nou volum, no hi cap dubte que dins de poc temps veurem acabada aquesta gloriosa producció.

Del volum XLVII, que acabem de rebre, s'hi destaquen amb extraordinari relleu les especials característiques que tant alt han posat el nom de la "Enciclopèdia Espasa"; una direcció i orientació d'imparcialitat absoluta; una col·laboració que s'en-

devina integrada pels més sòlids prestigis de la ciència i de les arts; bibliografia copiosa i excel·lentment es-

collida i una il·lustració gràfica abundantíssima i d'una pulcritud que difícilment podria ésser superada.

Seria tasca interminable esmentar tots els articles que han cridat la nostra atenció en fullejar aquest volum. L'estudi consagrat a la «Prehistòria», que ocupa 48 pàgines; l'estudi filosòfic-jurídic «Prescripció»; el de dret polític «President»; «Prestitidat»; «Prévost»; «Prim»; «Proudhon»; els articles geogràfics «Prússia»; «Prizmyl»; i altres com «Propulsor»; «Projectil»; «Prova»; tots ells notabilíssims.

Acabem aquesta ressenya, afirmant que la «Enciclopèdia Espasa» és un valuosíssim factor de cultura, que no hauria de mancar en la casa de cap persona progressiva.

— «La Mujer fuerte». Assaig sobre el Feminisme. Conferències familiars pel reverend P. Ramon Ruiz Amado, S. I. Un tom en vuit, en rústica, pesetes 150; en cartró, dues pesetes.

En aquest llibre tracta l'autor els importants problemes de l'emancipació econòmica de la dona, indispensable per a assegurar-li la llibertat en l'elecció de l'estat a què se sent cridada. Però en proposar els mitjans de fer dopes fortes en el físic, moral i intel·lectual, exigeix que es fugi de les tendències anomenades feministes i qual veritable resultat és desfermentar la dona i inutilitzar-la per a la seva vocació essencial que és la maternitat. Aquest llibre ve a completar el de «Educació femenina», en què l'autor havia tractat ja els problemes fundamentals de l'educació de la dona en els nostres temps.

— «Lecturas predicables», pel reverend P. Constanç Eguia Ruiz, S. J., II «Maria y sus gracias». Un tom en vuit major, amb 300 pàgines. En rústica, 6 pesetes; en tela, 6 pesetes.

Aquest tom, ansiosament esperat pels nombrosos lectors de «Jesús y sus obras», que el precedí en la sèrie, conté materials de predicació de caràcter modern i per demés interessant; i no menys pot servir per a la lectura espiritual i devota recreació dels amants de Nostra Regina i Senyora, quals privilegis recorre amb solidesa i amenitat, sostinguda per un estil castís i elegant. Conté bellíssims capítols sobre els més celebrats Santuaris de la Verge Santíssima com els del Pilar i Lourdes.

La campanya del Marroc

PADRINA DE GUERRA

La demana des de Mont Armit el soldat Josep Giral, de la quarta companyia del batalló de Valladolid, número 74.

La fusió dels liberals anglesos

A Westminster ha tingut lloc una reunió de diputats pertanyents als dos grups del liberalisme anglès i encara que hom no coneix el caire que ha pres la discussió, hom creu saber que s'ha progressat vers la realització de la unitat liberal.

Hom sap que la dificultat principal no és pas una qüestió de principi sinó de persona. Els liberals s'entendran aviat per atacar la llei de salvaguarda de les indústries, en nom del lliure canvi.

En canvi l'elecció d'un leader és cosa més delicada. Lloyd George consentiria en estar sota les ordres de Mr. Asquith. No obstant una solució més probable fora l'eliminació dels senyors Asquith i Lloyd George i el nomenament d'una personalitat menys marcada, com per exemple Mr. George Lambert que en diferents ocasions ja ha presidit els grups de les dues fraccions liberals.

Lloyd George consultarà els líders liberals i se celebrarà després una nova reunió de conciliació liberal.

Els esports

F. C. BADALONA

Partits concertats per aquest important Club badaloní, les dates mobils dels quals poden ésser les assenyalades de Campionat que, com stem veient, oscil·len molt fàcilment a gratificació de la F. C. C. F.

Desembre, dia 3: Badalona-Martínez (Campionat).

Dia 8: Barcelona-Badalona.

Dia 10: C. S. Sabadell-Badalona.

Dia 17: Badalona-Júpiter (Campionat).

Dia 24: Múrcia-Badalona.

Dia 25: Múrcia-Badalona.

Dia 28: Gimnàstic València-Badalona.

Dia 29: Gimnàstic València-Badalona.

Dia 31: Alfons XIII, Mallorca-Badalona.

Gener, dia 1: Alfons XIII, Mallorca-Badalona.

Dia 6: Badalona-C. S. Sabadell.

Dia 7: Avenç-Badalona.

Dia 14: Terrassa-Badalona (Campionat).

Dia 21: Espanya-Badalona (Campionat).

Dia 28: Badalona-Atlètic, de Sabadell (Campionat).

Febrer, dia 4: Badalona-Avenç.

El camp a jugar és sempre l'assenyalat en primer terme.

AMATEURE DE VIENA. F. C. BARCELONA

A l'Amateur, de Viena, que jugarà

a Barcelona per any nou, només li ha estat permesa la concertació de quatre partits a Espanya.

La Federació Austríaca, vetllant pels prestigis esportius del seu país, ha anul·lat el cinquè partit que havia de jugar l'Amateur, a Madrid, contra el Racing.

Podrà ésser molt de sentir la mesura perquè coarta la voluntat d'un Club, però no deixa d'ésser plausible, perquè amb ella es persegueix la finalitat d'avançar l'amor patri esportiu a tot lloc, a part de què reflecteix una preocupació que el F. C. Barcelona i l'Atlètic Club de Bilbao, no poden ni han d'oblidar.

UNA CURSA

Com es tenia projectat, la Secció de Propaganda i Excursions de l'Ateneu Obrer del Districte Segon (Mercaders, 38 i 40, principal), efectua el dia 26 del proppassat novembre, una cursa de parelles mixtes i d'homes, la trajectòria de la qual fou de Sant Cugat del Vallès a Papiol.

No cal dir que, donat els nombrosos premis que s'oferien i als molts equips que hi concorregueren acompanyats del bon dia, i festa resultà esplèndida i l'acte esdevingué digne de tots els altres que l'esmentada secció celebra per al desenvolupament de l'esport, principalment d'algun temps ençà, mercès als atinats treballs de l'infatigable president de la Secció, En Joan Montanya.

Traslladats a Sant Cugat, el jurat de sortida fou rebut per les autoritats, les quals facilitaren alguns controls i tot el necessari, i a les nou en punt i per intervals d'un minut, donaren la sortida a les nombroses parelles que assistiren a la cursa.

A Papiol, es componia el jurat d'arribada, del senyor Batlle i secretari de l'Ajuntament de la vila, senyors Josep M. Casanovas i Salvador Rosés, respectivament; el president Centre Regionalista, En Gaspar Casanovas, En Josep Pujol, pel Consell Directiu de l'Ateneu; el director del Butlletí, doctor Narcís Fuster, els comissaris senyors R. Aloy, de la Federació Catalana d'Atletisme, i En Pere J. Bonet, i actuant de jutge Nignasi Parés.

El resultat final és el següent:

Parelles mixtes:
Primer premi: Na Carme Moliner i Artur Guillorrie, 1 hora, 25 minuts.
Segon premi: Na Lluisa Miró i En Francesc Miró, 1 h. 28 m.

Parelles d'homes:
Primer premi: Lluís Grau i Enric Grau, 1 h. 17 i 2 m.
Segon: Ramon Pujol i Jaume Borrut, 1 h. 20 m.

Tercer: J. Soreras i L. Trabal, 1 h. 21 m.
Quar: J. Sebrafen i R. Bobé, 1 h. 21 m.

Cinquè: M. Simón i J. Tremoleda, 1 h. 22 m.

Sisè: P. Torras i J. Quillet, 1 h. 22 m., 25.

Setè: S. Sargas i J. Castelló, 1 h. 23 m.

Vuitè: L. Macià i H. Orero, 1 h. 24 m.
Novè: M. Sesma i J. Permanyer, 1 h. 25 m.

Avis:

A tots els nostres subscriptors i amics advertim que LA VEU DE CATALUNYA agraeix cordialment les indicacions que li puguin ésser fetes i les col·laboracions espontànies. No podem, però, ni retornar els originals ni mantenir correspondència sobre les suggericions dels nostres amics i lectors, encara que vinguin inclosos a les cartes els segells per a les respostes.

Tots els compendran que llur propi interès ens obliga a no esmerçar el temps sinó en el servei del públic i que ens fóra materialment impossible sostenir correspondència amb cada subscriptor sobre apreciacions circumstancials de política o de conducta.

Això no vol dir, però, que no agraïm totes les indicacions que ens puguin ésser fetes amb esperit patriòtic i que no aprofitem, reconeguts, les suggericions que siguin útils i factibles.

Obres recomanables

<i>Antologia de poemes catalans moderns</i> , per Alexandre Planà.	4
<i>Aforística universal</i> . Recull de proverbis, per A. Bulbena.	3
<i>Calles de Barcelona (Las)</i> . Origen històric i significat de cada nom, per V. Balaguer. Tres toms de 1.550 pàgines.	30
<i>Cortes Catalanas (Las)</i> , per Coroleu i Pella i Forgas. Episodis notables, oratòria, personatges il·lustres i moltíssims documents inèdits.	6
<i>Crestomatia catalana</i> . Antologia dels millors textos en prosa i vers, des del segle IX al XIX, per A. Bulbena.	7
<i>Dues germanes (Les)</i> , per J. Ebers. Novel·la epígrica superior al «Quo Vadis». Amb gravats.	5
<i>Gra de l'Història</i> . Ressenya històrica des de l'origen del món fins als nostres dies. 674 pàgines, en tela.	5
<i>Higiene Popular</i> , pel Dr. Montanya.	3
<i>Narracions Montserratines</i> , per J. Carreras i Candi, amb 35 gravats.	2
<i>Per Catalunya</i> . Col·lecció d'articles històrics, patriòtics, socials i literaris, pel Dr. Martí i Julià.	4

OBSEQUI

Al qui compri per valor de 10 ptes. se li regalarà el llibre *Diferències entre catalans i castellans*, de M. Rossell i Vila. Al qui compri per 30 ptes. se li regalarà la formosa novel·la *Jaume*, de J. Pin i Soler.

Editorial Poliglota. — Petritxol, 8

Folletó de LA VEU DE CATALUNYA

2 DESEMBRE 1922

LA FEBRE D'OR

Novel·la de costums del nostre temps

PER

Narcís Oller

(Reservats tots els drets)

PRIMERA PART

LA PUJADA

Ja volgut traspasar. No podent tractar la gent de pergamí truca a la porta dels artistes i escriptors de debò. Solen, com els de tot arreu, i massa espavillats per a no veure de lluny la fusta que aquell vernís amagava, tampoc aconseguí caçar-los. Els menys d'ells penetraren un dia dins aquella berlina amoblada, li sentiren rectificar la línia mal apresada, i n'eixiren rient per a no tornar-hi, matant en flor les màsques de nostra madame Adam. La senyora anava fent-se a l'entorn d'aquelles notes apenes considerades més que per la high-life, de primer vol i de relacions antigues del pare, que ella tenia per vulgars i insignificants.

Una d'aquestes era la família Foix.

La Delfineta, ex-condeixebia de la Raquel a Loreto sentia per aquesta una veritable estimació. L'elegància amb que vestien, la manera de viure d'ambdues germanes i els discursos de l'Emília despertaven, de més a més, l'admiraçió d'En Gil i la noia, ben diferentment de ço que passava a la Caterina que no podia parir tanta comèdia i tants tums.

La Delfineta insistí que es traguessin aquells saquets tan bufons, aquells capells tan rebònics i que restessin a fer-la companyia. Però elles s'excusaven: havien d'anar a l'argenteria Masriera i a passar allí bona estona per a poder, l'Emília, donar idea d'un dibuix d'una agrafe que volia regalar per un present de núvia. Llavors li acudí a la Delfineta entretenir-les un xic més, ensenyant-les-hi les joies darrerament comprades pel senyor Foix.

— Sí, veurem això i partirem tot seguit, car no hem pujat sinó per a saludar-te, per a fer-te un petó, ho sentis? —

La Delfineta ja era fora. Les Llopis es deixaren caure en dues butaques, una davant de l'altra. L'Emília estava una mica els cabells del front de la Raquel, la seva nina. Després, passejant la vista per les parets i mobles:

— Regarde: toujours ce mauvais goût: un salon-modiste. —

La Raquel agafà un album; començà a fullejar-lo. Però en aquell moment s'obrí la porta del corredor i, barret en mà i de levita, aparegué un jove alt, brunet, ben plantat, que les saludà amb una reverència i restà encrutat, esperant, sen-

se dir un mot, tot estirant-se els bigotis. La Delfineta entrava molt aixirada per la porta oposada, amb dos estóigs a les mans, quan, veient-lo, no pogué dissimular la seva sorpresa. Se li engegaren les galtes un moment, i ja receta, encaixà amb el jove i el presentà a les seves amigues, en castellà, seguint els preceptes de l'Emília:

— Nuestro amigo el Baron de Es-malrich. —

Nova reverència de cap.

— Mis buenas amigas, las señori-tas Llopis. —

Altra capçada. La Delfineta solta les capses; ofereix una butaca al jove, preguntant-li que deixi el barret, i queden els quatre asseguts, mirant-se les cares mentre el Baró pregunta a mitja veu per l'estat de la família. Però des d'aquell moment s'empara de la conversa l'Emília, seguint-la en castellà, o cosa així que se li ressembla un xic de lluny, com és de to entre desconeguts d'aquella mena.

— Conocía ya el ilustre apellido de usted. —

— Gracias, señorita. También yo conocía a ustedes, no sólo de oídas, sino de vista. Son ustedes tan bellas i elegantes. —

— Ay, gracias. Eso sí que no. Pero quién no se conoce en Barcelona de vista? —

— Barcelona es una ciudad tan pequeña... —

— Y que lo que es por el trato, no lo parece, verdad? —

— No entiendo bien, señorita. —

— Me refiero a lo difícil que es el trato aquí. —

I l'Emília, respirant per la ferida,

començà a pintar els barcelonins com a isards i, les seves cases, com fortaleces inexpugnables.

— No tanto, no tanto... — téu la Delfineta.

— Muy severa está usted — afegí el Baró. — Buscar aquí el trato de Madrid es soñar imposibles. Ni está en nuestro carácter, que es, efectivamente, algo adusto, ni nuestras ocupaciones nos lo permiten. —

La Raquel, veient venir un discurs de mitja hora, començà a fullejar un album.

— Ah, no, señor, no. Aquí, entre nosotros, ya lo podemos decir, sobre todo mejorando lo presente. Y no crea usted que yo... lo que es yo... lo digo y lo diré en todas partes, por todo el mundo, sin que me importe un comillo (volia dir comino) que me llamen poco patriota y todas esas tonterías que inventa el chauvinisme de baja mano que aquí domina. No es que sean algo adustos; es que son descorteses, intolerantes, atrasados, atrasadísimos, hipócritas, encarnación viva de toda la ridícula pruderie que ya e han sacudido de encima todos los pueblos civilizados menos éste. Mire usted: aquí, tenga usted galanteos, amantes... mate usted de hambre o de consunción a los parientes, a los criados... lleve usted la perturbación y el crimen a las familias con anónimos... envenene, mate, robe a todo el mundo y cómasse fritos los sesos de sus víctimas, así a la quietud, pero guardando una bonne tenue, no perdiendo una misa, repitiendo como propios los conceptos del Diario de Barcelona, escandalizándose en el

teatro, ante un cuadro, leyendo un libro, cada vez que el mismo Diario lo mande, y no se asuste, que irá usted bien. Aunque sea usted una perdida y una mema que de sueño hasta a las sillas, será usted considerada, agasajada y bien recibida en todas partes... Pero proteste usted de este género de vida, de este criterio absurdo, inhumano, malvado; muéstrese tal cual es, tolerante, indulgente, libre de preocupaciones, hablando de lo que se debe hablar, señores (porque yo no enojo nada más soso, y ustedes perdonen) que la conversación de nuestras damas, hable usted de lo que eleva el espíritu y nos diferencia de las otras clases; hable usted de filosofía, de artes, de los grandes acontecimientos políticos, de los descubrimientos científicos de última hora, de los altos problemas del obigen y fin del hombre, de los odiosos del corazón humano, del amor, de la fuerza fatal de las pasiones, del avachement por el vicio, de los neuróticos beatificados, de los estragos del fanatismo, de la educación más conveniente a las niñas, de lo que interesa en una palabra, al entendimiento, a la felicidad de las familias y los pueblos, y, entonces... Ah! entonces la toman a usted esas gentes por una extravagante presuntuosa; la tildarán de atea, de marimacho; la mirarán como una cocotte, como un contagio peligroso, contra el cual hay que parietarse cerrándole el paso a cal y canto. On ne voit pas ici que le dessus. Voilà! Y no meque usted que esto es absurdo, bochornoso, ridículo y perjudicial al progreso de este país. —

VIDA MARÍTIMA I COMERCIAL

UN ALTRE ACCIDENT AL PORT

Ahí tardà, en sortir del nostre port el vapor italià «Principessa Mafalda», que es dirigia a Buenos Aires, la seva hèlix remogué tant les aigües, que el vapor anglès «Lancastrian», ancorat a l'extrem del moll de Ponent, donà tan forts balandreigs, que els cables de les seves amarres restaren sumament tívants, rompent un d'ells el «galapat» al qual es trobava subjecte.

Un dels trossos del «galapat» saltà amb la velocitat d'un projectil a l'esmentat moll, en el qual es trobaven esperant el vapor «Mahón», Joan Frach Pons, de 21 anys, habitant al carrer de Robador, núm. 21, i Josep Vinyet, de 40 anys, domiciliat al carrer de Girona, 170, tercer, rebent el primer tan fort cop a l'espatlla, que morí als pocs moments, essent traslladat el seu cadàver al dipòsit de l'Hospital Clínic.

Al segon, el mateix ferro li féu ferides greus a les cames, portant-lo a a la casa de socors del passeig de Colom, on fou degudament assistit.

Entén en el fet el jutjat corresponent.

Moviment del Port el dia 1

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor italià «Tomaso di Savoia», de Buenos Aires i escales, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Balear», de Palma, en llast.
Llast espanyol «Balear».
Llast espanyol «Manuel II», de Vilanar, en llast.
Vapor alemany «Achilles», de Màlaga, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Cabo Roche», de Palamós, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Cabo La Plata», de Sevilla i escales, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Vilente La Roda», de Cartagena i escales, amb càrrega general i 146 passatgers.
Vapor danès «Niobe», de Lúbia, amb fusta.
Vapor noruec «Havdrot», d'Alexandria, amb cotó.
Vapor francès «Cabalaire», de Mazagan, amb ou.
Vapor italià «Principessa Mafalda», de Buenos Aires i escales, de trànsit i 14 passatgers.
Vapor espanyol «Isleño», d'Elvissa, amb càrrega general i 7 passatgers.

Vapor italià «Ansaldo San Giorgio», de Gènova, amb càrrega general.
Vapor espanyol «Mahón», de Mahó, amb càrrega general.
Vapor italià «Certy», de Trieste i escales, amb cotó.

VAIXELLS DESPATXATS:

Vapor espanyol «Ramon», amb el seu equip, cap a la mar.
Vapor italià «Ansaldo San Giorgio II», amb càrrega general, cap a Valparaiso i escales.
Goleta espanyola «Lola Puigmal», amb càrrega general, cap a Alacant.
Pallebot espanyol «Joven Paquito», amb càrrega general, cap a Palamós.
Pallebot espanyol «Gorgonio I», amb càrrega general, cap a València.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor espanyol «Tambre», amb càrrega general, cap a Las Palmas i escales.
Vapor espanyol «Ampurdanès», amb càrrega general, cap a Roses i escales.
Vapor italià «Tomaso di Savoia», de trànsit, cap a Gènova.
Vapor espanyol «Cabo Silleiro», amb càrrega general, cap a Bilbao i escales.
Vapor anglès «Volmnia», en llast, cap a Huelva.
Vapor danès «Hans Broge», en llast, cap a València.
Vapor italià «Principessa Mafalda», de trànsit, cap a Gènova.
Vapor espanyol «Florinda», de trànsit, cap a Tarragona.
Vapor espanyol «Guillermo Schulz», amb càrrega general, cap a Avilés.
Vapor espanyol «Rey Jaime I», amb càrrega general, cap a Palma.

MERCAT I FIRA DE LES BORGES BLANQUES

Preus dels articles següents que han regit al mercat de Les Borges Blanques el dia 25 de novembre:
Blat blanc, de 24 a 25 pessetes la quarta de quatre dobles; blat roig de secà, de 27 a 28; blat roig d'horta, de 26 a 27.
Ordi, de 14 a 14'50 pessetes la quarta de quatre dobles.
Civada, de 11 a 11'50 pessetes la quarta de quatre dobles.
Pans, de 15 a 16 pessetes la quarta de quatre dobles.
Faves, de 20 a 21 pessetes la quarta de quatre dobles.
Favons de 21 a 22 pessetes la quarta de quatre dobles.

BORSA DE BARCELONA

1 de desembre de 1922

Cotització única del Col·legi d'Agents de Canvi i Borsa i el Mercat lliure de Valors

SESSIONS DEL DIA. — Al matí, a la Sala de Contractacions del Casino Mercantil, a fi de mes: Es fa de Nords a 6'31. Alacants de 69'40 a 69'30, Colonials a 66'25, i Filipines de 195'50 a 195'75.
A la tarda, a la Casa Llotja. Es fa de Nords de 69'25 a 69'50 i a 69'40, Alacants de 69'35 a 69'40 i a 69'30, Andalusos a 56'75, Orensas a 17'65 i a 17'60, i Colonials a 68'25.

Cotització de valors tractats al comptat i no inter. encara en el Butlletí Oficial

Barcelona Traction and Light Power 7'10, a 10'21, a 9'85 i 00'00.
Barcelona Traction and Light Power 7'10, a 10'00.
Barcelonesa de Navegació 6'10, a 5'10.
Obligacions Espanyola Colonització 6'10, a 9'50.
Eléctrica del Cinca 6'10, a 5'10.
Grans Molins Bascos 6'10, a 9'07.
Acers Sant Martí 7'10, a 5'50.
Mines de Potassa «Súria» 7'10, a 9'50.
Municipis de l'Exposició 6 per 100, a 9'25 i 00'00.

AL COMPTAT (Reproduït del Butlletí Oficial)

Canvia estrangers		Tresor 5% v. gener 1924		Segovia		Bonos E. a 4%	
		Febrer 1924		E. Almansa		Produ. Forces M.	
		A 102'20		A 102'20		Reg. Llevant 8%	
		A 102'10		A 102'10		Hisp. Amer. d'8. 6%	
						Bono 102'85	
						Varies	
						Transatlantics 4%	
						Canal Urgel,	
						T. Philippines 1905	
						Asiana 5%	
						Foment d'Obres	
						Unio Vidreva.	
						Carbons Berge.	
						A. Reysa d'Or.	
						Const. Naval 5%	
						Const. i Pavils 5%	
						Ast. Gerdona 4%	
						G. Resenda 5%	
						Mecan. Ca. Valutera 8%	
						A. Roris Andalu 10%	
						Teneria M. derna 7%	
						Accion Banco	
						Banco Barcelona, etc.	
						Banc. d'Espanya.	
						Banc de Terrassa.	
						Credit Docks.	
						Banc Hisp. Colonla	
						Varies	
						F. C. Nord ptes.	
						Alcantara ptes.	
						Hail. d'Espanya.	
						A. Arzo, ord.	
						C. Hisp. A. Alcant. d. A.	
						S. B. 183'00	
						Espanya Industrial	
						General Telefona.	
						Peninsular Telefona.	
						Anonima Gr.	
						Estrangers	
						Banc S. Rio Plata	

mar i en els que els seguien els segnants de la revolució; que han estat portats a aquesta pel·lícula en tota la seva intimitat.

Després d'aquest esdeveniment es preparen altres grans estrenes.

Vist l'èxit obtingut en les sessions que la primera actriu Mercè Nicolau ha donat al Teatre de l'Orfeo Gracienc, ha decidit continuar-les obrint l'abonament, a preus populars, per a l'actual mes, dies 3, 17, 25 i 31, respectivament amb les obres «Monna Vanna» de Maeterlinck; «La Gioconda», de D'Annunzio; «El vano Lady Windermere», de Wilde; i «Dijous Sant», de J. M. de Sagarra.

Ha estat sol·licitada per a demà, diumenge, a la primera secció del Teatre Romea, una representació de «La Ventafocs».

A la segona secció, es representarà «Fanny i els seus criats».

A fi de complaure a asidus concurrents, també d'aquí a pocs dies es reprissarà la comèdia d'En Pous i Pagès, «Primera volada».

Musicals

El segon concert de la tanda de concerts en dies festius a la tarda organitzats per l'Orfeo Català, es farà diumenge dia 10 de desembre. El programa interessantíssim per cert, serà interpretat pel violinista Francesc Costa, el tenor Emili Vendrell i el pianista Blai Net.

En el concert que avui se celebrarà a l'Orfeo Gracienc, el violinista En Juli Murillo, acompanyat per En Joan Suné, interpretarà obres de Mozart, Couperin-Kreisler, Schubert, Morera, Mora i Kreisler. A la tercera part, la notable entitat coral «La Violeta», que dirigeix el mestre En Pere Jordà, cantarà les següents obres: «La nostra Ensenya», Jordà; «Jovenivola», Millet; «Els dansaires catalans» (sardana-estrena), Jordà; «Els xiquets de Valls», Clavé; «Himne de l'arbre fruiter», i «La Marsellesa», Morera.

El dia 10 del present, a la tarda, l'Orfeo Gracienc celebrarà un dels seus concerts-repas, dedicat als socis protectors. Aquests poden recollir les invitacions que els corresponen, a la Secretaria de l'esmentada entitat.

El concert que la Banda Municipal donarà demà, a un quart de dotze en punt, a la plaça d'Orfila, amb motiu de la Festa Major de la barriada de Sant Andreu de Palomar, s'ajustarà al següent programa:

Primera part. — «Marxa catalana» (núm. 1), Lamote de Grignon; «Mignon», (obertura), A. Thomas; «Déjanire» (selecció), Saint-Saëns.

Segona part. — «Leonora» (obertura núm. 3), Beethoven; «La Walkiria» (selecció), Wagner; sardana «Rosà de Folló», Lamote de Grignon; «Las Golondrinas» (pantomima), Usandizaga. No s'exercitarà cap obra fora de programa.

Espectacles

Gran Teatre del Liceu

Avui, desena de propietat i abonament. A tres quarts de nou. Quarta sortida de l'eminent tenor HIPOLIT LAZARO. Debut dels celebrats artistes Sarobe, Olazola. UNICA representació en funció de nit, de l'òpera en quatre actes LA FAVORITA, presentant-hi part la senyoreta Buades. — Demà, tarda, la nova òpera russa LA DAME DE PIQUE. — El dimecres propiament MARINA, per l'eminent tenor HIPOLIT LAZARO, debut de la celebrada soprán Albertina Cassani, presentant-hi part els senyors Sarobe i Olazola. Decorat nou de Vilomara i Alarma.

Principal Palace

Plaça del Teatre, 214. Tels. 5125 i 1436 A.

AVUI, DISSABTE, NIT, A LES DEU.

La revista de gran espectacle

CRI-CRI

amb el nou quadro, original novetat escènica del Palace Theatre de Londres.

Siluetes, Llums i Colors

ALS SUSCRIPTORS DE EDITORIAL CATALANA, S. A. I A TOTS ELS NOSTRES LLEGIDORS

Enquadernem en tela tots els volums sortits de les nostres BIBLIOTECA LITERÀRIA i BIBLIOTECA CATALANA

Enquadernació i tapes: 2 pessetes

Tenim un bon estoc de llibres de les dues biblioteques ja enquadernats en tela 4'50 pessetes l'exemplar

En preparació: el nou quadro

IDIL·LI DE NINOTS

Demà, diumenge, tarda, a les quatre: Gran Matinée. CRI-CRI. Nit, a les deu: CRI-CRI.

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A. — Avui, dissabte, tarda, a les cinc. Butaques, a una pesseta i a 0'65. Per única vegada, 2 obres de gran èxit. 2. 4 actes, 4. LA SOMRIENT MAGDALENA i LA MALVASIA DE SITGES dos triomfs de la Companyia. Nit: Butaques, a dues pessetes. El formidable èxit en quatre actes.

FANNY I ELS SEUS ORIATS

Magnífica i esplèndida presentació i meravellosa interpretació. — Demà, diumenge, tarda, a les tres: La reina de les rondalles d'En Folch i Torres. LA VENTAFOCES; a dos quarts de sis i nit, la magnífica comèdia FANNY I ELS SEUS CRIATS. — El propiament dijous, dia 7, tarda: Espectacles per a infants: Programa extraordinari. Dues obres d'En Folch i Torres. LA VENTAFOCES, i estrena de LES CONFIDENCIES DE NINETA. — Es despatxa a Comptaduria.

TIVOLI LIRIC CATALA

Direcció: Josep Bergés. — Avui, dissabte, tarda, no hi ha funció, per a donar lloc a l'assalt general de EL CASTELL DELS TRES DRAGONS que s'estrenarà avui, nit.

Nit, a les deu:

ESTRENA

de la gatada d'En Frederic Soler (Serafi Pitarrà), adaptada a l'escena lírica, en tres actes, per Francesc Pujol, amb música del

MESTRE ENRIC MORERA

EL CASTELL DELS TRES DRAGONS

presentant-hi part els eminents cantants senyora Bugatto i els senyors Sagibarba, Vendrell, Adrià i els aplaudits artistes senyors Bergés, Pedrola (Zenó), etc. Projecte de decorat i mobiliari del senyor Reig. Decorat, del senyor Solana; mobles del taller Artigau. Vestuari, Sastreia Casa Paqueta. Magna presentació. — Demà, diumenge, tarda i nit, les dues noves produccions L'OU COM BALLA i EL CASTELL DELS TRES DRAGONS. — Es despatxa a Comptaduria. — Aquest teatre té calefacció central.

Teatre de Novetats Circ Equestre

Gran Companyia de Mr. Ventura Gannau. — Avui, dissabte, tarda, a dos quarts de cinc. Matinée, i nit, a tres quarts de deu. Extraordinaris programes.

Exit dels debuts de la setmana

Els 7 Seratos, acrobates; Els 2 Bodson, excentrics; La bella Lefevre, reina del Diabolo; Headon et Durban, extraordinaris excentrics saltadors. Reparició de la famosa troupe

Els 8 Méndez, 8

Segueixen les ovacions continues als notables artistes The Argues, mademoiselle Madrigat; Mlle. Rosa Thea, Les 4 D'Angelys, La Bella Schreiber, Mlle. Petrovski, i els divertits gallassos

BIBLIOTECA CATALANA

ANIMES ATUIDES

per

J. ROIG I RAYENTÓS

Preu 2 50 ptes.

Rico i Alex i els Germans Albanos.

— Demà, diumenge, tarda, a les quatre, i nit, a tres quarts de deu: Grandioses funcions, presentant-hi part tota la companyia. — Avui: Debut dels OSSOS COMEDIANTS

ELDORADO

Companyia de sarsuela

ORTAS : : LEONIS : : GALLEGO

Avui, dissabte, tarda, a les cinc. Gran Matinée de Moda. Representació extraordinària de la bellíssima òpera en tres actes, original dels senyors Kren, Buchbinder i Lepina, partitura de Vittenberg i Badia, LA AMAZONA DEL ANTEFAZ. Nit, a les deu: El divertidíssim entremès LA NINA DE LAS PLANCHAS. I l'èxit del dia a Barcelona, la divertida farsa sainetesca en dos actes, dividits en sis quadros i una pel·lícula com a proleg, original dels senyors Muñoz Seca i Pérez Fernández, música de l'eminent mestre Amadeu Vives, EL PARQUE DE SEVILLA, amb els divertidíssims CONTES ANDALUSOS, per Casimir Ortas. — Demà, diumenge, tarda: Representació extraordinària de SERAFIN EL PINTURERO, i la popular sarsuela EL BARQUILLERO. Nit: LA AMAZONA DEL ANTEFAZ.

Teatre Català ROMEA

Diumenge, tarda, a les tres: LA VENTAFOCES, meravellosa espectacle; a dos quarts de sis: FANNY I ELS SEUS CRIATS; nit, FANNY I ELS SEUS CRIATS. Formidable èxit d'interpretació i presentació.

TEATRE NOU

Companyia d'òpera

VICTORIA PINEDO

LLUIS BALLESTER

Avui, dissabte, tarda, a dos quarts de cinc. Gran funció a preus populars. LA REINA DE LAS PRADERAS. Grandioses èxit. Nit, a tres quarts de deu. AL TORO QUE ES UNA MONA, presentant-hi part en Pep Marqués. Reposició del REY QUE RABIO. Gran presentació. Decorat nou i luxosa sarsuaria. Avui, dues grans funcions, tarda i nit.

TEATRE COMIC

Avui, dissabte Nit, a dos quarts

de deu. Primer: JUAN JOSE (tres actes); segon: LOS MALHECHORES DEL BIEN (tres actes).

Teatre Victòria

Avui, dissabte, tarda, a dos quarts de cinc. EL CAMPEONATO, LA GRAN DUMONT, PIM-PAM-PUM. Nit, a dos quarts de deu. Primer: EL RUIDO DE CAMPANAS; segon: CAROLEERAS; tercer: PIM-PAM-PUM; quart: EL GALLO DE MORON.

Teatre Apolo

Avui, dissabte, TARDÀ, A DOS QUARTS DE CINQ. Butaca, 1'50. General, 0'50. Primer: NINON; segon: LA CANGION DEL OLVIDO, en la qual debutarà el notable bariton, JORDI BUFAS; tercer: LA FIESTA DE SAN ANTON. Nit, a tres quarts de deu. DEBUT del novell bariton, fill de Sant Martí, MANUEL VILLALBA. Primer: LA ALSACIANA; segon: EL SENYOR RAMON ENCANYA LES CRIADES. Enorme èxit del Teatre Liric Català.

Gran Teatre Espanyol

Companyia de vodevill, Pep Santpere. Avui, dissabte, 2 de desembre. Tarda, a dos quarts de cinc. Primer: EL REI DEL SUORE; segon: L'ANIMA QUE MAGUANTA. Nit, a les deu. ELS POLVOS DEL DOCTOR RIVELT.

Teatre Poliorama

Companyia de comèdia

Güell - Tudela - Asquerino - Cortès

Avui, dissabte, tarda, a les cinc. MATINEE POPULAR. BUTACA PLATEA AMB ENTRADA, UNA PESSETA. La comèdia en tres actes, de gran èxit,

LOS BAÑOS DE SOL

Nit, a les deu. POPULAR. BUTACA PLATEA AMB ENTRADA, DUES PESSETES. La comèdia en tres actes,

EL AMIGO FRITZ

Demà, diumenge, tarda, a dos quarts de quatre. Primera secció. LOS MONIGOTES i EL NIÑO PERDIDO. A les sis. Secció especial, i nit, a les deu. EL AMIGO FRITZ.

El vinent dijous, dia 7 de desembre. Matinée especial. Inauguració del teatre per a nols, amb l'estrena del conte popular.

LA POBRE GENIENCIA

(LA VENTAFOCES)

escenificada en tres actes i set quadros, per don Josep M. Folch i Torres, arranjament al castellà per Josep Bonrell. Novíssim decorat. Ric vestuari.

Es despatxa a Comptaduria. — Telèfon 4134 A.

Coliseu Pompeia

Travessera, 8 i 10. Telèfon 272 G.

Demà, diumenge, tarda, a dos quarts de cinc, i nit, a dos quarts de deu.

UN BENEIT DEL CASAS

(un acte)

UN MANRESA DE L'ANY VUIT

(tres actes)

Teatre Català ROMEA

Dijous, 7, tarda, a les cinc. ESPECTACLES PER A INFANTS. Gran esdeveniment. 2 obres, 2, d'En Josep Maria Folch i Torres, la cèlebre ron-

dalla d'espectacle en tres actes i 177 quadros.

LA VENTAFOCES

i estrena de l'escenificació de la pàgina viscuda.

LES CONFIDENCIES DE NINETA

interpretada pèr la nena Coscolla, les senyores Morera i Casas i el senyor Estrems. — Es despatxa a comptaduria.

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Avui, dissabte, magnífics programes. REIVINDICACIO D'EDGAR; EL VELL POLVORILLA; el formós film, TALONS ALTS, per Gladys Walton, i EXITAS, GRAN ESDEVENIMENT CINEMATOGRAFIC, de la primera jornada de la interessant pel·lícula històrica, LA FILLA DE NAPOLEO, basada en la cèlebre obra d'Artur Bernarde L'Aiglonne. Pel seu llarg metratge (deu mil metres), i per tal que el públic la pugui veure amb comoditat, aquesta pel·lícula es dividirà en quatre jornades de 2.500 metres.

Demà, diumenge, d'once a una. Gran matinal. Tarda, de quatre a sis i de sis a vuit. Nit, a les deu. Grans sessions. — Dilluns, extraordinaris programes. Estrena del segon tomo de LA FILLA DE NAPOLEO, i el colossal film, REINEIETA, per la eminent artista Shirley Mawon.

Diorama

Programa per a avui: «Jo acuso», segona jornada d'aquesta super-producció, d'extraordinari èxit; «La mort resuscitada», «Dances orientals», «Els esperits», «El llegat de Letty», comèdia de broma continua. — Demà, diumenge, grans sessions a la tarda. Nit, augment de programa i estrena de: «Un cow-boy a Nova York» per William S. Hart, del Programa Ajuria.

Saló Catalunya

Gran Cine de Moda

Notable sextet Jordà-Molló. — Avui, dissabte, dos grans èxits, dos. Successos colossals del Programa Ajuria, «El pobret», pel simpàtic artista Bryan Washburn; grandiosos triomf, «Per una rialla», exclusiva formosíssima comèdia, per la genial i formosa artista Margarida Firer; «Els empleus de Perico Frescura», comèdia. — Demà, nit, grandiosa estrena dels Artistes Associats, «Triomf de la via ferrata», exclusiva, assumpte emocionant de Rex Beach. — Avui la més grandiosa pel·lícula de la temporada: «Joana d'Arc», per les dues estrelles de la pantalla Geraldina Farrar i Wallace Reid, presentació com no s'ha vist en cap pel·lícula. — Avis: Avui, durant la funció, es despatxaran butaques numerades per a la sessió de dos quarts de set de demà a la tarda.

FUTBOL

CAMPIONAT DE CATALUNYA

Demà, dia 3 de desembre, a les 2'30 de la tarda.

ESPANYOL-EUROPA, al camp de l'Espanyol.

BARCELONA-SABADELL, al camp del Barcelona.

AVENC-UNIO ESPORTIVA, al camp de l'Avenc.

BADALONA-MARTINENC, al camp del Badalona.

ATLETIC-TERRASSA, al camp de l'Atletic Sabadell.

JUPITER-ESPANYA, al camp del Jupiter.

Per entrades i localitats del partit Barcelona-Sabadell, avui, de 10 a 1 i de 5 a 8, al carrer Fortuny. Per als demés partits al camp de joc el mateix dia.

Frontó Principal Palace

Avui, dissabte, tarda, a les quatre en punt, dos interessants partits. Nit, a un quart d'once, colossals partits de pilota a cistella. Vermells: BARRENECHEA i ICHAZO. Blaus: VICENTE i SALSAMENDI.

Restaurant del Parc

Pròxima reobertura. Direcció: Carhó (fill).

Grans reformes als salons i servei. S'admeten encàrrecs per a banquets.

EDEN CONCERT

Asalto, 12. — Exit de La Preciosilla, La Saukó, Los Ser-ar, Nita Cora i altres moltes atraccions.

Magatzems LA PARISIEN

31 - Ronda Sant Antoni - 31

ABRICS per senyores i nenes 5.000 en existència La primera casa a Barcelona

ABRICS senyora a 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60 i 75 ptes., tot llarg 120 i 130 cm., confeccionats en riquíssims panyos i camusses

ABRICS nena a 15, 20, 25 i 30 ptes., preciosos models confeccionats en molt bons panyos i camusses

Liquidació colossal

de diversos articles averiats amb motiu de l'enderroc del local

Lot colossal 3.000 cortes 7'50 Ptes.

Teixit fi de 1'50 pessetes metre, ara . . . . . 85 cèntims
Flassades cotó per a baletes, a . . . . . 45 >
Flassades cotó més grans amb sanefes, a . . . . . 90 >
Panyos cuina fil, la dotzena, a . . . . . 5 ptes.

Davantals ferro, per a cuina, molt forts, a . . . . . 1'50 ptes.
Llençols cameres confeccionats amples 160 centímetres . . . . . 4'50 >
Tovalloles russes regular grandària, mitja dotzena . . . . . 1'75 >

Queden uns abrics llarg 130 cm. per a senyora, poca fara, bona confecció, que aquests dies liquidem a **17'50 pessetes**

Cortes llana preciosa col·lecció, corte ara **12 ptes.** - **Corte panyo-pell** de 25 ptes. corte, ara **15 ptes.**

Gabardines model preciós per a senyora i bona confecció, valor 75 ptes., ara ptes. **45**

Flassades llana 5.000 a liquidar Flassada llana blanca camera, 10 ptes. - Mocadors brodats, preciosos capsos, a 3 ptes. una - Panyos higiènics, bonica capsos, a 2'90 ptes.

Gran regal Jocs llit matrimoni, preciosos brodats i calats, aquests dies **25 ptes.**

Regalem cupons "La Unión" i "La Española"

Serveis de la Companyia Trasatlántica

LINIES A ANTILLES, MEXIC, NOVA YORK I COSTAFIRME

El vapor MANUEL CALVO

sortirà el dia 25 de desembre de Barcelona, el 28 de València, el 30 de Màlaga i el 31 de Cadix cap a Nova York, Havana i Veracruz.

El vapor ALFONSO XII

sortirà el dia 17 de desembre de Bilbao, el 19 de Santander, el 20 de Gijón i el 21 de Coruña, cap a Havana i Veracruz. Admet càrrega i passatge cap a Costafirme i Pacífic amb trasbord a Havana.

El vapor MONTEVIDEO

sortirà el dia 10 de desembre de Barcelona, el dia 11 de València, el 13 de Màlaga i el 15 de Cadix cap a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, Havana, Colón, Sabanailla, Curaçao, Puerto Cabello i La Guayra. S'admet càrrega i passatge amb trasbord cap a Veracruz.

LINIA DE BUENOS AIRES

El vapor INFANTA ISABEL DE BORBON

sortirà el dia 4 de desembre de Barcelona, el 5 de Màlaga i el 7 de Cadix cap a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires.

LINIA DE FILIPINES

El vapor O. LOPEZ Y LOPEZ

sortirà de Cadix el dia 16 de desembre, de Cartagena el 17, de València el 18 i el 22 de Barcelona cap a Port-Saïd, Colombo, Singapur i Manila, admetent passatge i càrrega per als dits ports i per a altres punts per als quals hi hagi establerts serveis regulars des dels ports d'escala abans indicats.

LINIA DE FERNANDO POO

El vapor SAN CARLOS

sortirà el dia 1 de desembre de Barcelona, el 2 de València, el 4 d'Alacant i el 6 de Cadix cap a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, altres escales intermèdies i Fernando Poo.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlántica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York i ports del Cantàbric a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides dels quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables, i passatgers als quals la Companyia dona allotjament i tracte esmerat, com ha acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors tenen Telegrafia sense fil.

EXPEDICIÓ COMERCIAL

El vapor «REINA MARIA CRISTINA» sortirà el dia 11 de desembre de Bilbao; el 12 de Santander; el 13 de Gijón; el 14 de Coruña i el 15 de Vigo, cap a l'Havana i Nova York, admetent càrrega i passatgers.

PELETERIA
Los Leones.

PIELES

Las más baratas
CARMEN 36.

Laboratori
especial per

ANALISIS MODERNOS D'ORINA

Demani's el follet il·lustrat
Dr. VELLVE, Professor Aux. de
Facultat de Farmàcia, Fernando,

Aixarop del professor GIROLAMO Polcos i Catxets Pagliano (de Florencia)

**El millor depuratiu i refrescant
de la sang**

65 anys d'èxit creixent
són la millor recomanació

**Exigiu sempre el nom del professor
GIROLAMO**

Se ven en les principals farmacies i drogueries

Única agents a Espanya:

J. Uriach i C^a : Bruch, 49 : Barcelona

Vasconcel ELS VERITABLES PREPARATIS D'HIGIENE I DE BELLESA DE MADAME VASCONCEL

estàn de venda a la casa VICENS FERRER
PLAÇA DE CATALUNYA. Dipositarí exclusiu per a Catalunya.
L'opuscle explicatiu dels tractaments i preparats de Belleza de Madame VASCONCEL per a embellir i corregir tots els vostres defectes.

Fàbrica de Flors, Corones i Plantes

Tot el que's necessita per a fer-les
Antiga Casa T. COSTAS. Palla, 13 i 15, pral.

Es la reina de les aigües de taula la de la
VALL DE SANT DANIEL
El seu representant: Josep Pagans, Ponent, 25

Pianos de lloguer de
la premsa Bruch
n.º 78, entresol. C. BIECKE.

Vendes

Joies d'ocasió

Safates i serveis de plata, a
pes. Compror or, plata, platí,
brillants i perles.

Joieries de J. Mòken
Rambla de les Flors, 8 A
Cardenal Casañas, 8.

Màquina d'escriure "IDEAL"

Magistral creació que
obté actualment el
més sorollós èxit
No la compreu sense
veure-la primer

Agent exclusiu:

Otto Streithberger

Casa Central:

BERLIN, 19

Exposició:

PELAYO, 5

Anuncis

Per a anunciar
en els periòdics ser-
vint-se de la
**EMPRESA IDEAL
D'INFORMACIÓ**
estalviareu temps, mo-
lesties i diner. Rambla
de les Flors, 16, baixos
Telèfon 4863 A.